

Møteinnkalling

Utvalg: Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
Møtested: Fjellfolkets hus, Hattfjelldal
Dato: 03.10.2019
Tidspunkt: 10:00 – 14:00

Eventuelt forfall meldes snarest på epost til tore.todas@fylkesmannen.no. Vararepresentanter møter etter nærmere varsel.

Medlem eller innkalt varamedlem skal i god tid før møtet melde fra til **styreleder** om forhold som gjør eller kan gjøre at man er inhabil i en sak som foreligger til behandling på møtet.

Dersom styreleder kommer til at det er grunn til å anta at medlemmet vil måtte fratre som inhabil, varsles sekretariat om dette, slik at varamedlem kan innkalles.

Namsskogan 18.09.2019
Stian Brekkvassmo
styreleder

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
	Styresak		
ST 25/2019	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
ST 26/2019	Referatsaker		
RS 13/2019	Midlertidig svar - søknad om dispensasjon fra verneforskriften for bruk av drone til filming i Børgefjell nasjonalpark - Børre Aasbø		2019/7202
RS 14/2019	Bru over Tverrelva mellom østre og vestre Tiplingen i Hattfjelldal kommune		2019/10508
RS 15/2019	Svar på brev om bru over Tverrelva mellom østre og vestre Tiplingen i Hattfjelldal kommune		2019/10508
	Styresak		
ST 27/2019	Orienteringer Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe - Børgefjell nasjonalparkstyre møte 3 - 2019		2018/4516
ST 28/2019	Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark - ferdigbehandling av strategidokument etter høring		2018/334
ST 29/2019	Børgefjell nasjonalpark - produksjon av brosjyre		2019/11000
ST 30/2019	Revidering av retningslinjer for praktiseringen av regelverket for motorferdsel i Børgefjell nasjonalpark/Austre Tiplingan landskapsvernområde - videre prosess		2019/11002
ST 31/2019	Tilleggssøknad - dispensasjon fra verneforskriften for bruk av 4 snøscootere ved snømåling – Sydkraft AB/Sweco Norge AS		2018/20090
ST 32/2019	Søknad om dispensasjon for bruk av snøscooter til uttransport av rivningsavfall fra hytte - Solvor og Kjell Kristiansen		2018/953
ST 33/2019	Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell nasjonalpark - bruk av helikopter og drone ifb. med forskningsprosjekt - Saemien sijte		2019/7450
ST 34/2019	Søknad om dispensasjon for bruk av drone til filming i Børgefjell nasjonalpark - Fjarl Production AS v/Børre Aasbø		2019/7202
ST 35/2019	Klage på vedtak - avslag på søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter - Tjåehkere sijte		2018/377

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyret**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@fylkesmannen.no
<http://nasjonalparkstyret.no/Borgefjell>

Børre Aasbø
Flakkvegen 216
7822 BANGSUND

Saksbehandler: Tore Tødås

Vår ref. 2019/7202-0 432.3

Deres ref. Børre Aasbø

Dato 07.06.2019

Midlertidig svar - søknad om dispensasjon fra verneforskriften for bruk av drone til filming i Børgefjell nasjonalpark - Børre Aasbø

Vi viser til Deres søknad om bruk av drone datert 29.05.19, sendt oss pr. epost 01.06.19.

Nasjonalparkstyret hadde møte 03.06.19 hvor søknaden ble referert. På grunn av at søknaden ble mottatt to dager før styremøtet ble det ikke tid til å utarbeide saksframlegg som styret kunne ta opp til behandling. Styret skal ha sakene minst en uke før møtet for at de tar dem opp til behandling.

Søknaden ble som sagt referert nasjonalparkstyret som ga følgende tilbakemelding i møte:

«Søknader om bruk av drone må være spesifikke på formål, område og tidsperiode, det gis ikke generelle dispensasjoner. Søker tilskrives med orientering om at søknad ikke vil bli behandlet før til neste møte og at det da må foreligge søknad på konkret formål med angitt område og tidsperiode»

Ihht. styrets tilbakemelding må det fremlegges ny søknad som er konkret på hvilket prosjekt eller produksjon det søke dispensasjon for å bruke drone, hvilke områder det søkes om dispensasjon for og for hvilken tidsperiode. Når det gjelder tidsperiode skal denne være begrenset ift. den konkrete produksjonen og ikke være av lengre varighet.

Nasjonalparkstyret er tydelige på at det ikke innvilges generelle dispensasjoner der formålet ikke er avgrenset til konkrete prosjekt/produksjoner i begrenset tidsrom. Det vil si at søknader hvor formålet er av generell art som for eksempel opptak av film og bilder for visning på fjernsyn eller andre plattformer uten at de omhandler konkrete produksjoner ikke vil bli innvilget.

Eventuell ny søknad vil bli tatt opp til behandling i neste styremøte 3. oktober 2019

Dette til orientering!

Med hilsen

Stian Brekkvassmo
Styreleder
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyret

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Finneidfjord august 2019

Bru over Tverrelva langs Tiplingstia til Vestre Tiplingen

Jeg tillater meg å sende en henvendelse til Børgefjell/Byrkjje nasjonalparkstyre da jeg har hytte helt vest i Østre Tiplingan, og derfor er bruker av både sti og bro.

Denne broen har i flere år vært et lite problem siden vårflommen for flere år siden tok tømmerstokkene som dannet den gamle brua. Deretter var det et par år uten bru, og så kom den siste, som er avbildet, som vel har vært en midlertidig løsning. Den har blitt tatt inn på høsten og satt ut på forsommeren. Det har vært et problem for meg/oss, som har vært inne i fjellet senhøstes før elva har frosset, og på våren, og etter at elva har gått opp. Ei helårs bru er derfor sterkt ønsket av undertegnede.

I sommer har ikke brua vært lagt ut.

Jeg har gjennom nyhetsbrev fra Børgefjell/Byrkjje nasjonalparkstyre registrert at en oppgradering av hele Tipling-stien har vært tema. Det er en mye brukt, og etter hvert slitt sti, så en renovering er det nok mange som vil sette pris på.

Tilbake til brua.

Hvis det er av interesse kan jeg gjerne bidra med dugnad eller anskaffelse av materiell slik at denne brua kommer opp som en helårs-bru, uavhengig av den øvrige restaureringen av stia til Vestre Tiplingen. Slik jeg oppfatter det er det nasjonalparkstyret som har det overordnede ansvar og myndighet, og at Fjelltjenesten er utøvende.

Jeg kan bidra med både prosjektering og bygging/anskaffelse, i samarbeid med Fjelltjenesten naturligvis, men dette må jo dere vurdere om det er mulig eller ønskelig

Det var det jeg hadde på hjertet

Vennlig hilsen

Andre Stensland
Dalavegen 16
8642 Finneidfjord

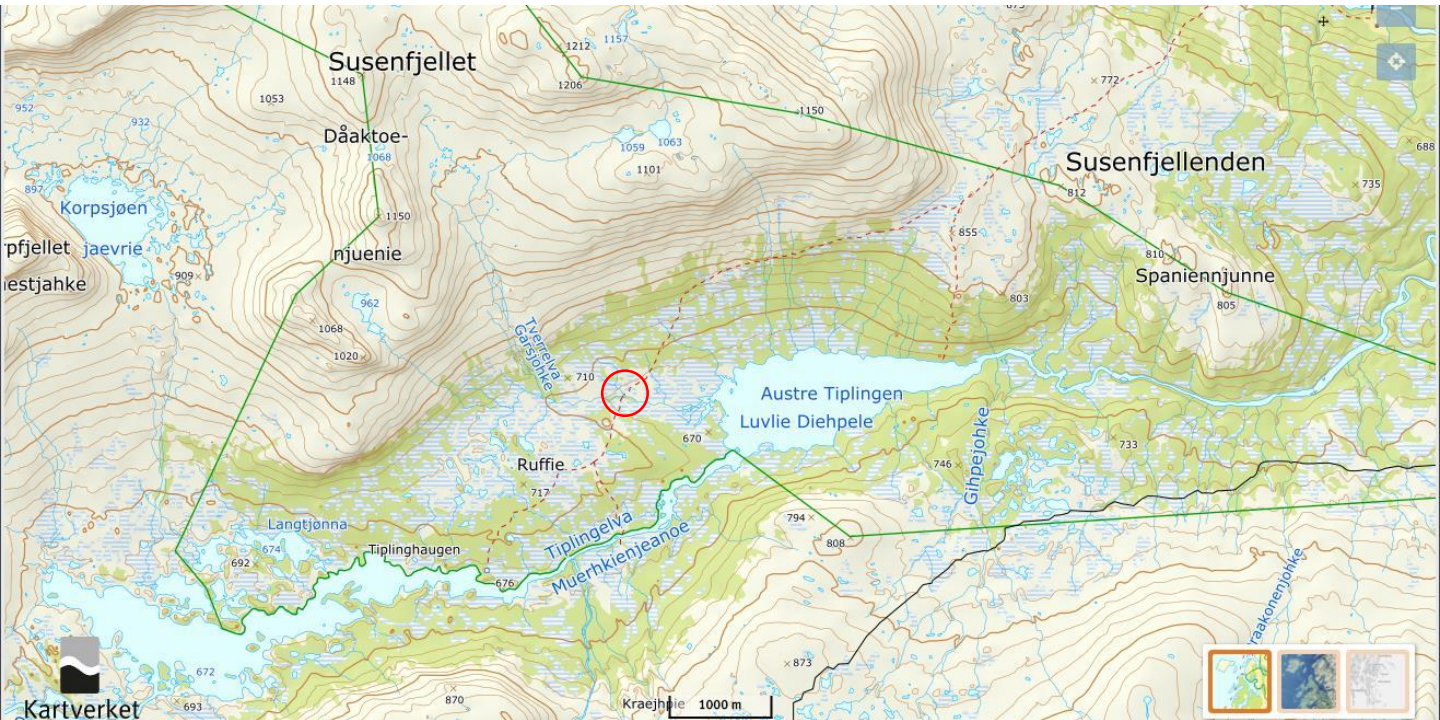
Tlf: 9134 2880 andre@stensland.biz

Kopi: Tore Bjørnstad, Mo i Rana

Bru Tverrelva, langs Tiplingstien.

Bru Tverrelva er 7,65 meter i dag. Den ligger an så vidt inne på land kanten, og var kanskje en nødløsning når den ble laget.

Ny bru må heves med ca 60 cm for å stå imot vårflom. Ny lokasjon kan være ca 100 m mot øst, hvor det er en naturlig elveløp litt dypere i terrenget. Der er det neppe behov for å løfte brua mer en 20 cm.

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@fylkesmannen.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Andre Stensland

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2019/10508-0 432.2

Deres ref.

Dato 03.09.2019

Svar på brev om bru over Tverrelva mellom Austre- og Vestre Tiplingen i Hattfjelldal kommune

Vi viser til Deres brev av 23.08.2019 med spørsmål om bru over Tverrelva i Austre Tiplingen landskapsvernområde, vi takker for henvendelsen.

For nasjonalparkforvaltningen var det ukjent at brua over Tverrelva ikke var lagt ut denne sesongen. Dette er tidligere håndtert av Statskog fjelltjenesten.

Når det gjelder Tiplingstien kan vi orientere om at vi har som mål å lage en samlet tiltaksplan for stien fra Oksvollen og inn til Vestre Tiplingen. Dette som grunnlag for å søke finansiering av planlagte tiltak. Det vil da være naturlig at brua over Tverrelva inngår som et av tiltakene i denne planen, fortrinnsvis en permanent bruløsning hvor det ikke er nødvendig med årlig utlegging/inntaking.

Med forbehold om finansiering har vi godt tro på at vi får en nødvendig oppgradering av Tiplingstien. Vi takker så mye for tilbudet om å bidra med dugnad eller anskaffelse av materiell, men på nåværende tidspunkt får svar på dette avventes til planarbeidet er gjennomført og finansiering er avklart.

Dette til orientering!

Med hilsen

Tore Tødås
nasjonalparkforvalter
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Statskog fjelltjenesten v/Tore Bjørnstad

Postboks 63 Sentrum

7801 NAMSOS

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/4516-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 17.09.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	27/2019	03.10.2019

Orienteringer Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe - Børgefjell nasjonalparkstyre møte 3 – 2019

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar saken til orientering.

Saksopplysninger

Nasjonalparkforvalter orienterer om aktuelle tema.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/334-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.09.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	28/2019	03.10.2019

Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark - ferdigbehandling av strategidokument etter høring

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar besøksstrategien for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehell landskapsvernområde med endringer og tillegg etter høring som beskrevet i notat av 04.09.2019, innarbeidet i versjon 4 av strategidokumentet.

Besøksstrategien sendes til Miljødirektoratet for endelig godkjenning

Saksopplysninger

I møte 27.02.2017 ble følgende vedtak fattet:

«Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar at utkast til besøksstrategidokument oversendes Miljødirektoratet for faglig gjennomgang etter at følgende endringer er foretatt i dokumentet:

- I kapitlet "Kunnskapsgrunnlag" legges inn eget underkapittel som omhandler verneverdier som er sårbare for økt ferdsel. Dette for å gi en bevissthet om hvilke sårbare verdier en har og for å vise at de kanaliseringstiltakene en gjør ikke er et problem for verdiene i parken, og beskriver tiltak der det er eventuelle konflikter.*
- I tiltaksplanen legges det inn konkrete tiltak for å kunne vise hvilke tiltak som er tenkt gjennomført som for å oppnå målene og de strategiske grepene en har satt seg.*

Nasjonalparkstyret gir styrets leder og nasjonalparkforvalter fullmakt til å innarbeide mindre endringer i høringsutkastet etter Miljødirektoratets faglige gjennomgang, krav om større endringer i mål og strategiske grep behandles av nasjonalparkstyret.

Høringsutkast til besøksstrategidokument sendes på høring med to måneders høringsfrist.»

Etter styrevedtaket den 27.02 innarbeidet nasjonalparkforvalter vedtatte endringer i dokumentet på grunnlag av mottatt tilbakemelding fra Miljødirektoratet. Revidert besøksstrategidokument ble sendt Miljødirektoratet for faglig godkjenning 25.03.19

Miljødirektoratet svarte i brev av 10.04.19 at besøksstrategien var faglig godkjent og kunne sendes ut på høring. Høringsperioden måtte være minst seks uker.

Besøksstrategien ble sendt på offentlig høring 11.04.19 med høringsfrist 01.06.19.

Nasjonalparkstyret hadde møte 2 dager etter høringsfristens utløp hvor innkomne høringsuttalelser ble gjennomgått. Ut fra dette fattet nasjonalparkstyret følgende vedtak

«Byrkije nasjonalpaarkhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar saken til orientering og vedtar å utsette endelig behandling til styremøte 3. oktober 2019. Til møtet utarbeides revidert versjon av besøksstrategien hvor endringer og tilføyelser er anmerket».

Etter høringsfristens utløp har det kommet ytterligere 5 høringsuttalelser, disse er tatt med og omtalt i høringsnotatet. Det har totalt kommet 16 høringsuttalelser til strategidokumentet

Revidert besøksstrategi legges nå frem for sluttbehandling i nasjonalparkstyret.

Vedlegg:

- 1 Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark - versjon 4 etter gjennomført høring med forvalters forslag til endringer
- 2 Notat - kommentarer til innkomne høringsuttalelser
- 3 Høringsuttalelse - besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde - Hattfjelldal kommune
- 4 Høring - besøksstrategi for Børgefjell nasjonalpark - Røyrvik kommune
- 5 Høringsuttalelse til besøksstrategi for Børgefjell / Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan / Luvlie Diehpell – Trøndelag fylkeskommune.
- 6 Høringsuttalelse - besøksstrategi Børgefjell/Byrkije nasjonalpark - Morten Staldvik Wallervand
- 7 Innspill i høring - besøksstrategi for Børgefjell / Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan / Luvlie Diehpell landskapsvernområde – Statskog SF
- 8 Høringsuttalelse - besøksstrategi Børgefjell / Byrkije nasjonalpark - Grane næringsutvikling AS
- 9 Høringsuttalelse besøksstrategi Børgefjell / Byrkije nasjonalpark - Nord-Trøndelag reinbeiteområde
- 10 Høringsuttalelse - besøksstrategi Børgefjell / Byrkije nasjonalpark - Vilhelmina södra sameby
- 11 Høringsuttalelse - besøksstrategi Børgefjell nasjonalpark - Susendal bygdelag
- 12 Høringsuttalelse - besøksstrategi Børgefjell / Byrkije nasjonalpark - faglig rådgivende utvalg
- 13 Høringsuttalelse - besøksstrategi Børgefjell/Byrkije nasjonalpark - Trøndelag Reiseliv AS
- 14 Høringsuttalelse til besøksstrategi for Børgefjell / Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan / Luvlie Diehpell – Sametinget
- 15 Høringsuttalelse til besøksstrategi for Børgefjell / Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan / Luvlie Diehpell – Namsskogan kommune.
- 16 Høringsssvar - besøksstrategi for Børgefjell / Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan / Luvlie Diehpell landskapsvernområde - Røyrvik fjellstyre
- 17 Høringsuttalelse - besøksstrategi for Børgefjell / Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan / Luvlie Diehpell landskapsvernområde - Røyrvik Fritid SA
- 18 Høringsssvar fra Namsskogan fjellstyre på besøksstrategi for Børgefjell / Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan / Luvlie Diehpell landskapsvernområde

**Børgefjell/Byrkjje
nasjonalpark**

Besøksstrategi

Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie
Diehpell landskapsvernområde

Revisjonshistorikk

Dato	Versjon	Beskrivelse av endring	Godkjent av
28.11.2018		Mål og strategiske grep vedtatt av nasjonalparkstyret etter gjennomgang med faglig rådgivende utvalg	nasjonalparkstyret
01.03.2019	1.0	Utkast til besøksstrategidokument for 1. gangs behandling i nasjonalparkstyret.	nasjonalparkstyret
10.04.2019	2.0	Faglig godkjent av Miljødirektoratet	Miljødirektoratet
11.04.2019	3.0	Høringsdokument	Styreleder
	4.0	Justert etter høring	

Innhold

1	Innledning	4
1.1	Formål.....	5
1.2	Rammeverket	6
1.2.1	Verneformål.....	6
1.2.2	Forvaltningsplan	6
2	Kunnskapsgrunnlaget	7
2.1	Kunnskap om verneverdier	7
2.2	Kunnskap om sørsamisk tamreindrift.....	8
2.3	Kunnskap om kulturminner	9
2.4	Kunnskap om friluftsliv	9
2.5	Verneverdier som er sårbare for økt ferdsel.....	10
2.5.1	Potensielt verdifulle områder i Børgefjell – vegetasjon	11
2.5.2	Sårbare områder i Børgefjell – vegetasjon	13
2.5.3	Sårbarhet er koblet til påvirkning (bruk)	13
2.5.4	Sårbare områder i Børgefjell – dyreliv.....	14
2.6	Innfallsporther/startsteder.....	17
2.7	Ferdselsmønster	20
2.8	Ferdselstillinger	21
2.9	Brukerundersøkelse.....	22
2.9.1	Organisert friluftsliv.....	24
2.10	Kunnskap om reiseliv.....	25
2.10.1	Reiselivsstrategi Nordland	26
2.10.2	Strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag	26
2.10.3	Reiselivsaktører rundt nasjonalparken.....	26
2.10.4	Destinasjonsselskap.....	27
2.10.5	Nøkkeltall for turisme i regionen.....	27
2.10.6	Nasjonalparken som turistattraksjon	27
2.11	Kunnskap om næringsvirksomhet i nasjonalparken	28
2.12	Sammenstilling og situasjonsanalyse av kunnskap	28
3	Mål og strategiske grep.....	30
3.1	Strategiske grep.....	31
3.1.1	Nasjonalparkkommuner	31
3.1.2	Kanalisering av ferdsel og satsing på innfallsporther	32
3.1.3	Sørsamisk tamreindrift	33
3.1.4	Informasjon	34
3.1.5	Bidra til lokal verdiskaping.....	35
4	Tiltaksplan.....	36

1 Innledning

30. november 2015 fattet Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

«Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar oppstart av planarbeidet med besøksforvaltnings-plan for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.

Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar at nasjonalparkforvalter utarbeider en prosjektplan for planarbeidet jfr. veileder for besøksforvaltning i norske verneområder (M-415 | 2015)

Besøksforvaltningsplan skal bygge på forvaltningsplanen for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark»

Prosjektplan for utarbeidelse av besøksstrategi ble godkjent i styremøte 30.11.2016, etter gjennomgang i rådgivende utvalg samme dag.

Besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltning for verneområdet. Besøksstrategien er et vedlegg til forvaltningsplanen og vil bli rullert når forvaltningsplanen rulleres. Tiltaksplanen rulleres årlig, men tiltak skal være innenfor de rammene besøksstrategien og forvaltningsplanen gir.

Definisjonen på besøksforvaltning er å legge til rette for og styre bruken i en nasjonalpark slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.

For at strategidokumentet ikke skal bli for omfattende er det på en rekke tema henvisninger til kunnskapsgrunnlaget ved bruk av fotnoter. Her er det da mulig å få detaljert kunnskap om det enkelte tema. Fotnotene er lenker mot digital versjon av det enkelte dokument, noe som forutsetter at strategidokumentet leses på digitalt medium med nettilgang.

Børgefjell/Byrkije nasjonalpark ble opprettet i 1963 med senere utvidelse i 1971 og 2003. Har i dag et areal på 1.447 km²

1.1 Formål

Formålet med prosjektet er å øke kvaliteten på besøksforvaltningen i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde. Besøksforvaltningen skal ivareta verneverdiene, gi bedre opplevelser for de besøkende og øke muligheten for lokal verdiskaping rundt verneområdene.

Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak (informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn, overvåking etc.) som er nødvendig for å oppnå dette.

Verneområdeforvaltningens primære oppgave er å forvalte de vernede områdene for å ivareta verneverdiene på lang sikt. Samtidig skal besøksforvaltningen legge til rette for og styre bruken av et verneområde, slik at opplevelsene for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas. Dersom det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.

1.2 Rammeverket

1.2.1 Verneformål

Verneformålet sier noe om hvorfor områdene er vernet.

Formålet med Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er å:

«Bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder for å sikre biologisk mangfold og et naturlig forekommende plante- og dyrelivet med bl.a. truede og sårbare arter, samt å ta vare på geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift»

Formålet med Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde er å:

«Ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap med det biologiske mangfold, de kulturminner og kulturlandskap som finnes der. I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Børgefjell/Byrkije nasjonalpark bidra til å sikre et av landets største villmarkspregede naturområder. Ivaretagelse av naturgrunnlaget i landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift»

I verneområdene er vi naturens gjester hvor ferdsel skal skje på naturens vilkår. Verneforskriften slår fast at all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, hva dette er framkommer av forvaltningsplanen. Ut over dette slår verneforskrifta fast at motorisert ferdsel er forbudt med visse unntak.

1.2.2 Forvaltningsplan¹

Forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark fra 2009 konkretiserer og forklarer hvordan verneforskrifta skal praktiseres med saksbehandlingsprosedyrer for ulike type tiltak. Forvaltningsplanene veier vern mot bruk innenfor rammene av verneforskriften.

I gjeldene forvaltningsplan er det nedfelt følgende målsetting når det gjelder reiseliv:

«Innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål skal ikke forvaltningen av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark være til hinder for utviklingen av bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv»

I forvaltningsplanen er det angitt definisjoner og retningslinjer for hva som ligger innenfor rammen av verneforskriften.

Planen har bestemmelse om at organisert ferdsel/guidede turer i perioden f.o.m. 1. mars t.o.m. 31. juli trenger særskilt tillatelse. Dette gjelder ikke tradisjonell turvirksomhet i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Følgende tiltak er søknadspliktige hele året uavhengig av hvem som er tiltakshaver:

- Organiserte teltleirer
- Utsetting av poster for turorientering, fjellposter, topptrim o.l.
- Organisert bruk av hest/andre hovdyr.
- Organisert bruk av hundespenn

¹ [Forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark](#)

I forvaltningsplanen tas det stilling til tilrettelegging for friluftsliv. Her slås det fast at eksisterende stier kan vedlikeholdes uten særskilt tillatelse og at vedlikehold av eksisterende bruer og klopper er tillatt. Nasjonalparkstyret kan også gjøre endringer i stier dersom det er behov for det pga. slitasje eller for ivaretagelse av verneverdier. Det er ingen merkede stier i verneområdene. Det tillates ikke oppsetting av byggverk/skydd, for eksempel gapahuker eller sikringsbuer.

Forvaltningsplanen har følgende retningslinjer for reiselivet:

- All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.
- All ferdsel skal ta hensyn til reindriften.
- Nyetableringer av reiselivsnettverk tillates ikke innenfor nasjonalparken.
- Aktiviteten skal bære preg av tradisjonelt og enkelt friluftsliv, som krever ingen eller svært liten grad av teknisk tilrettelegging.
- Reiselivsaktivitet skal ikke medføre økning i motorferdselen i nasjonalparken.
- All forurensning og forsøpling er forbudt. Avfall skal tas med ut av nasjonalparken.
- Reiselivsaktører som ønsker å drive organisert ferdsel skal søke forvaltningsmyndighetene om særskilt tillatelse dersom ferdsel kan skade naturmiljøet (jfr. verneforskriftens § 3.5.2).

2 Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskap om verneverdier, reiseliv og brukere er nødvendig for å få en god besøksstrategi. Børgefjell nasjonalpark er Norges nest eldste nasjonalpark og det er over mange år samlet inn kunnskap. Det har likevel vært nødvendig å innhente ny kunnskap på flere tema.

2.1 Kunnskap om verneverdier

Kunnskapen om verneverdiene i nasjonalparken er forholdsvis god. I forbindelse med utvidelsen i 2003 ble det utarbeidet verneforslag med konsekvensutredninger på en rekke tema². Ved utarbeidelse av forvaltningsplanen ble det gjennomført supplerende kunnskapsinnhenting³.

Børgefjell er et område hvor det foregår mye forskning og overvåking som gir kunnskap til forvaltningen. TOV-prosjektet⁴ har pågått i mange år og gir god data om utviklingen i området, det samme gjelder fjellrevprosjektet⁵.

Snøugle er en av de sjelden artene som kan påtreffes i Børgefjell

Det meste av kunnskapen som er fremskaffet gjennom ulike prosjekter er tilgjengelige i offentlige baser som Naturbase og Artsdatabankens artskart og brukes i forvaltningen av området.

² [Verneforslag for Børgefjellområdet](#)

³ [Forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark](#)

⁴ [TOV - program for terrestrisk naturovervåking](#)

⁵ [Overvåkingsprogrammet for fjellrev](#)

I 2010 ble det utarbeidet verdi- og sårbarhetsvurdering for Børgefjell nasjonalpark med spesielt fokus på utvalgte lokaliteter og utfordringer knyttet til ferdsel. Kartleggingen ble gjennomført av NINA og resultatene er presentert i NINA-rapport 543⁶. Verdi- og sårbarhetsvurderingen er fulgt opp med skjøtselstiltak, i hovedsak klopplegging eller omlegging av stier for å hindre videre slitasje og unngå sårbare områder. Det er utarbeidet egen rapport over gjennomførte skjøtselstiltak⁷ som viser oppfølgingen av verdi- og sårbarhetsvurderingen.

I 2017 og 2018 ble det gjennomført prosjekt med kartlegging og rydding av søppel i verneområdene. Som en del av prosjektet ble leirplasser kartlagt og dokumentert, innsamlet søppel ble også dokumentert med lokasjon, type og mengde. Dette kunnskapsgrunnlaget ble registret digitalt og kan benyttes som referanse for senere års kartlegginger for å følge utviklingen i området. Blant annet for å se om besøksstrategien kan ha påvirkning på bruken av området.

2.2 Kunnskap om sørsamisk tamreindrift

Bruksanalyse reindrift⁸ ble gjennomført i 2018. Hensikten var å få best mulig kunnskap om reindriftens sårbarhet ift. ferdsel i tid og rom.

Reindriften har ulike arealbehov til ulike årstider og arealbruken varierer fra år til år. Målet var å få avdekket kunnskap om denne arealbruken som kan benyttes sammen med annen kunnskap for å utarbeide besøksstrategi som gir føringer for hvilke områder som kan tilrettelegges for økt bruk og hvilke områder som må skjermes.

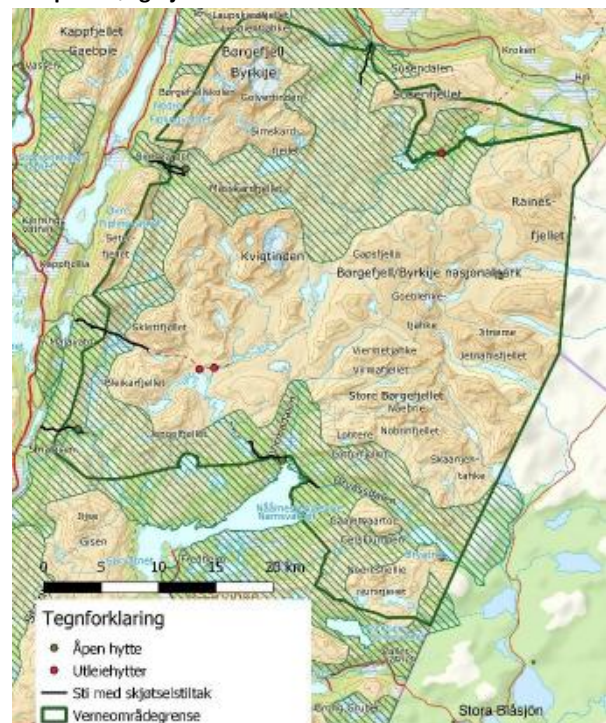
Rapporten gir kunnskap om bruken av områdene, hvilke utfordringer som er gjeldene og anbefalinger til tiltak sett fra reindriftens perspektiv.

Kalvingsperioden er den mest sårbare tiden for reinen hvor simla og kalven er svært sårbar i perioden før, under og etter kalving i pregnancies- og starten av dieperioden. Kartet til høyre viser de mest brukte områdene til kalving i Børgefjell som grønne skraverte områder. I kalvingsperioden er det lite ferdsel på barmark pga. at det fortsatt ligger snø i terrenget, det er islagte vann og elver er ofte flomstore og vanskelige å krysse. Den største utfordringen ift. ferdsel i kalvingsperioden er ferdsel på ski, snøscooter eller hundeslede. I enkelte områder kan det være godt skiføre i juni og derfor kan det være attraktivt å dra på fjelltur i dette tidsrommet.

For ytterligere informasjon om reindriftens bruk av området henvises det til bruksanalyse reindrift.

Sørsamisk tamreindrift har gjennom flere århundrer påvirket landskapet i Børgefjell

⁶ [NINA-rapport 543 verdi- og sårbarhetsvurdering i Børgefjell nasjonalpark](#)

⁷ [Rapport over gjennomførte skjøtselstiltak](#)

⁸ [Rapport 1-2019 Bruksanalyse reindrift i Børgefjell/Byrkjå nasjonalpark](#)

2.3 Kunnskap om kulturminner

Det meste av registrerte kulturminner i verneområdene er tilknyttet samisk bruk og bosetning med spor etter virksomheten med reindrift. Det er en kjensgjerning at mange av sporene etter tidligere tiders levesett har smuldret bort etter som århundrene har gått. I Børgefjell er det registrert en rekke kulturminner fra rein-nomadismens periode, det vil si fra ukjent tid til noe ut på 1900-tallet. På grunn av at nyrydningen av bygdene rundt Børgefjell ikke kom skikkelig i gang før i det 19. århundre er kulturminnene som finnes fra bondekulturen av nyere dato.

En del av de materielle og immaterielle kulturminnene som finnes i området er dokumentert i rapporter og offentlige baser⁹, men det er fortsatt mange kulturminner som ikke er dokumentert og registrerte. I forbindelse med utvidelsen i 2003 ble det utarbeidet egen rapport som omhandler samiske kulturminner¹⁰.

Kommunale kulturminneplaner dokumenterer også en del av kulturminnene som finnes i området.

2.4 Kunnskap om friluftsliv

Børgefjell nasjonalpark er kjent som «villmarksparken». At området oppleves som «villmark» eller «urørt» betyr ikke at området ikke er brukt, men står i motsetning til et kultivert landskap som domineres av menneskeskapte installasjoner og natur som er framkommet som følge av menneskers bruk av naturen. Mangelen på tekniske installasjoner som hytter, veier, merkede stier, kraftlinjer ol. gjør at området fremstår som urørt villmark. Noe som er forsterket gjennom presentasjoner i bøker, tidsskrift, filmer og tv-serier med bla. Guttorm Hansen, Lars Monsen, Arne Nævra, Jens Kvernmo mfl.

De siste årene har sosiale medier kommet inn som en forsterkende faktor i markedsføringen av Børgefjell som villmarksparken.

Digitale tur-apper som ut.no hvor brukerne selv legger ut informasjon om områder og ruter påvirker også bruken, her deles informasjon som brukes i planleggingen av turer i området som nødvendigvis ikke er kvalitetssikret mot verneforskriften, sårbare områder ol. Tilsvarende finnes diskusjonsforum på nettet som fjellforum.no hvor brukerne deler erfaringer og kommer med tips til turer. For forvaltningen kan slike kilder også benyttes for å få kunnskap om bruken av området, hvilke deler av nasjonalparken som besøkes og hvilke aktiviteter de besøkende utfører.

Kunnskapsgrunnlaget om friluftsliv er innhentet gjennom brukerundersøkelsen i 2017, årlige ferdselstillinger, sekundærdata (salg av jakt, fiskekort og hytteutleie) og tilbakemeldinger fra oppsynspersonell i området.

Verneområdene har flere innfallsporter/startsteder. I forvaltningsplanen er det vedtatt 6 innfallsporter som kan tilrettelegges for besøkende. Utvalget av innfallsporter ble i forvaltningsplanarbeidet foretatt av

En fjerdedel av Børgefjell nasjonalpark ligger høyere enn 1.000 moh og er med sine elver og raskt skiftende vær et tøft område å ferdes i for en uerfarne fjellvandrere.

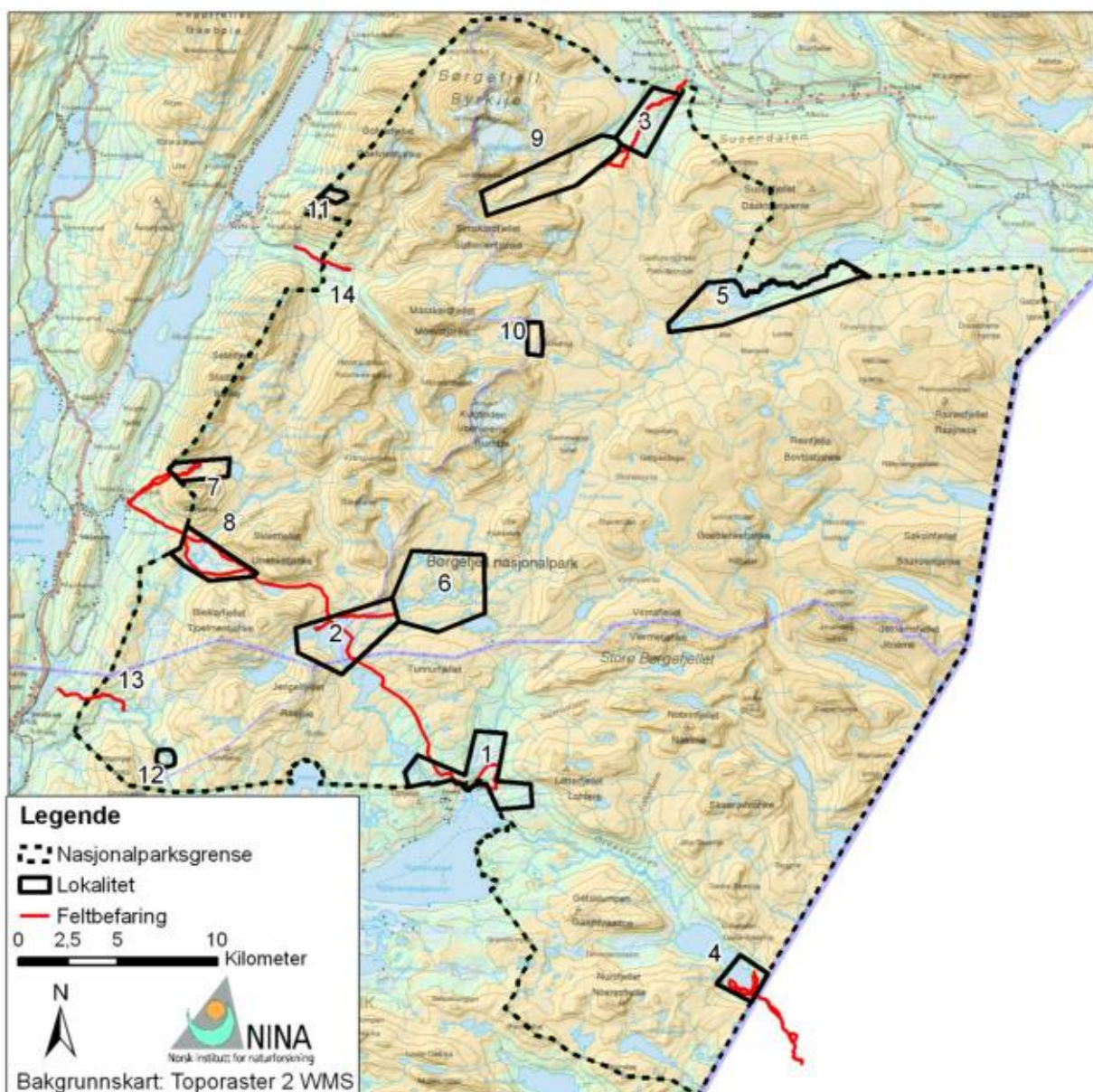
⁹ [Askeladden - Riksantikvarens offisielle database over freda kulturminner og kulturmiljøer i Norge](#)

¹⁰ [Rapport nr. 1 – 1998 samiske kulturminner innen planområde for nasjonalpark](#)

kommunene selv basert på bruk. I tillegg er det flere mindre startsteder som blir benyttet. Dette gjelder spesielt på svensk side på Stekenjokk hvor det går vei som brukes som utgangspunkt for turer inn i Børgefjell.

2.5 Verneverdier som er sårbare for økt ferdsel

Verneverdier som er sårbare for økt ferdsel er beskrevet i verdi- og sårbarhetsvurdering for Børgefjell nasjonalpark fra 2009. I rapporten er det spesielt fokus på utvalgte lokaliteter og utfordringer knyttet til ferdsel på disse. Det var et mål for prosjektet å generalisere kunnskap om naturverdier og sårbarhet utover de utvalgte lokalitetene. Basert på feltbefaringene var det mulig å konkludere på mer generelt grunnlag, spesielt om forhold knyttet til sårbarhet og ikke minst om bruken av ulike tiltak. I en slik generalisering er bruken av eksisterende kartdata minst like viktig, spesielt for å beskrive sannsynlighet for spesielt verdifulle lokaliteter.

Oversikt over lokaliteter og hvor det ble gjennomført feltbefaringer ved utarbeidelse av verdi- og sårbarhetsvurderingen i 2009.

2.5.1 Potensielt verdifulle områder i Børgefjell – vegetasjon

Fokus for kartleggingen av naturverdier er forekomst av spesielt viktige naturtyper (DN-håndbok 13) og rødlistearter. Forekomst av rødlistearter kan ikke generaliseres, men mange av dem er knyttet til kalkrike områder. De viktige naturtypene i Børgefjell, er beskrevet i kapittel 3.1. i verdi- og sårbarhetsvurderingen. Også disse naturtypene er knyttet til kalkrik berggrunn. I tillegg er det kjent at rike utforminger av naturtyper som myr og høgstaudekog er spesielt interessante for biologisk mangfold, og det samme gjelder kalkrike områder over skoggrensa. I tillegg er det kjent at sørskråninger med påvirkning av rikt sigevann kan inneholde spesielt artsrike og verdifulle naturtyper. Med berggrunn i kombinasjon med vannforsyning og solforhold (se kapittel 2.3 i verdi- og sårbarhetsvurdering), har en i verdi- og sårbarhetsvurderingen brukt eksisterende kartdata for å skille ut følgende arealer:

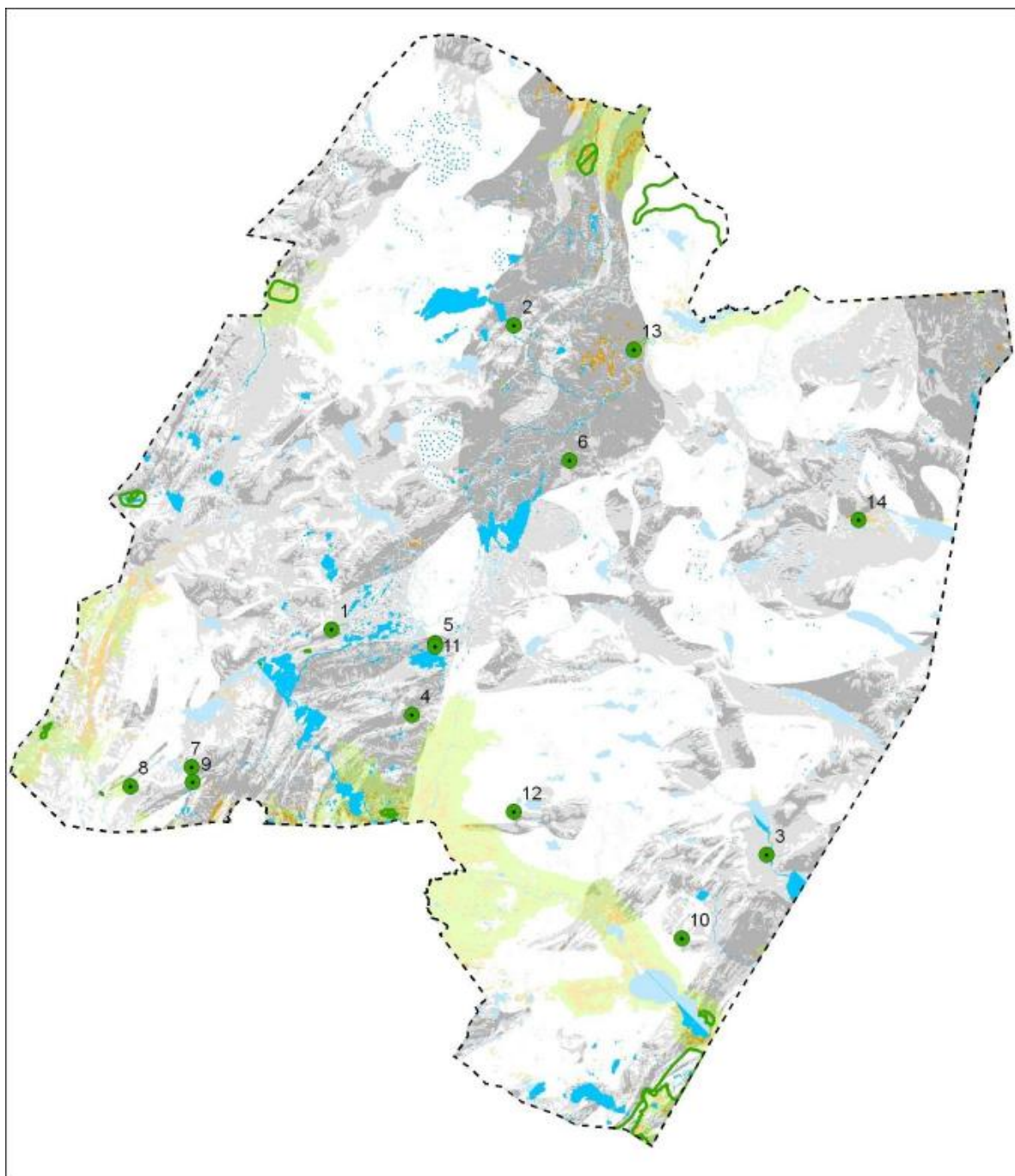
- områder med vanlige vilkår for artsrikdom
- områder med gode vilkår for artsrikdom
- områder med spesielt gode vilkår for artsrikdom

Områdene er delt i tre hovednaturtyper:

- åpne områder (jfr. naturtypen "kalkrike områder i fjellet" i DN-håndbok 13)
- områder med myr (jfr. "rikmyr" i DN-håndbok 13)
- områder med skog (jfr potensielt "bjørkeskog med høgstauder")

Det finnes beskrivelser fra botanikere som har besøkt lokaliteter, som peker ut konkrete lokaliteter som verdifulle. Disse er markert på kart på neste side. Kartet viser god samsvar mellom disse lokalitetene og arealer skilt ut som potensielt verdifulle. Det er også godt samsvar mellom utfigurerte naturtyperlokalteter og forventet naturverdi.

Oversiktskart på neste side viser områder med gode og spesielt gode vilkår for artsrikdom i naturtypene myr, skog og fjell innenfor Børgefjell nasjonalpark. Områdene er modellert ut ved hjelp av berggrunn, solinnstråling og markfuktighet. Verdifulle lokaliteter i Børgefjell nasjonalpark, slik de er beskrevet av Sivertsen (1971) er markert med nummererte prikker og naturtyperlokalteter er merket med grønt

Legende

▬▬▬ Nasjonalparksgrense

▬ Nye naturtyper

● Lokalteter med rik vegetasjon (Sivertsen 1971)

▬ Naturtyper i Naturbase

Elv

Elv, rikt nedbørfelt

Innsjø

Innsjø, rikt nedbørfelt

Myr, med vanlige vilkår for artsrikdom

Myr, med gode vilkår for artsrikdom

Myr, med spesielt gode vilkår for artsrikdom

Skog, med vanlige vilkår for artsrikdom

Skog, med gode vilkår for artsrikdom

Skog, med spesielt gode vilkår for artsrikdom

Snø, isbre

Åpent område, med vanlige vilkår for artsrikdom

Åpent område, med gode vilkår for artsrikdom

Åpent område, med spesielt gode vilkår for artsrikdom

0 5 000 10 000 20 000
Meter

Datagrunnlag:

N50-Kartdata (Statens kartverk), Digital terrengmodell i 25 meters rutenett

(Statens kartverk), Berggrunn N250 (NGU), Løsmasse fylkeskart (NGU)

2.5.2 Sårbare områder i Børgefjell – vegetasjon

Sårbarhet er knyttet til noen generelle egenskaper som er lett å finne igjen ute i terrenget. Spesielt slitesvake er vegetasjonstyper som er fuktige, spesielt om de ligger i kuperte eller hellende terreng. Vegetasjon på fint substrat (sand, silt) er også sårbare, ettersom de er svært utsatt for erosjon dersom vegetasjonsdekket ødelegges. Det samme gjelder vegetasjon på eksponerte rabber, som har svært dårlig evne til gjenvekst.

Helt generelt kan en oppsummere noen typiske sårbare områder:

- fuktige områder har dårlig slitestyrke
- tørre, eksponerte områder har dårlig gjenvekst
- kuperte og hellende områder kan ha dårlig slitestyrke og er erosjonsutsatte dersom slitasje oppstår
- områder i høgfjellet har dårlig gjenvekst pga. kort veksts sesong og marginale forhold for plantevekst

Sårbarhet er knyttet til fysiske egenskaper i lokalitetene, som vanntilgang, jord og terrengform. Dette er egenskaper som varierer over korte avstander, og dermed må sårbarhet i forhold til ferdsel beskrives på relativt liten skala. Innen alle lokalitetene som ble befart under utarbeidelse av verdi- og sårbarhetsvurderingen er det stor variasjon i sårbarhet, både slitestyrke og evne til gjenvekst. Det er ofte bare deler av en lokalitet som er sårbar, og derfor er utøvelsen av ferdsel (adferd, omfang, detaljer om arealbruk osv.) avgjørende for hvilke effekter som oppstår av ferdselen. Generelt er det lite slitasje på stor- til middels skala i Børgefjell. Dvs. den slitasjen som finnes er knyttet til punkter eller korte strekninger svært lokalt. Også innen de prioriterte lokalitetene er størstedelen av arealet helt uten slitasje, men på enkelte punkter kan det være store skader. En sti kan i hovedsak gå gjennom robust terreng, men så er det noen korte strekninger som går i sårbart terreng med slitasje og erosjonsproblemer. Dette gjør at det ikke er mulig å utlede sårbarhet fra kartdata og GIS på samme måte som verdifulle områder, ettersom kartdata ikke finnes på det skalanivået som er relevant for å påvise sårbarhet. På flybilder kan en lokalitet se uberørt ut, mens det kan være tydelig slitasje på liten skala ute i terrenget. Slike små, slitte punkter kan også være svært stygge og dermed overskygge inntrykket av et ellers uberørt område.

2.5.3 Sårbarhet er koblet til påvirkning (bruk)

Sårbarhet er i seg selv ikke et problem, dersom områdene ikke utsettes for påvirkning eller bruk. Det er bruken, eller påvirkninga, som kan føre til effekt/effekter. I sårbare områder oppstår lettere en effekt av bruk, og denne effekten kan fort overstige det som oppleves som akseptabel effekt. Derfor er det nødvendig å vurdere sårbarhet i forhold til dagens og framtidig bruk. Forventet endring i bruk, områder med økt press, kanalisering og tilrettelegging kan påvirke bruksmønster og dermed kan sårbare områder bli utsatt for økt press. Bruken av et område kan kartfestes (godt eller mindre godt avhengig av tilgangen på data), og noen relevante datasett ligger inne i eksisterende kartdatabaser.

Ferdsel til fots, tradisjonelt friluftsliv

Det er innfallsporter til Børgefjell fra alle kommunene som parken berører, disse er i ulik grad tilrettelagt og brukt som startpunkt for fotturer. Det er ingen merkete stier eller turistforeningshytter i Børgefjell. Dette øker terskelen for å dra på tur, og dermed er det relativt færre som ferdes her enn i andre fjellområder med slike turistfasiliteter, i tråd med det en ønsker i Børgefjell nasjonalpark. Her går folk ofte etter egne veivalg og mange ferdes alene. Hovedtrekket fra brukerundersøkelsen i 2017 viser at en forholdsvis stor andel av de besøkende ønsker lite tilrettelegging og verdsetter å ferdes i området uten å treffe andre personer, dette sett i forhold til andre nasjonalparker der andelen som ønsker mere tilrettelegging er forholdsvis større. De ønsker å utøve det enkle tradisjonelle friluftslivet og er lite interessert i moderne ferdselsformer.

Ved hjelp av ferdselstellingene som er gjennomført de siste årene begynner en å få relativt god kunnskap om hvilke ruter som benyttes i sommersesongen. Her vises det til kap. 2.6 med beskrivelse av de enkelte innfallsportene og rutene.

2.5.4 Sårbare områder i Børgefjell – dyreliv

Børgefjell nasjonalpark er et viktig område for mange truede og sårbare arter og er av spesiell interesse fordi området ligger på nordgrensen for enkelte sørlige arters utbredelsesområde, og ved sørgrensen for nordlige arter. Bl.a. forekommer dverggås, sædgås og snøugle i området. Rovfuglfaunaen domineres av fjellvåk, men området har også en rekke andre mer sjeldne rovfuglarter. Området blir også benyttet av mange arter under trekk til hvile- og spisepauser. I tillegg er området viktig for mange andefugler, spesielt i områdene ved Austre Tiplingan landskapsvernområde er det registrert mange ulike ande- og vadefugler. En del av artene som er registrert i området er underlagt retningslinjene for sensitive artsdata hvor stedfestet informasjon om artenes hekkeområde, yngleområde eller voksested er skjermet for allment innsyn og vil derfor ikke bli presentert i kartpresentasjoner i dette dokumentet.

Helt generelt kan en oppsummere noen typiske sårbare områder:

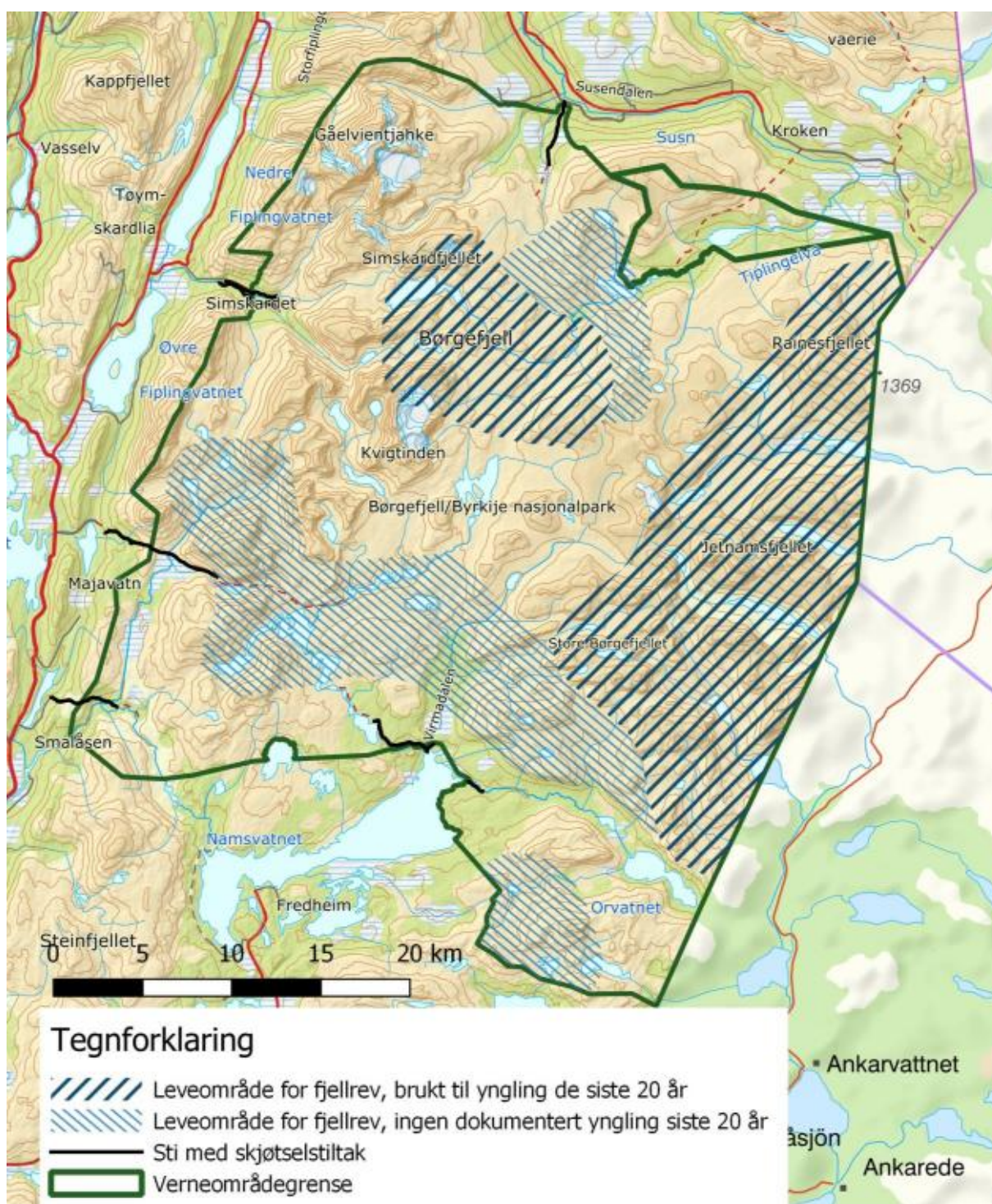
- hekke-, oppvekst- og næringsområder for andefugler, lomer og vadere
- hilokalitetene til fjellreven

Basert på kjent forekomst av ynglelokaliteter for fjellrev er det laget en kartframstilling av sårbare områder for fjellrev. Områder med kjent yngling siste 20 år må sies å være mer sårbare enn områder uten yngling siste 20 år. I områder med fjellrev må en vise særlige hensyn, både ift. ferdsel og særlig i forhold til inngrep som kan påvirke fjellrev. En viktig del av besøksstrategien for Børgefjell må være at en har fokus på hele leveområdet til fjellrev mht. effekter av ferdsel eller annen menneskelig aktivitet. Dette gjelder særlig med tanke på etablering eller restaurering av tekniske inngrep.

Det er nasjonalparkens østlige områder og området mellom Kvigtind og Simskardfjellet som har dokumentert fjellrevyngling de siste 20 år. I disse områdene er det ikke foretatt skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak. Tilsvarende er for leveområder hvor det ikke har vært dokumentert yngling siste 20 år med unntak av Jengelstien fra Orekvatnet til Jengelen. På dette stistrekket er det ikke gjennomført skjøtselstiltak, men fra Tomasvatnet til Orekvatnet er deler av stien klopplaggt pga. slitasjeskader. I forhold til fjellreven er det i disse områdene ikke ønskelig med økt ferdsel eller nye ferdselsformer. En ser at bla. sykling og kiting er aktiviteter som i økende grad utøves på svensk side og som også vil bli utøvd i nasjonalparkens østlige områder hvis det åpnes for dette i verneforskriften eller at mulighetene markedsføres mer aktivt.

Austre Tiplingan landskapsvernområde og områdene rundt Litle Kjukkeltvatnet er verdifulle områder for mange ande- og vadefugler. I verdi- og sårbarhetsvurderingen beskrives at det tidligere har vært problemer med forstyrrelse av hekkende andefugler og da særlig problemer med bifangst i garn i Austre og Vestre Tiplingen. Det ble med bakgrunn i dokumentert problem (gjentatte funn av garn med døde fugler) fastsatt et forbud mot garnfiske fra 1.-31. august for over 20 år siden. Forbudet mot garnfiske reguleres ikke av vernebestemmelsene men er fastsatt av grunneier Statskog. Ved lokalitetene er eventuelle konflikter rundt ferdsel knyttet til ferdsel langs land i forbindelse med stangfiske.

Ferdselen får imidlertid ikke særlig omfang før midten av juli etter at hovedtyngden av hekkingen er gjennomført. Det er således rimelig å anta at dagens nivå på ferdsel er akseptabel. Dagens ferdselsmønster styres i stor grad av hvor lenge det ligger snø i områdene og når det er mulig å krysse elver, normalt sett er det medio juli som er start for barmarksesongen. I forhold til hekketiden for fugler bør det ikke gjøres tiltak som medfører økt ferdsel før medio juli.

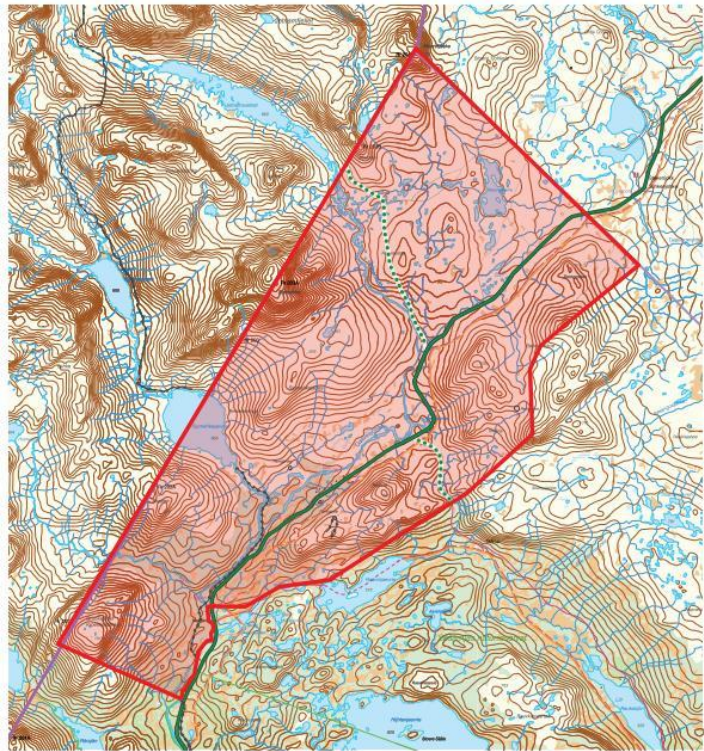

Kartet viser forekomst av fjellrev i Børgefjell. Området er skravert basert på kjent hilokaliteter for fjellrev og kjente ynglinger ved de ulike lokalitetene. Skravering skiller ut områder med kjente ynglinger siste 20 år som mer sårbar enn områder uten yngling siste 20 år.

I forhold til at nasjonalparkens østlige områder er mest sårbar med hensyn til fjellreven er det viktig å ha med seg at den svenske forvaltningen i stor grad påvirker bruken av disse områdene.

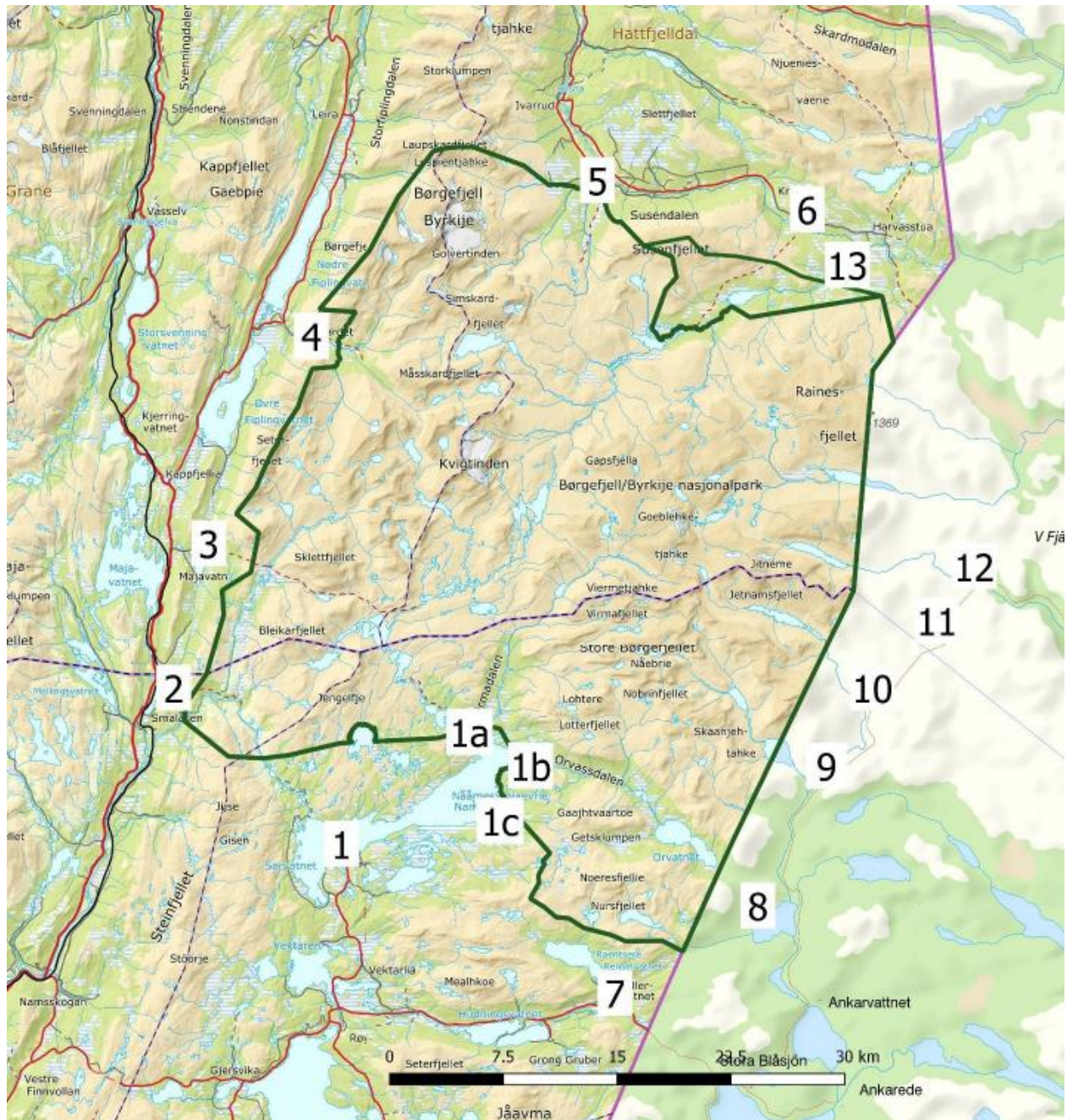
Her er det ulike forhold som i dag styrer bruken:

- Stekenjokkveien blir ikke vinterbrøytet, noe som medfører at de østlige områdene ikke er like tilgjengelig. Veien åpnes for trafikk første uka i juni og det blir merkbart økt trafikk inn i området. I forbindelse med planer om å åpne for gruvevirksomhet på Stekenjokk kan det bli aktuelt med helårsåpen vei.
- Det er innført ferdselsforbud i områdene som ligger i Jämtland län i perioden 10 juni – 10 juli. Dette har begrenset trafikken inn i området. Det er tillatt å ferdes langs merket sti inn til Jetnamsvatnet. Det er ikke innført tilsvarende ferdselsforbud i Vesterbotn län.
- Det er stort fokus på reiseliv på Stekenjokk og det er flere aktører som tilbyr ulike aktiviteter. Villmarksvegen over Stekenjokk er en av Sveriges høyst beliggende veier og er derfor et populært reisemål for veifarende. De siste årene har det vært stort fokus på miljøkriminalitet i området pga. flere tilfeller av reirplyndring.

- Område med tilträdesförbud 10 juni–10 juli
 Prohibited area 10 June–10 July
 Gebiet mit Betretungsverbot 10. Juni – 10. Juli
 Зона запретна для посещения с 10 июня до 10 июля
- ¹ Väg¹ och leder² du får använda i förbudsområdet
 Public road¹ and open trails² through the prohibited area
- ² Weg¹ und Wanderwege², die vom Betretungsverbot ausgenommen sind
 Автомобильная дорога¹ и Дорожки² освобождённые от запрета доступа

2.6 Innfallspor/ startsteder

Kart over Børgefjellområdet med innfallspor og startsteder

Punktene 1 – 6 på kartet er vedtatte innfallspor i forvaltningsplanen. Gjennomførte skjøtselstiltak på disse stiene er beskrevet i rapporten «Gjennomførte skjøtselstiltak på stier i Børgefjell/Byrkjå nasjonalpark»¹¹

1. Namsvatnet er hovedinnfallsporten fra sør. I perioden 15. juli til 1. oktober går det båtrute over Namsvatnet til punktene 1a, 1b og 1c. Årlig selges det 600 – 800 billetter på båtruta. Hovedmengden av ferdsel er i perioden båtruta går. Lite ferdsel på vinter og vår. Ca. 80 prosent går av på 1a for å vandre nordover i parken, enten langs Storelva eller i Virmadalen. På stien langs Storelva og stien langs Orvasselva er det gjennomført skjøtselstiltak ved klopplegging pga.

¹¹ [Gjennomførte skjøtselstiltak på stier i Børgefjell/Byrkjå nasjonalpark](#)

slitasjeskader i sårbare områder. Stiene går delvis gjennom områder med slitesvak myr og tørre, eksponerte områder med dårlig gjenvækst

2. Smalvatnet i Namsskogan kommune. Brukes i hovedsak på sommer og høst. Skogsbilvei inn til parkeringsplass blir ikke vinterbrøytet. Brukes for tilgang til Namskroken, Bleikarvatnet og Jengselkardvatnet. Ferdsestellinger viser 300 - 400 passeringer på sommersesongen. Fjellstyre har en utleiehytte og en åpen hytte i Namskroken. På stien er det gjennomført skjøtselstiltak ved klopplegging og steinlegging pga. skader på slitesvak myr og områder med erosjon.
3. Tomasvatnet i Grane kommune. Ferdsesteller viser i gjennomsnitt ca. 1.000 passeringer på sommersesongen, fjelltrimpost på Storelvhøgda genererer en del passeringer. Startpunkt for de som skal besøke Jengelhyttene. Brukes også en del om vinteren og vårsesongen. Grane kommune har gitt dispensasjon for leiekjøring med snøscooter opp til verneområdegrensen slik at de som skal på tur får transport opp på Storelvdalshøgda. Innfallsport for de sentrale deler av Børgefjell (Jengelen, Gaukaren, Kjukelvatna mfl.) Lett tilgjengelig fra Majavatn stasjon for de som tar tog.

På stien er det gjennomført skjøtselstiltak med klopplegging og omlegging pga. slitasjeskader. Stien går delvis i tørre, eksponerte områder har dårlig gjenvækst og i fuktige områder med dårlig slitestyrke. Spesielt området fra Storelva til Orekvatnet består av myr med dårlig slitestyrke og klopplegging/omlegging har her vært et viktig tiltak for å begrense og reparere skadene. Tidligere har der vært ferdsel både på nord- og sørsiden av Orekelva, dette pga. at de som benyttet hengebrua gikk på sørsiden mens de som benyttet vad over Storelva gikk på nordsiden.

På grunn av at området Storelvdalen – Orekskardet er et viktig våtmarksområde som blir benyttet som hekkeområde har det også vært et mål for skjøtselstiltakene å få kanalisert all trafikken til nordsiden av dalen. Dette gjennom klopplegging og at hengebrua som ble ødelagt i 2018 ikke bygges på samme plass men flyttes nordover til området hvor stien på nordsiden av dalen går i dag. Med dette vil en å redusere belastningen som ferdselen har på området i hekke- og yngletiden ved at all ferdsel kanaliseres til et område.

Området er sårbart for reindrifta på vår og om høst hvor ferdsel virker forstyrrende.

4. Simskardet i Grane kommune, den mest brukte innfallsporten med ca. 1.700 passeringer i sommersesongen. Mye dagsbesøk hvor de besøkende går inn til Simskardhytta og tilbake. Mye vinterbruk. I området er det ca. 400 hytter og en del av disse bruker Simskardet som turområde. Det kjøres skiløype inn til nasjonalparkgrensa. Veien inn Simskardet (3 km) blir ikke vinterbrøytet. Simskardet brukes som startpunkt for de som skal besøke Kvigtind. Mye brukt utgangspunkt for turer i sentrale deler av Børgefjell.

Langs stitraseen er det mye myrområder og fuktskog hvor det fort blir slitasjeskader pga. ferdsel. Etter at det ble etablert reingjerde i Simskardet ble første del av stien liggende innenfor reingjerde, noe som medførte vanskelig fremkommelighet pga. at området ble opptråkket. Skjøtselstiltaket ble klopplegging og omlegging av sti, på første del ble stien klopplagt og lagt utenfor reingjerdet. Videre ble det foretatt klopplegging innover stien til Simskardhytta. På søndre side av Simskardelva er det også sti som går i myrlent terreng, denne stitraseen er omlagt flere ganger tidligere pga. slitasjeskader. Som en del av tiltaket er deler av stitraseen nå klopplagt. Deler av stien planlegges omlagt hvis det blir etablert reingjerde på sørsiden av Simskardelva. Det er bruer over Golverskardelva, Bisseggelva, Rørskardelva og Simskardelva. I forbindelse med skjøtselstiltakene med klopplegging og bruer er «Simskardrunden» etablert som et tilbud til dagsbesøkende. Simskardhytta inngår da som en del av opplevelsen for de besøkende.

Området er sårbart for reindrifta på generell basis og særlig under samling og aktivitet ved gjerdet i Simskardet

5. Øyum i Hattfjelldal, innfallsport som gir tilgang til nordre deler av parken. Mellom 300 – 400 passeringer på sommerseongen. Lite vinterbruk, parkeringsplass blir ikke brøytet. Som skjøtselstiltak ble det valgt å prioritere stien øst for Litle Susna via Haustlægran og frem til elvekryssing. Et av målene for valget var å få kanalisert ferdselen bort fra rikmyrområdene vest for elva (Stormyra og Forsmyran) som har slitasjeskader pga. ferdsel. Tiltaket som er gjennomført er klopplugging og omlegging til fastmark. Tiltaket gjennomføres frem til elvekryssing av Litle Susna. Etter dette punktet spres trafikken seg mer ut i terrenget da elvekryssing for enkelte kan være en barriere. Etter elvekryssingen er det fortsatt tydelig sti oppover mot Legdevatnet, men slitasjen er forholdsvis mindre ift. første del av stien
6. Oksvollen, innfallsport til Austre Tiplingan. Ca. 1.100 passeringer på sommersesong. Gir tilgang til nordøstlige deler. Hovedbruken skjer på barmark, på vinterføre kjører besøkende inn til Sjønes (13) hvor det ofte er skuterspor inn i området. Statskog har utleiehytte ved vestre Tiplingen og det er flere private hytter i området som bruker stien. På deler av Tiplingstien er det tidligere gjort skjøtselstiltak i form av steinlegging i myrområder med dårlig bæreevne, disse tiltakene er gjennomført utenfor verneområdet. Det er over flere år meldt inn behov for skjøtselstiltak på stien pga. slitasjeskader både i fuktige områder med dårlig slitestyrke og i tørre, eksponerte områder med dårlig gjenvekst. Fjelltjenesten er engasjert til å lage en tiltaksplan som omfatter stien fra Oksvollen og inn til Vestre Tiplingen.

Punktene 7 til 13 er ikke vedtatte innfallspor men blir benyttet ut fra tilgjengelighet til områder i nasjonalparken. På disse stiene er det ikke gjennomført skjøtselstiltak.

7. Hudningsdalen i Røyrvik, utgangspunkt for turer i søndre deler av parken (Henrikvatnet, Rurukvatnet mfl.) Flere steder langs vei blir benyttet som startpunkt, vei opp til Renselvatnet og gård ved Vallervatnet er de mest brukte. Har tidligere kommet lokalt ønske fra grunneier om å opprette innfallspore ved Vallervatnet.
8. Leipikvatnet i Sverige. Tilrettelagt svensk innfallspore til flere svenske naturreservat, høy grad av tilrettelegging. Ingen tilrettelegging utført av norsk forvaltningsmyndighet. Brukes som startpunkt av de som skal besøke Orvassområdet hvor Røyrvik fjellstyre har 2 utleiehytter og flere utleiebåter. Sti fra parkeringsplass ved Leipikvatnet og inn til Orvatnet. Hovedferdsel juli, august og september. Noe ferdsel i april og mai på snøføre.
9. Stekenjokk/Sipmikken. Liten parkeringsplass på siden av hovedveg som benyttes av de som besøker Sipmikkområdet. Bru over elva gir lett tilgjengelighet. Populært område i april/mai frem til det blir ferdselsforbud i området. Også mye besøk i sommersesongen. Ferdselsforbudet gjelder perioden 10. juni til 10. juli.
10. Stekenjokk/Jetnammen. Parkeringsplass i en tidligere grustak som benyttes av de som besøker områdene ved Jetnamsklumpen. Hovedferdsel i sommersesong. Også en del ferdsel på vårvinter. Sti inn til Jetnamsvatnet skal være unntatt ferdselsforbudet. Jetnamsfjellet er det høyeste fjellet i gamle Nord-Trøndelag fylke og derfor et turmål.
11. Stekenjokk/gruveområdet. Parkeringsplass hvor det tidligere var gruvedrift. Benyttes av besøkende nordøstlige deler av Børgefjell, dvs. Ranseren, Sakenvatnet, Rotnan mfl. Forholdsvis lite brukt, hovedbruken er sommer/høst
12. Stekenjokk/Saxån. Parkeringsplass ifb. med svensk tursti inn til Ranserstugan. Benyttes av besøkende nordøstlige deler av Børgefjell, dvs. Ranseren, Rotnan mfl. Forholdsvis lite brukt, hovedbruken er sommer/høst. Statskog har en åpen bu i vestre ende av Ranseren
13. Sjønes i Hattfjelldal. Brukes mest om vinteren til besøk i nordøstlige deler. Hytteeiere i Austre Tiplingan har dispensasjon for transport med snøscooter fra Sjønes og det er derfor ofte løype innover til Austre Tiplingen. Kommunal rekreasjonsløype passerer også Sjønes og går over til Sverige, noe som letter tilgangen til den nordøstlige spissen av verneområdet. Statskog har

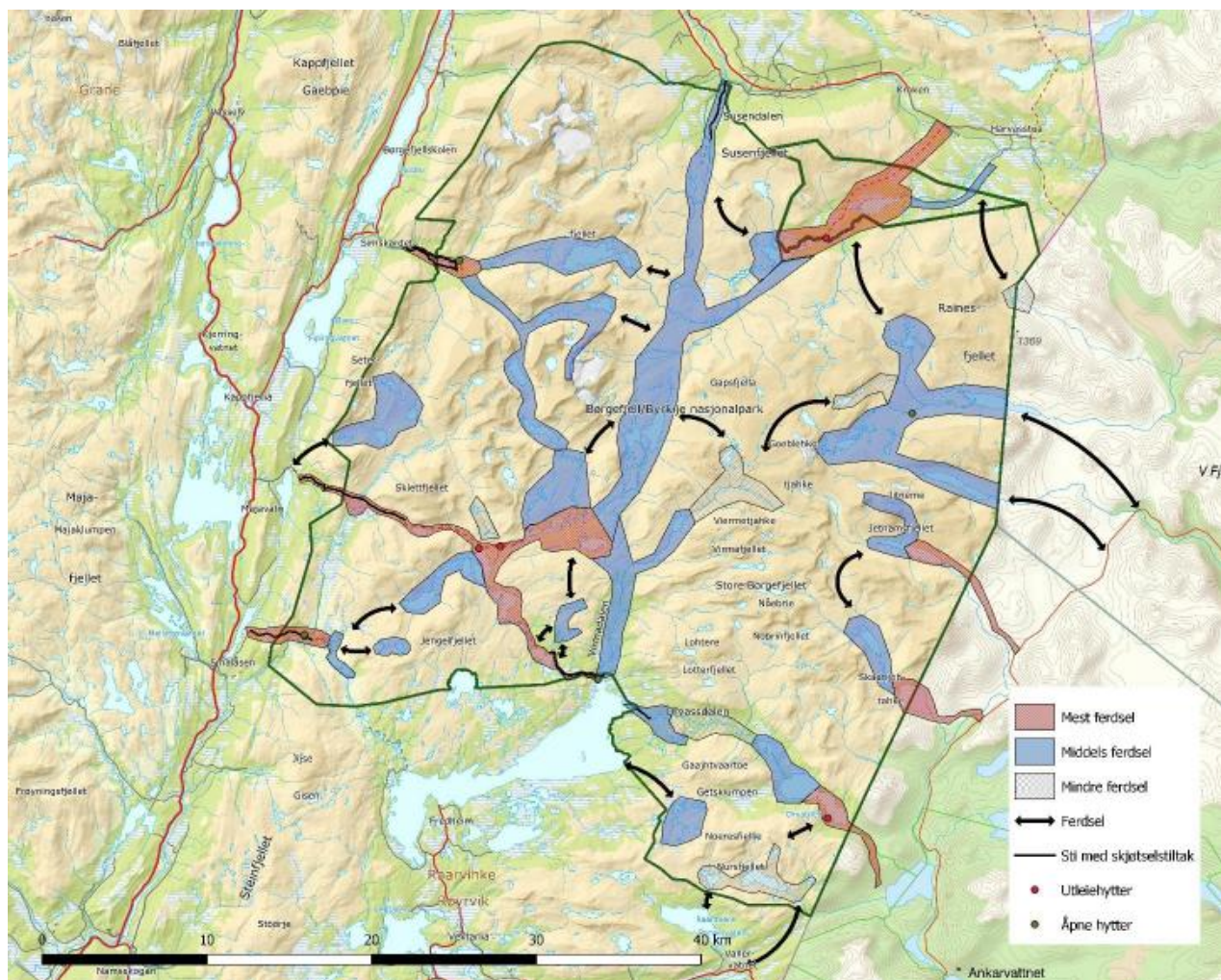
utleiehytte ved Vestre Tiplingen, det er mulig å leie transport inn til hytta om vinteren. Startpunktet er sårbart for tamreinen vår, høst og vinter ved at det er smalt mellom Tiplingelva og grensegjerdet og reinen derfor blir styrt dersom den blir forstyrret.

2.7 Ferdelsmønster

En fjerdedel av Børgefjell nasjonalpark ligger høyere enn 1.000 meter over havet, det meste av parken befinner seg i alpin vegetasjonssone. Bare de lavere dalene er trebevokste, hovedsakelig med bjørk. Unntakene finnes, spesielt i det lavere, sørvestre hjørnet hvor vi finner gammel granskog i området rundt Namskroken. Landskapet kan grovt deles i fire soner: Den vestlige fjellkjeden med sine spisse topper, trange daler og viltre elver. Den østlige fjellkjeden med rundere topper og langstrakte sjøer i vide dalbotn. Ei høyslette som strekker seg fra Susendal i nord til Virmadalen i sør og skiller disse to fjellkjedene fra hverandre. I tillegg ligger det et eget høyfjellsområde sør for Orvasdalen.

Ferdselen i verneområdene styres i stor grad av disse naturgitte forhold med daler, fjell, elver og vann. Den er forholdsvis konsentrert ut fra innfallsportene/startstedene for så å følge daler og vassdrag inn mot sentrale deler av Børgefjell.

På kartet under er det forsøkt å visualisere fordelingen av ferdsel i området med en grov gradering av bruken. Det er viktig å være klar over at hele området brukes i mer eller mindre grad, i kartet er det forsøkt å synliggjøre de områdene med mest ferdsel og hvordan de besøkende forflytter seg. Kartet er ikke et oppsett/rangering i bruken av innfallsporner, men et forsøk å synliggjøre hvordan trafikken for hele nasjonalparken fordeler seg. Det har ikke vært mulig å differensiere ferdselen på sommer og vinterferdsel.

2.8 Ferdselstillinger

Det er gjennom flere år gjennomført ferdselstelling på innfallsportene i barmarkssesongen.

Gjennomsnittlig antall passeringer pr. år ligger på ca. 5.300. Hvis en forutsetter at de besøkende passerer tellerne 2 ganger kan antall besøkende beregnes til 2.650. Dette er kun et minimumstall og må brukes med stor varsomhet, dette ut fra følgende forhold:

- Besøkende passerer teller bare en gang pga. annen rute inn/ut.
- Besøkende benytter start/endepunkt uten teller.
- Besøket skjer i periode uten teller, dvs. på vinterføre.

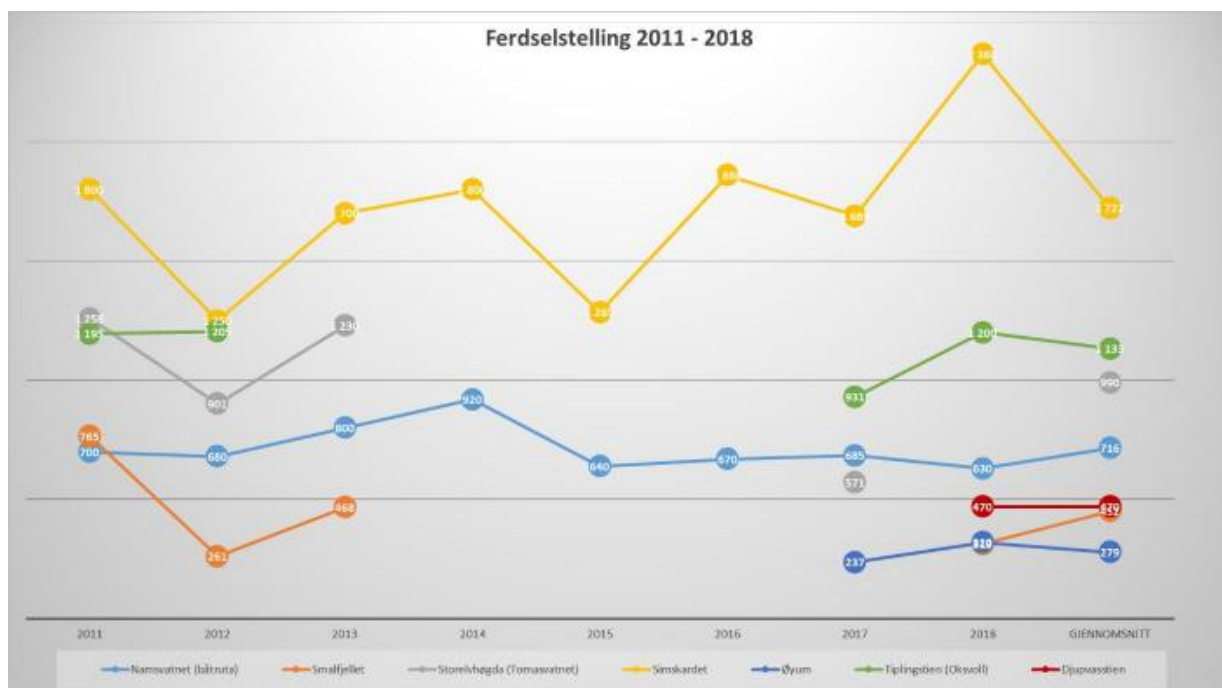
Ferdselstellingene viser at antall besøkende i sommersesongen har vært stabilt de årene tellingene har pågått. Årlige svingninger styres i hovedsak av vær- og føreforhold. Er det sen vår med mye snø og flomstore elver ser en at antall besøkende blir lavere ift. tørre somre med mye fint vær.

Det finnes ingen data for ferdselen i vinterhalvåret, erfaringsmessig er det størst ferdsel i april og mai. Vær- og føreforhold er også her den viktigste faktoren for hvor stor den årlige trafikken blir. I tillegg ser en at vinterstengingen av Stekenjokkveien på svensk side reduserer tilgjengeligheten og dermed antall besøkende. Vegen åpnes normalt i begynnelsen av juni. Hvis det åpnes for ny gruvedrift på Stekenjokk vil dette medføre helårsåpen vei og en helt annen tilgjengelighet til østlige deler av nasjonalparken.

En stor del av de som går Norge på langs går gjennom Børgefjell. Det finnes ingen gode data over hvor mange besøkende dette utgjør, men inntrykket er at antallet har vært økende de siste årene.

De som selger jakt- og fiskekort gir tilbakemelding om nedgang i kortsalget over en lengre periode, de har inntrykk av at langt færre driver med jakt og fiske og er mer interessert i vandring. Noe som også har fremkommet i bruksanalyse reindrift der reindriftsutøverne har inntrykk av endring i bruksmønster fra jakt og fiske til vandring og topturer.

Bruken av innfallsporter er beskrevet i rapporten fra brukerundersøkelsen¹² i 2017

¹² [Rapport brukerundersøkelse 2017](#)

2.9 Brukerundersøkelse

I 2017 ble det gjennomført brukerundersøkelse¹³ i Børgefjell nasjonalpark. For å tilegne seg ny og relevant kunnskap om bruken av nasjonalparken ble det innhentet informasjon ved hjelp av kortfattede selvregistreringskort utplassert ved innfallsportene og populære rasteplasser inne i nasjonalparken, ferdsestellere på utvalgte stier og en oppfølgende, web-basert spørreundersøkelse.

Det ble samlet inn svar fra 776 brukere fra selvregistreringskassene og 168 svar fra etterundersøkelsen. Totalt var det plassert ut seks svarkasser. I tillegg var det mulig å fylle ut svarkort på skyssbåten som går til og fra Storelva og ved to utleiehytter ved Orvatnet. En svakhet med selvregistreringsundersøkelsen var at den i liten grad fanget opp besøkende som går inn fra svensk side (Stekenjokk). I dette området finnes det ingen bestemt innfallsport og ingen klare stier/ferdselsveier som brukes.

I tabell under presenteres nøkkelinformasjon om brukerne som deltok i brukerundersøkelsen i 2017.

Et kjennetegn ved de som besøker Børgefjell nasjonalpark er at de har reist langt for å komme til området. De fleste som tar seg inn i nasjonalparken velger å overnatte her, hvorav telt og lavvo er de mest benyttede overnattingsalternativene. Gjennomsnittlig turlengde for de som er på flerdagstur i Børgefjell er i overkant av fem dager.

Brukerundersøkelsen ble gjennomført i 2017 vha. selvregistreringskasser

Antall respondenter 776 i kasseundersøkelse / 168 i etterundersøkelse			
Andel nordmenn (n=768)	83 %	Antall nasjonaliteter* (n=768)	16
Andel førstegangsbesøkende (n=766)	43 %	Lokalt bosatte** (n=768)	13 %
Varighet dagstur (gj.snitt timer) (n=322)	5,15	Andel som er med på organisert tur (n=769)	4 %
Varighet flerdagstur (gj.snitt dager) (n=426)	5,05	Andel som går både på og utenfor sti (n=168)	83,3 %
Andel som overnatter i nasjonalparken (n=741)	57 %	Andel som går bare på sti (n=168)	13,7 %
Kvinneandel (n=772)	39 %	Andel som alltid går utenfor sti (n=168)	1,8 %

Kilde: Basert på selvregistreringsundersøkelse og etterundersøkelse gjennomført sommeren og høsten 2017. *Ikke medregnet norske respondenter **Personer som er bosatt i Grane, Hattfjelldal, Namsskogan eller Røyrvik.

¹³ [Rapport fra brukerundersøkelse i Børgefjell nasjonalpark sommeren 2017](#)

I brukerundersøkelsen ble hver respondent vurdert langs en purismeskala. Dette følger samme fremgangsmetode som er gjort i brukerundersøkelser i andre nasjonalparker. En purismeskala sier noe om brukernes preferanser for tilretteleggingstiltak og hvorvidt en ønsker å møte på andre mennesker når enn er på tur. Lavpurister er de som ønsker mye tilrettelegging og synes det er hyggelig å møte andre mennesker på tur, mens høypurister setter pris på lite tilrettelegging og muligheter til å ferdes uforstyrret fra andre mennesker. Resultatene fra brukerundersøkelsen konkluderer med at Børgefjell tiltrekker seg svært mange høypurister sett i forhold til andre verneområder. 31 prosent av de besøkende faller innunder gruppen som defineres som høypurister, mens 27 prosent av respondentene defineres som mellompurister. 42 prosent av respondentene defineres som lavpurister.

Hovedtyngden av skjøtselstiltak med klopplegging er gjort utenfor eller i ytterkant av verneområdet

De aller fleste besøkende (97,6 %) visste at Børgefjell er vernet som nasjonalpark før de besøkte området. Videre er det i underkant av tre av fire respondenter som oppgir at vernestatusen var av betydning for at de besøkte området. De besøkende har jevnt over høy kunnskap om regler for atferd i nasjonalparken. Dette kan ha sammenheng med at de fleste besøkende leser seg opp om området før de besøker Børgefjell. 65 prosent av respondentene i etterundersøkelsen oppgir at de hentet informasjon om Børgefjell i forkant av besøket. De aller fleste respondenter syntes det var uproblematisk å finne god informasjon om området. Enkelte respondenter presiserer imidlertid at det hadde vært ønskelig med mer informasjon om elve- og bekkekryssing i verneområdet, herunder informasjon om hvorvidt og hvor det finnes broer eller klopper som gjør kryssing av vannløp enklere.

Børgefjell nasjonalpark er et naturområde med relativt lite tilrettelegging i form av tydelige stier, informasjonsskilt, klopper og oppvarmede hytter. I etterundersøkelsen uttrykker også de besøkende en tilfredshet med forvaltningen av nasjonalparken og graden av tilrettelegging. Et annet funn fra brukerundersøkelsen er at forvaltningsmyndigheten treffer godt med de prioriteringene de gjør når det kommer til hvilke tilretteleggingstiltak en satser på.

Respondentene uttrykker at de tilretteleggingstiltakene som er viktigst for dem når de er på tur også er de tilretteleggingstiltakene som er av høyest kvalitet i Børgefjell. Allikevel finnes det enkelte forbedringsmuligheter hvis en skal tro respondentene. De besøkende uttrykker at forvaltningsmyndigheten kan bli enda flinkere til å informere brukerne ved hjelp av informasjonstavler ved innfallsportene og skilt som angir avstand og retning.

I sentrale deler av Børgefjell er det ingen tilrettelegging med merkede stier, skilting eller bruer

Totalt sett virker forvaltningen å være godt tilpasset verneformålet for nasjonalparken og den brukergruppen som besøker Børgefjell i dag. De besøkende er en gruppe mennesker som ønsker å

oppleve uberørt natur og lite forstyrrelser fra andre besøkende. Til tross for at mye av friluftslivet som utøves i Norge har blitt mer avansert når det gjelder bruken av teknisk utstyr og tilrettelegging som er mulig, viser de besøkende til Børgefjell en svært stor interesse for tradisjonelt friluftsliv. Dette inkluderer fotturer og høstingsfriluftsliv. Det er svært få av respondentene som oppgir at de har interesse for moderne eller motoriserte friluftslivsaktiviteter. Forvaltningsmyndigheten i Børgefjell har tidligere uttrykt en bekymring for at nye friluftslivsformer skal kunne stå i konflikt med områdets verneformål (Fylkesmennene i Nordland og Nord-Trøndelag, 2009):

Den generelle samfunnsutviklingen har også innvirkning på friluftslivet. I dag ser man en rekke nye aktiviteter som er mer orientert mot sport og prestasjon. De nye aktivitetene krever i mange tilfeller økt tilrettelegging. Hvis denne typen aktiviteter får utvikle seg uten påvirkning fra forvaltningsmyndigheten, kan de komme i konflikt med verneformålet for nasjonalparken. Utfordringen vil derfor være å utvikle friluftslivsaktivitetene i en miljøvennlig retning. For å oppnå en slik utvikling vil tilrettelegging for det enkle friluftslivet basert på naturopplevelser være hovednøkkelen.

Basert på funnene fra brukerundersøkelsen virker det ikke til å være en tydelig konflikt mellom de besøkendes bruk av verneområdet og verneformålet for nasjonalparken. Børgefjell nasjonalpark tiltrekker seg mennesker som setter det enkle friluftslivet høyt - hvor naturopplevelser står i sentrum. Fra brukerundersøkelsen fremgår det at de besøkende viser en sterk skepsis til å liberalisere reglene for bruk av verneområdet.

2.9.1 Organisert friluftsliv

I verneområdene er det i dag liten grad av organisert friluftsliv i form av guiding og organiserte turer. Det er 6 utleiehytter og 3 åpne hytter/buer i verneområdene. Området på Trøndelagssiden er statsallmenning hvor allmenningsretten er gjeldende uten at denne går på bekostning av vernet. Det er også etablert noen fjelltrimposter i ytterkanten av verneområdet.

Alle innfallsporter ligger utenfor verneområdet.

Omfanget av organiserte ferdsel i Børgefjell er lite.

Enkelte aktører har gjennom årenes løp forsøkt å etablere tilbud med organiserte aktiviteter i Børgefjell. Erfaringene så langt er at det har vært vanskelig å få til varige tilbud med organiserte turer/aktiviteter i verneområdene. En del aktører oppgir at verneforskriften er en utfordring ved at det må søkes om dispensasjon for slik virksomhet i perioden 1. mars t.o.m. 31. juli. Dette gir for liten forutsigbarhet ift. markedsføring, planlegging og booking av aktiviteter/turer ut fra en usikkerhet om det gis dispensasjon.

Et annet moment ift. å arrangere organiserte aktiviteter som guidede turer, ridning, villmarkscamper er at Børgefjell er et tøft og utfordrende område. Snøen kan enkelte år ligge til begynnelsen av juli, elvene er store og uforutsigbare ift. vannføring og høsten kommer tidlig, dette gir en kort sommersesong med et begrenset tidsvindu for organiserte aktiviteter på barmark. Mangelen på veier og bruer i nasjonalparken medfører også at det er utfordrende å få til en kostnadseffektiv drift av slik virksomhet.

Børgefjell appellerer i hovedsak til brukergruppen som ønsker å oppleve villmark og som vil ferdes alene eller i mindre grupper. Disse er da som oftest ikke interessert i å delta på organiserte turer/aktiviteter.

Summen av at dagens brukere som hovedregel ikke ønsker å delta på organiserte aktiviteter og at Børgefjell er et utfordrende område å ferdes i for mindre fjellvante personer er kanskje forklaringen på at en del av aktørene som har forsøkt seg i Børgefjell har slitt med å få deltagere på sine aktiviteter. De siste årene ser en ofte at annonserte turer har blitt avlyst pga. ingen/liten påmelding. I tillegg er det rimelig å anta at klimaendringene med mer uforutsigbare vær- og føreforhold vanskeliggjør slik virksomhet i årene som kommer.

Utenfor verneområde er det en del aktører som driver med tilrettelagte aktiviteter som elvepadling, kiting, snøscooterutleie, radonee, topturer ol.

Et svært begrenset antall lag og organisasjoner arrangerer turer i området, disse trenger ikke søke dispensasjon. Denne virksomheten foregår i svært begrenset grad med ca. 2 – 3 årlige turer pr. år. Ofte er det topturer som er aktiviteten

Øst for nasjonalparken, på svensk side er det flere organiserte og tilrettelagte reiselivsaktiviteter med utgangspunkt i Stekenjokkveien. Her arrangeres guidede turer, grottevandring, mountainbike-turer, kiting, skitrening, snøscooterløyper mm.

Børgefjellskolen har også benyttet områdene i Simskardet i sin leirskolevirksomhet, men det meste av aktiviteten foregår utenfor verneområdet.

Om en eventuell endring i verneforskriften med åpning for mer kommersielle aktiviteter uten søknad vil medføre økt aktivitet er usikkert ut fra de naturgitte forhold.

2.10 Kunnskap om reiseliv

Over flere år har det vært dialog med lokalt reiseliv, hovedsak mot enkeltaktører eller gjennom kommunalt tiltaksapparatet. Den beste kunnskapen om lokalt reiseliv innehas av den enkelte kommune som har oppdaterte oversikter over aktørene i egen kommune. Gjennom et samarbeid som nasjonalparkkommune kan dialogen med næringene i regionen styrkes.

Fra forvaltningens siden har det vært tatt flere initiativ ift. lokalt reiseliv, primært gjennom kommunalt tiltaksapparat. I 2015 arrangerte nasjonalparkstyret Børgefjell rundt hvor alle aktørene ble invitert til en 2-dagers rundtur rundt Børgefjell der aktørene besøkte hverandre og fortalte om hverandres tilbud.

Reiselivet i regionen kan grovt deles i 2 grupper.

- «E6 turistene». På gjennomreise til eller fra Nord-Norge med bil, buss eller bobil i sommersesongen. Oppholder seg forholdsvis kort tid i regionen da formålet er gjennomreise. Svært få av disse besøker nasjonalparkene. Kan overnatte i område og besøke destinasjonene langs E6 som Laksforsen, Nordlandsporten, Namsskogan familiepark og veikroer/kafeer. Noen få antas å ta avstikkeren til Hattfjelldal eller Røyrvik. Kystriksveien er populært alternativ for denne gruppen som benyttes den ene veien på reisen. Helgelandskysten og Namdalskysten er populære

Børgefjell er et viden kjent for sine fiskevann med stor og fin ørret

områder som er mye markedsført og som dermed har stor oppmerksomhet hos de besøkende. Det er lite tilrettelegging og informasjon langs E6 som informere disse turistene om at de passerer 2 nasjonalparker.

- «Regionturisten» har Børgefjellregionen som hovedmål for reisen og oppholder seg derfor flere dager i kommunene rundt Børgefjell. Reiser oftest med bil, bil med campingvogn eller bobil. Besøker lokale aktiviteter og severdigheter. Ofte interessert i natur og friluftsliv samt kultur og matopplevelser. De som besøker nasjonalparkene har dette som hovedmål for turen og kombinerer denne svært sjeldent med andre aktiviteter (brukerundersøkelse 2017)

2.10.1 Reiselivsstrategi Nordland

Visjonen for reiselivsstrategi for Nordland (NFK) er: Mat, kultur og natur! Nordland skal levere opplevelser i verdensklasse. Besøkende i Nordland skal møte bærekraftige reiselivsdestinasjoner med kvalitet i alle ledd. Målet for strategien er: Samarbeid og nyskaping skal bidra til bærekraftige reiselivsbedrifter og lokalsamfunn.

Reiselivsstrategien trekker også fram en del tiltak som skal gjennomføres og som vil kunne påvirke nasjonalparken. Det skal skiltes til blant annet nasjonalparkene. Reiselivsarena Nordland skal utvikles som møteplass med vekt på å utvikle opplevelsesnæringen. Utvikle konsepter innen sykkel, vandring, samisk reiseliv og aksene Værnes – Bodø med fokus på Nordlandsbanen som opplevelsesprodukt. Tilrettelegge for økt verdiskaping i opplevelsesnæringene med utgangspunkt i kultur, kunst, historie og tradisjoner fra Nordland. Bidra til etablering av en arena for aktører innen naturbaserte opplevelser for å sikre en koordinert utvikling mellom offentlige forvaltere (eks. nasjonalparker) og opplevelsesnæringene.

2.10.2 Strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag

Strategien et verdiskapende Trøndelag er en felles næringsstrategi for det nye Trøndelag med mål om at verdiskaping og vekst skal skje i hele Trøndelag og skal underbygge målet om en livskraftig region.

Et av utviklingsmålene i strategien er videre satsning på opplevelsesnæring. Opplevelsesnæringene er definert til å omfatte bedrifter innenfor det en tradisjonelt oppfatter som reiseliv, men også bedrifter og aktører relatert til mat, natur og kultur er inkludert. Strategien fremhever at trøndersk mat, natur og kulturarv gir et godt utgangspunkt for utvikling av salgbare produkter og tjenester i opplevelsesnæringene.

Når det gjelder utvikling av opplevelsesnæring i Trøndelag er følgende mål vedtatt i handlingsplanen:

- Være nasjonalt ledende på opplevelser basert på mat, natur- og kulturarv
- Økt samarbeid mellom aktørene
- Økt og tydelig markedsorientering på produkter og tjenester

I strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag er det ikke fokusert på nasjonalparkområder, nasjonalparkkommuner eller merkevaren Norges nasjonalparker som tema.

2.10.3 Reiselivsaktører rundt nasjonalparken

Tilbydersiden består av mange små aktører som tilbyr overnatting, bespisning, jakt, fiske eller andre naturbaserte aktiviteter. Disse driver ofte sin virksomhet i kombinasjon med annen næringsvirksomhet. I tillegg er det noen store aktører som har mye besøk som Namsskogan familiepark, Nordlandssporten og Laksforsen hvor hovedtyngden av besøkende er E6 turistene som nødvendigvis ikke er så interesserte i nasjonalpark.

I regionen satses det også på turisme gjennom hyttebygging. I Røyrvik er bla. Børgefjellsenteret en destinasjon med mange hytter bygd opp ift. vinteraktiviteter. Skorovass fjellandsby i Namsskogan kommune er under etablering med mål om å etablere 1.000 nye hytter. I Fiplingdalen i Grane kommune er det ca. 400 fritidsboliger.

Det finnes noen få aktivitetstilbydere i regionen som tilbyr guidede turer, rafting, padling, kiting, hundekjøring ol. Disse tilbyderne opererer i svært liten grad i verneområdene.

I områdene øst for nasjonalparken, på svensk side er det flere reiselivsaktører som tilbyr ulike typer aktiviteter med utgangspunkt i Stekenjokkområdet som grenser til Børgefjell. Det meste av aktiviteten skjer utenfor nasjonalparken, men i enkelte tilfeller ser enn at aktiviteten kommer inn på norsk side. På svensk side er det tilbud om helikoptertransport som også benyttes av besøkende i Børgefjell som flys inn til grensen.

2.10.4 Destinasjonsselskap

Ved at Børgefjell nasjonalpark ligger i to fylker er det flere destinasjonsselskaper som markedsfører området. Helgeland Reiseliv er et samlet destinasjonsselskap for hele Helgeland, med reklame for området og muligheter for booking mm. Flere av aktørene rundt nasjonalparken er samarbeidspartnere, i tillegg til at kommunene er med.

På trøndelagssiden er Visit Namdalen en aktør som markedsfører namdalsregionen inkludert nasjonalparken med tilhørende kommuner, aktiviteter og tilbydere.

2.10.5 Nøkkeltall for turisme i regionen

De mest besøkte turistattraksjonene nær verneområdet er langs E6. Namsskogan Familiepark har over flere år ligget på ca. 50.000 besøkende mens Laksforsen i Grane kommune ligger på ca. 60.000 besøkende pr. år. Nordlandsporten er også et punkt hvor mange veifarende stopper og har derfor mye besøk i sommersesongen.

Ut over dette finnes det lite data om besøket i regionen utover at en ser en vis økning i trafikken i området.

2.10.6 Nasjonalparken som turistattraksjon

Børgefjell nasjonalpark er kjent som villmarksparken ved at området er lite tilrettelagt med få tekniske installasjoner, området har mange sjeldne og truede dyrearter hvor fjellreven er den meste profilerte.

Området er også et yndet mål for sportsfiskere pga. sine gode fiskebestander med stor ørret. Brukerundersøkelsen viser at over 80% av de besøkende er nordmenn som ikke er bosatt i en av Børgefjellkommunene, noe som tilsier at området er nasjonalt attraktivt besøksmål.

Børgefjell er først og fremst et attraktivt besøksmål for de som ønsker å oppleve unik natur og enkelt friluftsliv. Nasjonalparken har lite fokus hos E6 turisten, men en ser at området har fått større oppmerksomhet hos utenlandske besøkende. Det som overrasket i svarene fra brukerundersøkelsen er at de utenlandske besøkende i nasjonalparken ikke ønsket mer tilrettelegging, de besøkte området nettopp fordi de anså dette som urørt område.

2.11 Kunnskap om næringsvirksomhet i nasjonalparken

Den største næringsvirksomheten i nasjonalparken er sørsamisk tamreindrift.

I tillegg drives det utmarksnæring i form av salg av jakt- og fiskekort samt hytteutleie. Det leies ut båter i enkelte vann. Statskog er eneste grunneier i verneområdet. Arealene på trøndelagssiden er statsallmenning og forvaltes etter fjellovens bestemmelser av fjellstyrer

Noen mindre aktører har sporadisk arrangert organiserte turer inn i området, men omfanget av dette anses som minimalt.

Over Namsvatnet i Røyrvik kommune er det båtrute som har sitt trafikkgrunnlag med transport av turister inn til Børgefjell nasjonalpark.

Ut over dette er det ikke næringsvirksomhet i nasjonalparken.

2.12 Sammenstilling og situasjonsanalyse av kunnskap

Kunnskapsgrunnlaget for nasjonalparken og landskapsvernområdet er godt. Med de supplerende undersøkelsene som er blitt foretatt har man gode kunnskap om så vel verneverdier som bruk og brukere.

Dagens ferdsel i Børgefjellområdet er beskjeden sammenlignet med andre nasjonalparker i Norge. Ferdselen er i hovedsak konsentrert om perioden fra medio juli til utgangen av august, i tillegg er perioden april - mai et tidspunkt med økt ferdsel. Det en ser er at vær- og føreforhold i stor grad påvirker antall besøkende.

Kunnskapsgrunnlaget viser at enkelte områder av nasjonalparken tåler økt besøk

uten at det vil true verneverdiene, dette avhenger av når på året ferdselen foregår. Det er i områder hvor en tidligere har gjennomført skjøtselstiltak med klopplegging som har størst potensiale for økt ferdsel.

Gjennom bruksanalyse reindrift er det fremkommet at dagens besøk i nasjonalparken er akseptabelt for den sørsamiske tamreindriften, men at en økning i volum ikke er forenlig med bærekraftig reindrift. Dette under forutsetning av at det ikke åpnes for nye ferdselsformer og at ferdselen skjer etter dagens mønster. En dreining av ferdsel til sårbare perioder og områder vil medføre en merbelastning for reindriften som også kan påvirke verneverdiene negativt.

Topografien i Børgefjellområdet tilsier at ferdsel i verneområdene vil være begrenset også i framtida. Det er ingen veier inn nasjonalparken med det resultat at det kreves en fysisk innsats for å komme til området. Vann og elver fungerer også som en barriere for mange besøkende. Dette samsvarer også med de ønskede brukeropplevelsene for de som besøker Børgefjell som ønsker seg områder med lite tilrettelegging og villmarkspreget natur som det er utfordrende å ferdes i. Derimot kan det være et potensiale for økt besøk i ytterkantene av nasjonalparken samt områdene utenfor.

Simskardrunnen er et eksempel på et slikt tilbud hvor de besøkende går en runde i Simskardet etter tilrettelagt sti. De kan da gå fra parkeringsplassen og inn til Simskardet på den ene siden av elva for så å

Børgefjell oppleves som villmark pga. fraværet av tekniske installasjoner og en unik natur.

returnere til parkeringsplassen på andre siden av elva. Det er tidligere etablert flere bruer i området. Dette er et vakkert område som gir en god opplevelse av villmark, de er så vidt innenfor verneområdet. Her kan en utvikle tilbudene videre og evt. tilrettelegge for at lokalt reiseliv kan bruke området som en del av sitt tilbud.

Et annet eksempel er båtruta på Namsvatnet hvor en kan tilrettelegg mer for dagsturer hvor de besøkende er noen timer i ytterkanten av nasjonalparken for så å bli transportert tilbake med overnatting og bespisning hos lokale tilbydere. Hvorvidt de to ovennevnte er realiserbare er selvfølgelig avhengig av at det finnes lokale aktører som ser potensialet i aktivitetene, forvaltningen kan ikke ha noen annen rolle utover å være tilrettelegger.

Skyssebåten på Namsvatnet transporterer besøkende til søndre deler av Børgefjell

Børgefjell er et viktig område for truede og sårbare arter, spesielt er hekke- og yngletiden en sårbar periode hvor det er viktig å unngå forstyrrelser. Med hensyn til dette er det i enkelte områder ikke ønskelig med mer ferdsel i perioden 1. mars til 31. juli.

Nye ferdselsformer som sykling, kiting, randonee ol kan påvirke verneverdiene negativt ved at det åpner for flere besøkende i nasjonalparken og at disse får lengre rekkevidde en tradisjonelle fjellvandrere har, spesielt gjelder dette de østlige områdene som er lett tilgjengelig fra svensk side. En evt. liberalisering av verneforskriften vil her påvirke trykket og vil ikke være forenlig med målet å reindyrke Børgefjell som en villmarkspark.

Midtvinters er det lite ferdsel i Børgefjell, men april – mai er et populært tidsrom for de som ferdes på ski.

Alle kommunene rundt Børgefjell vurderer å bli nasjonalparkkommune under merkevaren, Røyrvik fikk sin godkjenning høsten 2018. De andre kommunene arbeider for tiden med forankringen lokalt. Dette kan gi en situasjon hvor nasjonalparkforvaltningen og kommunene arbeider felles under merkevaren med tilhørende verdier. Dette vil videre danne grunnlag for fellesprosjekt som det er viktig at nasjonalparkstyret deltar i, dette kan være etablering av informasjonspunkt, viewpoint, turstier, vertskapskurs osv.

3 Mål og strategiske grep

Hovedmålet i besøksstrategien for Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark er å sikre og ta vare på verneverdiene i nasjonalparken. Dette fordi verneverdiene også er besøks- og opplevelsesverdiene som etterspørres jfr. brukerundersøkelsen. Ved å ta vare på, og forvalte området ihht. formålet med vernet bevares særpreget til glede for den enkelte besøkende og for kommende generasjoner.

Delmål:

- En skal beholde og rendyrke merkevaren Børgefjell som opplevelsen av «villmark» med få tekniske installasjoner og liten grad av tilrettelegging. Tyngre tilretteleggingstiltak utover nødvendige skjøtselstiltak gjennomføres ikke i nasjonalparken.
- Merkevaren Børgefjell skal være et alternativ til majoriteten av norske nasjonalparker. Da som et område med lite ferdsel, ingen rødmerkede stier eller turistforeningshytter. Merkevaren Børgefjell skal kommunisere at dette er et område hvor de besøkende er overlatt til seg selv, at en må ha kunnskap og utstyr til å takle tøffe forhold.
- Gi de besøkende gode opplevelser gjennom god kvalitet på innfallsporter, startsteder og utkikkspunkt.
- Tilrettelegging for økt lokal verdiskapning gjennom reiseliv og handel skal skje utenfor nasjonalparken. Området skal være et attraktivt besøksmål med grunnlag i merkevaren Norges nasjonalparker og merkevaren Børgefjell.
- Besøksstrategien skal ivareta samisk kultur og næringsutnyttelse ved å legge opp til at økt aktivitet skjer utenfor nasjonalparken tilknyttet eksisterende infrastruktur.
- Samarbeide med kommunene om å legge til rette for økt lokal verdiskapning gjennom nasjonalparkkommunestatusen. Kommuner som er nasjonalparkkommune prioriteres spesielt i besøksstrategien.
- Være en aktiv part i informasjonsarbeidet om verneområdet ved bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.
- Skape bevissthet om at det vil bli økt ferdsel og trykk på området som følge av internasjonale- og nasjonale reiselivstrender. Besøksstrategien skal ta høyde for at det vil bli økt ferdsel til området uansett strategiske grep hvor økt slitasje, økt forstyrrelser og mer forøpling kan bli resultat. Gjennom en aktiv besøksstrategi må det være et mål å forebygge negative effekter av økt ferdsel i området.

3.1 Strategiske grep

For å oppfylle vedtatte hoved- og delmål må det tas en del strategiske grep som beskrives i dette kapitlet.

Det er et mål å rendyrke «merkevaren» Børgefjell som et «villmarksområde» for erfarne fjellfarere jfr. brukerundersøkelsen. Ut fra dette er det et strategisk grep å videreføre Børgefjell som ett område uten tilrettelegging hvor det kreves erfaring og godt utstyr for å ferdes. Strategien blir å appellere til denne brukergruppen ved ikke å tilrettelegge for økt ferdsel i sentrale deler av nasjonalparken.

Børgefjell er benevnt som fjellrevens rike og er et område for den har overlevd på naturens premisser uten støttetiltak

Dette betyr at tilrettelegging for flere besøkende og økt lokal verdiskaping må skje i ytterkanten eller utenfor verneområdene. Da også med bakgrunn i at det meste av infrastrukturen i dag ligger utenfor verneområdet og at det er i disse områdene en på en mest mulig kostnadseffektiv måte kan etablere nye aktiviteter/tilbud. Ettersom utviklingen tyder på at det uansett vil bli økt ferdsel og trykk som følge av internasjonale- og nasjonale reiselivstrender vil det være viktig å overvåke utviklingen og at det utvikles tilbud og aktiviteter utenfor verneområdet for å gi gode opplevelser og bedre vern. For å overvåke utviklingen er det viktig å videreføre ferdselstillinger på innfallsporene og å få styrket ressursen til verneområdeoppsyn. Strategien med tilrettelegging utenfor verneområdet vil også være i henhold til verneformålet som sier at en skal bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder.

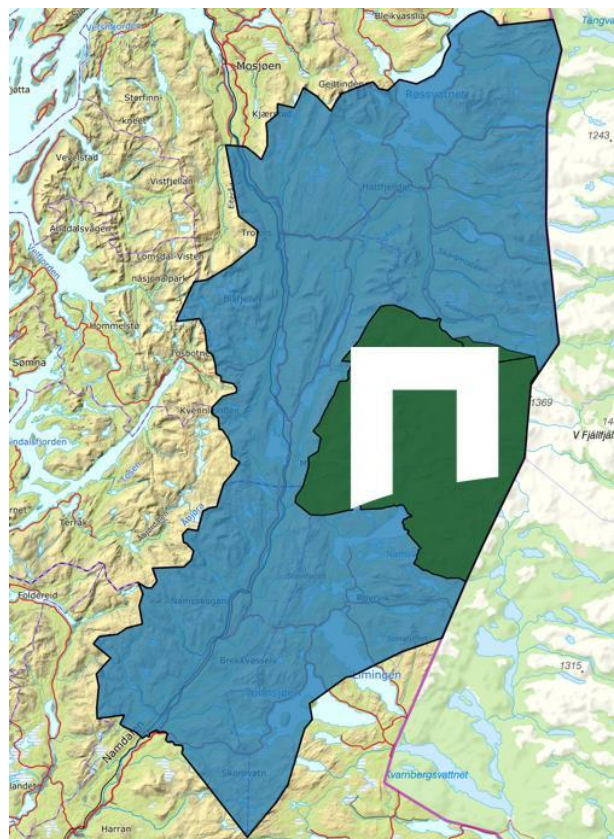
3.1.1 Nasjonalparkkommuner

Et viktig strategisk grep for å nå målene er god samhandling med kommunene rundt Børgefjell gjennom nasjonalparkkommunestatusen.

Ved å arbeide for at alle kommunene blir nasjonalparkkommuner under merkevaren Norges nasjonalparker vil en arbeide med de samme verdiene som ligger i kriteriene. Kommunene vil gjennom statusen ha felles mål om flere besøkende, bedre vern og økt lokal verdiskaping gjennom merkevaren.

Reiseliv og turisme er et viktig satsningsområde for alle kommunene, noe som bla fremgår av kommunale næringsplaner, kommunene har også gitt tilbakemelding om at det primært er ønskelig at økt lokal verdiskaping skal skje utenfor verneområdene, i lokalsamfunnene der det allerede er infrastruktur til å betjene besøkende. Og at evt. videre utvikling skjer i disse områdene.

En hovedsatsning utenfor verneområdene vil også gi et bedre vern av verneområdene.

Kommunene rundt Børgefjell kan samarbeide som nasjonalparkkommuner med Børgefjell om fellesnevner

Nasjonalparkforvaltningen bør derfor arbeide aktivt for at alle kommunene velger å bli nasjonalparkkommuner og at det etableres et fellesskap omkring dette med felles mål og tiltak. Da vil det også være enklere å felle fokus på kundereisen Børgefjell hvor en kan se på aktiviteter/opplevelser på tvers av kommune og fylkesgrenser. Gjennom et slik samarbeid vil en kommunisere ut mer tydelig at dette er en region med Børgefjell i sentrum.

3.1.2 Kanalisering av ferdsel og satsing på innfallsporter

I forvaltningsplanen fra 2009 står følgende:

«Når kommunene utformer sin fremtidige reiselivspolitik opp mot Børgefjell/Byrkije nasjonalpark må det legges til grunn at nødvendige, infrastrukturelle tekniske tiltak som for eksempel reiselivsnett med tilhørende aktiviteter, lokaliseres utenfor nasjonalparken. For mange typer reiseliv er det ofte et samspill mellom nasjonalparken og de tilgrensende områdene, og tilrettelegging for reiseliv må sees i sammenheng for hele området, også de områdene som ligger utenfor nasjonalparken. Reiselivsnett utenfor nasjonalparken lokaliseres slik at press mot de mest sårbare delene/tidsrommene i nasjonalparken unngås (f.eks. kalvingsområder for rein). En konsentrasjon av reiselivsaktører, og bruk av definerte innfallsporter, gjør at man unngår at det etableres flere mindre innfallsporter til nasjonalparken og vil være med på å kanalisere ferdsel. På denne måten fanger man opp flere brukere på færre steder, noe som vil være positivt, så vel kommersielt som naturfaglig»

Gjennom prosessen med utarbeidelse av besøksstrategi er det ikke fremkommet kunnskap som tilsier endringer av målene i forvaltningsplanen. Konklusjonen er fortsatt at det skal satses på tilrettelegging på innfallsporene og at evt. kanalisering av ferdsel skjer omkring disse. I forvaltningsplanen er det 6 definerte innfallsporene som alle ligger utenfor verneområdene, disse kan tilrettelegges med infrastruktur for besøkende. Videreutvikling av disse vil være et viktig strategisk grep, da med tilrettelegging med nye informasjonstavler og skilting ihht. merkevaren Norges nasjonalparker.

Innfallsporene skal i utgangspunktet ha en enkel standard som signaliserer at Børgefjell er et lite tilrettelagt område, men tiltak som gjennomføres skal ha høy kvalitet. En ser derfor ikke nødvendigheten av å etablere infrastruktur i form av servicebygg med innlagt vann og strøm på innfallsporene. Slik anlegg kan heller etableres i tilknytning til utkikkspunkt utenfor verneområdet i samarbeid med andre aktører.

Simskardet er den mest besøkte innfallsporene i sommersesongen

På innfallsporene er det skilting til turmål i området, dette er et tiltak som de besøkende ønsker mer av jfr. brukerundersøkelsen

I tillegg til de 6 spesifiserte innfallsportene i forvaltningsplanen er det i tillegg en rekke startsteder som benyttes som utgangspunkt for turer i Børgefjellområdet. Selv om en i strategien sier at disse ikke skal tilrettelegges som innfallsport kan det her være viktig å gi målrettet informasjon til de besøkende. Ikke bare om Børgefjell som vernet område, men også informasjon om sørsamisk reindrift jfr. innspill i bruksanalyse reindrift. Dette gjelder spesielt på svensk side hvor nasjonalparkforvaltningen ikke kan ha innfallsporter. Fra Stekenjokkvegen på svensk side er det flere lokasjoner som benyttes som startpunkt for turer i Børgefjell, her må det søkes samarbeid med svenske myndigheter om å få satt opp informasjonstavler ol.

3.1.3 Sørsamisk tamreindrift

I bruksanalyse reindrift er det sett på hvilken påvirkning økt ferdsel og nye ferdselsformer kan ha for reindriften. Konklusjonen er at dagens nivå er akseptabel, men at en økning i ferdselen og nye ferdselsformer vil medføre utfordringer for tamreindriften. Et strategisk grep er å skape bevissthet omkring momentene som har fremkommet i bruksanalysen og benytte denne i planleggingen av tiltak og i forvaltningen av områdene. Det viktigste tiltaket vil være informasjon til de besøkende og at disse gjøres kjent med tematikken, noe som må skje i samarbeid med næringen selv som kjenner bruken av områdene til ulike årstider.

Kalvmerking er reindriftsårets største begivenhet

Bruksanalysen konkluderer med at det må skapes bevissthet overfor hva Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er, og hvilke besøkende en ønsker. Ut fra dette må en ha en langsiktig og helhetlig planlegging for å unngå bit for bit tilrettelegging. Antall innfallspporter/startpunkter bør ikke økes, og eventuelle utvidelser og tiltak på stier må vurderes nøye. For reindriften er det viktig at det ikke åpnes for nye former for friluftsliv og at det ikke iverksettes tiltak som senker brukerterskelen for de besøkende.

3.1.4 Informasjon

Informasjonsarbeid er et av de viktigste strategiske grep nasjonalparkforvaltningen kan gjøre. Da med å gi rett informasjon til rett besøkere med et tydeligere brukerperspektiv i informasjon slik at det blir lettere for besøkende å finne informasjon om området, aktiviteter mm.

Fra brukerundersøkelsen er det avdekket at de fleste finner informasjon om området på internett før reisen foretas, ofte i godt til før reisen starter og som en viktig del av beslutningsprosessen. I dag er det mange aktører som informerer om Børgefjell. Her er kommunene, destinasjonsselskaper, tilbydere, interesseorganisasjoner i tillegg til sosiale medier og tur-apper aktører som har informasjon om Børgefjell. Det er nødvendigvis ikke mangel på informasjon som er problemet, men at informasjonen er riktig, entydig og oppdatert. Ikke minst vil det være viktig at informasjonen er i tråd med besøksstrategien.

Her vil det derfor være et viktig strategisk grep at nasjonalparkforvaltningen, sammen med nasjonalparkkommunene tar en aktiv rolle som informasjonskilde gjennom utarbeidelse av hjemmesider, facebookside, brosjyrer, digitale informasjonspunkter mm. ved å bruke merkevaren som avsender. Dette materiellet/innholdet skal da kunne benyttes av andre aktører på sine informasjonsplattformer.

Informasjonen skal da utarbeides som en viktig del av kundereisen, derfor må det søkes samarbeid med aktørene innenfor lokalt næringsliv og destinasjonsselskaper.

For den erfarne fjellvandreren er en tur i Børgefjell en unik og storslagen opplevelse. I brukerundersøkelsen svarer denne gruppen at de ikke ønsker mer tilrettelegging, her er det primære å gå alene i flere dager uten å treffe andre mennesker og få en opplevelse av villmark som er det sentrale. De er opptatt av det enkle tradisjonelle friluftslivet og er lite opptatt av moderne friluftslivsaktiviteter.

For den uerfarne kan Børgefjell være et for krevende område som de ikke har forutsetninger for å besøke ut fra fysiske forutsetninger, erfaring og utrustning.

I informasjonsarbeidet er det viktig å være bevisst dette og heller bidra til at de uerfarne som er på jakt etter unike opplevelser får tilrettelagte opplevelser utenfor verneområdet. En finner i stor grad de samme kvalitetene utenfor nasjonalparken som innenfor. Områdene utenfor nasjonalparken gir dermed de samme opplevelsene, forskjellen er at disse områdene er nærmere infrastruktur i form av vegger, mobildekning, overnatting og handel.

Temaplatat om reindrift i Børgefjell

På godværsdager gir Børgefjell fantastiske opplevelser

Informasjonsbehovet kan for området deles opp i tre:

- Turist på gjennomreise: I hovedsaken det som benevnes som «E6-turisten» på tur til/fra Nord-Norge. Trenger informasjon gjennom veiskilting, informasjonstavler, digitale tjenester etc. om at de er i et nasjonalparkområde og hvordan besøke dette. Her kan en vise til innfallsporster med infrastruktur, utkikkspunkt, informasjonssentre ol. Aktuelle informasjonspunkt kan være: Hattfjelldal sentrum, Susendal, Trofors, Laksforsen, Nordlandsporten, Namsskogan sentrum, Namsskogan familiepark, Børgefjellsenteret, Røyrvik sentrum. Da det er 2 nasjonalparker i området er det viktig med samkjøring av strategi og tiltak på dette punktet.

For å få en vellykket opplevelse må besøkende kunne sendes til et enkelt besøksmål. Målsettingen for å drive denne typen informasjon til ei gruppe som i dag i svært liten grad er «bruker» av nasjonalparken er ikke å få flere inn i selve nasjonalparken, men å kunne være en bidragsyter til lokal reiselivsutvikling. Derfor kan det være en fordel at informasjonspunktene etableres i tilknytning til innfallsporene til nasjonalparkkommunene hvor det også informeres ved bruk av merkevaren.

- Dagsbesøkende: Varierende grad av erfaring og behov for tilrettelegging. Trenger tilpasset informasjon til ulike grupper: Hytte-Hilde, Topptur-Trine, Familie-Fredrik, Fiske-Frank, Utsikts-Ulla, Setter-Stian og Sverige-starteren. Disse gruppene trenger framfor alt informasjon om hvor de finner turmål som passer dem og informasjonsplakater på startsted. Tilrettelegging skal skje i ytterkant eller utenfor verneområdet.
- Langturgåerne/villmarkingen. Ønsker informasjon for planlegging på forhånd av reise. Tips til turer/rutevalg og informasjon om snøforhold/vannføring mm. Ønsker ikke tilrettelegging. Internett vil her være det viktigste mediet og et viktig verktøy for å kommunisere ut besøksstrategien (ift. verneverdier, tamreindrift, båndtvang, hekke- og yngletid mm). Dette er hovedgruppen av de som besøker nasjonalparken.

3.1.5 Bidra til lokal verdiskaping

Nasjonalparkforvaltningen skal være en bidragsyter med å tilrettelegge for økt lokal verdiskaping gjennom de tiltak som planlegges. Dette gjennom å skape god infrastruktur bestående av informasjon og besøksmål. Et viktig bidrag er samarbeid med kommunene rundt Børgefjell, de kommunene som viser spesielt initiativ gjennom å bli nasjonalparkkommune prioriteres med oppfølging hvor det arbeides frem konkrete tiltak. Eksempel på konkrete tiltak er etablering av viewpoint, informasjonspunkt, arrangement ol.

Kommunene og lokalsamfunnet rundt Børgefjell er de viktigste aktørene for å få til økt lokal verdiskaping med mål om at økt besøk og økt verdiskaping skal skje utenfor verneområdet i tilknytning til etablert infrastruktur. Gjennom nasjonalparkkommunestatusen skal kommunene bruke merkevaren på lik linje med nasjonalparkstyret og det er viktig at partene samarbeider om dette for å kommunisere ut som en felles enhet. Gjennom statusen vil en få etablert samarbeidsfora på tvers av fylkesgrense og mellom forvaltningsorgan som vil gi positive effekter hvor alle parter drar i samme retning. Derfor er det viktig at nasjonalparkstyret fortsatt er en aktiv part i å få etablert et samarbeid mellom kommunene. Gjennom dette vil en også se muligheten for å samkjøre besøksstrategier.

Godt vertskap i alle ledd er en viktig forutsetning for å lykkes med å gi gode opplevelser for de besøkende og skape forståelsen for vernet. Her kan nasjonalparkforvaltningen bidra med kunnskap ifb. med å arrangere vertskapskurs, ved opplæring av turistverter, utarbeidelse av kommunale besøksstrategier ol. Et strategisk grep her er å være aktiv på tilbudssiden.

4 Tiltaksplan¹⁴

Forslag til tiltak er utarbeidet i forhold til utkast til besøksstrategi. Evt. endringer i mål og strategiske grep i endelig vedtatt plan vil medføre endringer i tiltaksplanen. Forslag til tiltak er derfor nødvendigvis ikke blitt forankret mot andre aktører så langt i prosessen. Oppsatte tiltaksplan har hatt følgende hovedfokus:

- Implementere merkevarestrategien for Norges nasjonalparker på møtepunkt mellom besøkende og nasjonalparken.
- Samarbeid gjennom nasjonalparkkommunestatusen – fellestiltak for oppfyllelse av kriterier for bruk av merkevaren.
- Konkret samarbeidstiltak med næringslivet som vertskapskurs, informasjonsmøter ol.

Tiltak	Finansiering	Hvem gjennomfører	Samarbeidsaktører	Periode
Utarbeide nye verneområdeplakater	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2020 - 2021
Utarbeide ny hjemmeside	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2020 - 2021
Utarbeide informasjonsbrosjyre	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2020 - 2022
Oppsetting av ståltavler med ny informasjonsplakat og temaplakat på innfallsportene Øyum, Simskardet, Smalvatnet og Namsvatnet	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2021 - 2023
Oppgradere innfallsport Simskardet og Simskardrunnen ift. sommerbruk.	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2022 - 2024
Oppgradere innfallsport Namsvatnet	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2022 - 2024
Klopplegging av Tiplingstien	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen		2021 – 2023
Digitale informasjonspunkter (anskaffe teknisk utstyr og produsere innhold)	Tiltaksmidler	Nasjonalparkforvaltningen	Lokale aktører	2021 - 2024
Etablere viewpoint i Røyrvik og innfallsport til nasjonalparkkommunen (informasjonspunkt) ihht. egen plan	Tiltaksmidler Naturarvmidler + ekst. finansiering	Nasjonalparkkommunen Røyrvik	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	2019 – 2023
Informasjonspunkt ved ny E6 i Grane kommune	Tiltaksmidler Naturarvmidler + ekst. finansiering	Nasjonalparkkommunen Grane	Nasjonalparkforvaltningen Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre Lokalt næringsliv. Statens vegvesen.	2020 – 20xx
Informasjonspunkt i Hattfjelldal kommune	Tiltaksmidler Naturarvmidler	Nasjonalparkkommunen Hattfjelldal	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	2020 – 20xx

¹⁴ Tiltaksplanen rulleres årlig etter de retningslinjene som besøksstrategien og forvaltningsplanen gir.

Besøksstrategi

Informasjonspunkt i Namsskogan kommune	Tiltaksmidler Naturarvmidler	Nasjonalparkkommunen Namsskogan	Nasjonalparkforvaltningen Lokalt næringsliv	2020 – 20xx
Informasjonspunkt på Stekenjokk, Sverige	Tiltaksmidler Naturarvmidler	Nasjonalparkforvaltningen	Länsstyrelsen i Jämtlands län Naturvårdsverket	2022 - 2024
Nasjonalparkkommuneforum		Nasjonalparkforvaltningen og nasjonalparkkommunene		Løpende

Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark

Norges nest eldste nasjonalpark, opprettet i 1963 er et sagnomsust fjellområde på grensen mellom Nordland og Trøndelag. Opplevs som villmark, men er også et gammelt sørsamisk kulturlandskap som byr på mange mektige sanseinntrykk.

I Børgefjell er du stort sett alene med naturen og opplevelsene. Her er det lite som er tilrettelagt i form av hytter, broer eller merka stier. Børgefjell er et eldorado for ørretfiske med sine mange elver og vatn.

Kontaktinformasjon

Telefon: 74 16 80 82

E-post: fmtlpost@fylkesmannen.no

Post: Postboks 2600, 7734 Steinkjer

Besøksadresse: Næringshuset i Røyrvik, Stadionveien 6, 7898 Limingen

Sak:
Besøksforvaltningsplan for Børgefjell / Byrkije
nasjonalpark
Til:

Vår dato:
04.09.2019

Vår ref.:
2018/334

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tore Tødås,

Notat - kommentarer til innkomne høringsuttalelser

Nasjonalparkforvalters kommentarer til høringsuttalelser er følgende:

Statskog SF

Mener det er gjort et meget grundig og godt arbeid i utarbeidelsen av besøksstrategidokumentet for Børgefjell nasjonalpark, Statskog-Helgeland har ikke så mange merknader å komme med. Dette vil være et godt grunnlag for å jobbe videre med i detaljplanleggingen med tiltaksplaner for kommende år.

Fortsatt skal Børgefjell være en «villmarkspreget» nasjonalpark uten noe særlig tilrettelegging. Med de valg av innfallsporner som er gjort og mindre tilretteleggingstiltak for å styre ferdselen og begrense slitasjen, har en gode muligheter for å bevare dette villmarkspreget.

De tiltak som er gjort i Grane med innfallsporene knyttet til Simskaret og Tomasvatn/Storelvdal med oppfølging av stier, klopper og bruer, mener vi er gode løsninger for brukerne framover. Knyttet til «Simskardrunnen» og Simskarhytta ønsker Statskog å gi hytta «*ei ansiktsløfting*», men at den fortsatt skal være ei enkel og åpen hytte til bruk for turgårere i området. Likeledes at det planlegges og tas en oppgradering av innfallsporene i Simskaret.

I kapittel 4 Tiltaksplan - er det satt opp ei liste med forslag på tiltak for å følge opp besøksstrategien. Mange av forslagene berører Statskogs arealer og disse er vi gjerne med og drøfter og samarbeider med framtidige løsninger på.

Kommentar:

Høringsuttalelsen støtter i hovedsak valgte strategi og har ingen konkrete innspill til endringer

Konklusjon:

Ingen endring i strategidokumentet.

Hattfjelldal kommune

Uttaler at hovedmål og delmål er i tråd med verneforskriften og at det er ønskelig med instrumenter som gjør at blant annet målet om økt verdiskaping lokalt blir gjort målbart. Hattfjelldal kommune mener besøksstrategien har liten fokus på verdiskaping i randsonen rundt nasjonalparken. For å ivareta verneverdiene i Børgefjell må kunnskapen gjøres kjent i randsonen og i nærliggende kommuner. Det blir derfor svært viktig at nasjonalparkforvaltningen i enda større grad enn i dag jobber med aktivitet utenfor parken for å ivareta verneverdiene.

Kommentar:

Høringsuttalelsen støtter i hovedsak valgte strategi og har ingen konkrete innspill til endringer. Når det gjelder kommentaren om at det er lite fokus på verdiskaping i randsonen rundt nasjonalparken er det viktig å være bevisst på at det ikke er forvaltningen som skal stå for verdiskapningen med etableringer av kommersielle tilbud, dette skal og må gjøre av lokale aktører. Forvaltningens oppgave gjennom besøksstrategien er å bidra til å øke mulighetene for økt lokal verdiskapning gjennom tiltak og utrulling av merkevaren i samarbeid med nasjonalparkkommunene. Ellers ligger det i besøksstrategien at nasjonalparkforvaltningen i større grad enn i dag skal jobbe med aktivitet utenfor parken for å ivareta verneverdiene, dette i tett samarbeid med nasjonalparkkommunene.

Konklusjon:

Ingen endring i strategidokumentet.

Røyrvik kommune

Røyrvik kommune uttaler at det er en godt gjennomarbeidet strategi som tar igjen mye av det som Røyrvik kommune jobber med som nasjonalparkkommune og at hovedmål og delmål gjenspeiler verneforskriften.

Kommentar:

Ingen

Konklusjon:

Ingen endring i strategidokumentet.

Sametinget

Sametinget er opptatt av at det samiske naturgrunnlaget skal sikres i all planlegging og utøvelse av planer. En besøksstrategi kan legge til rette for mer ferdsel, noe som kan ha konsekvenser for reindriftsutøvelse og samiske kulturminner innenfor verneområdene. Sametinget oppfordrer verneområdeforvaltningen om å ha en god dialog med reindriften i området om tiltak og bruk av verneområdene. Verneforskriftene sier at områdene skal kunne nyttes til reindrift, noe også Sametinget betinger, og vi forutsetter at forvaltningsplaner og besøksstrategier tar hensyn til det. Det informeres i forslaget til besøksstrategi at det er registrert samiske kulturminner innenfor verneområdene. Sametinget betinger at kulturminnelovverket følges i forvaltning og bruk av verneområdene.

Kommentar:

Ingen konkrete tilbakemeldinger på innholdet i selve besøksstrategien, inneholder generelle betraktninger om reindrift og kulturminner i verneområder som i og for seg er viktige.

Konklusjon:

Ingen endring i strategidokumentet.

Trøndelag fylkeskommune, seksjon Plan

Uttaler at sammenhengen mellom besøksstrategiens mål, strategier og tiltak vurderes som god. Verneformålet for nasjonalparken har hovedfokus på bevaring. Hovedmålet i besøksstrategien er å sikre og ta vare på nasjonalparkens verneverdier. Verneformålet er gitt høy prioritet, og besøksstrategien har lite fokus på å legge til rette for økt antall besøkende. Med et så vidt «strengt» verneformål, og ønsket om å holde besøket på dagens nivå, virker det å være god sammenheng mellom mål og strategier.

I besøksstrategien henvises det til Reiselivsstrategi for Trøndelag 2008-2020. Denne erstattes av Strategi for innovasjon og verdiskaping og tilhørende handlingsprogram. Videre har Trøndelag fylkeskommune etablert prosjektet «Kunnskapsgrunnlag og scenarioprojekt for Trøndelag som opplevelsesdestinasjon mot 2030», og dette vil være retningsgivende for utvikling av opplevelsesnæringene framover.

Børgefjell nasjonalpark ville trolig, ut fra trender i reiselivet, hatt potensial for å bli et større besøksmål enn det er i dag, og dermed bidratt til økt lokal økonomisk verdiskaping. Ferdselstillinger og billettsalg indikerer at dagens besøksmengde utgjør en begrenset trussel for verneverdiene. Med god besøksforvaltning burde det vært mulig å øke besøksomfanget, tiltrekke seg andre målgrupper enn dagens brukere og fremdeles ivareta parkens verneverdier. Det ville krevd helt andre tilretteleggings-, informasjons- og markedstiltak enn besøksstrategien legger opp til. Graden av tilrettelegging må henge sammen med besøksambisjonene, og det gjør det i dette tilfellet.

Brukerundersøkelsen viser at Børgefjell tiltrekker seg svært mange høypurister (*folk som setter pris på lite tilrettelegging og muligheter til å ferdes uforstyrret fra andre*) sett i forhold til andre verneområder og dagens besøkende viser stor interesse for tradisjonelt friluftsliv. Strategien er å, gjennom enkel standard på innfallsportene, signalisere at Børgefjell er et lite tilrettelagt område og beholde Børgefjell som et villmarksområde for erfarne fjellfarere. Man skal ta godt vare på de som kommer, men det legges ikke opp til tiltak for å øke besøket. Markedsføringen av parken må bygges opp rundt dette.

Det er generelt krevende å utvikle opplevelsesprodukter i tilknytning til verneområder, og det er behov for å vurdere mulighetsrommet opp imot regelverket. Næringsaktører har etterlyst en veileder på dette området. Det bør tas et initiativ til dette.

I besøksstrategien er det ønskelig å bidra til at uerfarne besøkende får tilrettelagte opplevelser utenfor verneområdet. Men det står lite og ingenting om hvordan dette skal skje. Det er kanskje ikke besøksstrategien for nasjonalparken sitt ansvar, men dersom man har ambisjon om å øke besøket utenfor parken for å bidra til økt lokal økonomisk verdiskaping, må det jobbes bevisst med dette.

Kommentar:

Reiselivsstrategi for Trøndelag 2008-2020 som er beskrevet i kunnskapsgrunnlaget til besøksstrategien skal avløses av Strategi for innovasjon og verdiskaping med tilhørende handlingsprogram, dette var ukjent for saksbehandler i planprosessen.

Fylkeskommunen mener det bør tas initiativ til å utvikle en veileder for opplevelsesprodukter i tilknytning til verneområder (se mulighetsrommet opp imot regelverket), noe som næringsaktører vist nok har etterlyst. En slik veileder må ta utgangspunkt i verneforskriften, ettersom det er signalisert ny verneforskrift har det liten hensikt å starte en slik prosess nå før ny verneforskrift med tilhørende ny forvaltningsplan er på plass. Stortingets mål med å lage nye forskrifter er å gjøre det lettere å drive kommersielle aktiviteter og øke handlingsrommet for de som utvikler opplevelsesprodukter. Besøksstrategien legger dessuten opp til at utviklingen av slike opplevelsesprodukter skal skje utenfor verneområdet, behovet for veileder er kanskje ut fra dette større ift. andre offentlige myndigheter.

Fylkeskommunen kommenterer at det det står lite og ingenting om hvordan en skal bidra til at uerfarne besøkende får tilrettelagte opplevelser utenfor verneområdet og at dette kanskje ikke er besøksstrategien for nasjonalparken sitt ansvar. Videre at dersom man har ambisjon om å øke besøket utenfor parken for å bidra til økt lokal økonomisk verdiskaping, må det jobbes bevisst med dette. For å få gode tilbud og opplevelser utenfor verneområdet vil en være prisgitt lokalt initiativ og engasjement for å få til dette, da hos offentlig forvaltning og private aktører. Det kan ikke legges opp til at nasjonalparkforvaltningen i særlig grad, på eget initiativ etablerer og drifter fysiske tiltak og aktiviteter utover det som omhandler innfallsporter og informasjonstiltak ang. nasjonalparken. Men nasjonalparkforvaltningen kan være en aktiv part i utviklingen av slike tilbud og aktiviteter når det legges opp til at merkevaren Norges nasjonalparker eller Børgefjell er en del av aktiviteten/tilbudet (f eks. utkikkspunkt og infopunkt)

Konklusjon:

Oppdatere strategidokumentet ift. at reiselivsstrategi for Trøndelag 2008-2020 avløses av Strategi for innovasjon og verdiskaping.

Namsskogan kommune

Namsskogan kommune støtter forslaget til besøksstrategi for Børgefjell Nasjonalpark og ønsker at det etableres et «viewpoint» på Smalvatnet/Smalfjellet. Namsskogan kommune ønsker å utrede flere informasjonspunkt i forbindelse med Børgefjell nasjonalpark og om Namsskogan kommune som Nasjonalparkkommune. Inkludert plassering av kommunens planket for Børgefjell nasjonalpark.

Kommentar:

I besøksstrategien er det ikke foreslått «viewpoint» på Smalfjellet, ut fra Miljødirektoratets retningslinjer for etablering av «viewpoint» under merkevaren Norges nasjonalparker vil det ikke være teknisk mulig å etablere et slikt punkt på Smalfjellet. Som et alternativ er det i tiltaksplanen foreslått utvikling av innfallsporten på Smalvatnet hvor det kan informeres med om området Smalfjellet/Namskroken, oppsetting av jubileumsplakett på Smalvatnet kan da være et alternativ.

Tiltaksplanen skal rullers årlig og i den sammenhengen er det naturlig å utrede behovet for flere informasjonspunkt i forbindelse med Børgefjell nasjonalpark og om Namsskogan kommune som nasjonalparkkommune

Konklusjon:

Ingen endring i strategidokumentet.

Morten S. Wallervand

Gir tilbakemelding om at høringen burde ha gått direkte til berørte grunneiere rundt parken, da flere momenter i besøksstrategien omhandler disse områdene. At det er viktig for private og offentlige aktører at det kommer en besøksstrategi på plass og at det også er viktig for vernet av disse områdene at dette nå settes i system. Strategien virker å ha en noe todelt og vanskelig tilnærming, da man på en side skal bruke parken som trekkplaster, men samtidig egentlig ikke ønsker økt ferdsel i selve parken. Økt ferdsel vil uansett vinkling bli et produkt av denne strategien, selv om hovedfokuset skal være i områdene rundt. Strategidokumentet sier veldig lite om hvilke effekter det vil ha på privat eiendom omkring Børgefjell nasjonalpark. Dette burde ha vært mer belyst, med tanke på økt ferdsel og bruk.

Reindrift har fått en stor plass i dokumentet og mener det må innarbeides at også reindriften skal bidra til at besøkende både i og utenfor nasjonalparken skal føle seg velkommen og ønsket som turist i disse

områdene. For Wallervand som grunneier er det viktig å kunne kanalisere trafikk på privat grunn selv om allemannsretten gjelder i Norge og henviser til at det ved utvidelsen av Børgefjell nasjonalpark ble foreslått en innfallsport i Hudningsdalen, nærmere bestemt Vallervatnet. Viser videre til at i foreslåtte besøksstrategi er dette området nå omtalt som ikke vedtatt innfallsport nr. 7 i dokumentet med beskrivelse som lite brukt område og at det benyttes en liten parkeringsplass ved Marmorgrotta. Mener at dette er direkte feil, og informasjonen i punktet beskriver heller ikke hva informasjonen bygger på, og fremstår som syning. Mener parkeringen ved Marmorgrotta ikke er et naturlig startsted for børgefjellturisten. Det ville være villedning å hevde noe annet. Veien opp til Renselvatnet eller Vallervatnet er de punktene som benyttes ut fra det som grunneierne opplever.

Wallervand ønsker, ut fra hans egen satsning fremover at det opprettes en innfallsport ved gården i Vallervatn i samarbeid mellom han som grunneier og forvaltningen. Her vil det være gode muligheter for å kunne oppleve Børgefjell utenfor verneområdet samt en fin måte for grunneiere å kanalisere trafikken over privat grunn og gi gode muligheter for videre næringsutvikling.

Wallervand konkluderer med at forvaltningen og innbyggerne rundt Børgefjell har med en god besøksstrategi et godt verktøy for å lykkes med satsningen. At det er viktig at hele kommunen implementeres i det videre arbeidet. (Alle grender/ sentrum) Grunneiere som er direkte berørt som en følge av satsningen bør tas mer med på råd i fremtiden

Kommentar:

For nasjonalparkforvaltningen er det umulig å ha kunnskap om hvem som er berørte grunneiere og berørte lag/organisasjoner utenfor verneområdet i 4 kommuner. Dette også ut fra at begrepet «berørt» vil være et definisjonsspørsmål som tolkes ulikt. En grunneier som ikke har tilgrensende eiendom kan i like stor grad føle seg berørt som en grunneier som har tilgrensende eiendom. Ut fra dette ble følgende setning tatt inn i høringsdokumentet:

«Høringsdokumentet sendes de forvaltningens kjente aktører, kommuner og fylkeskommuner, men vi ber også dere som mottar dette brev om å videreformidle vårt ønske om innspill til aktuelle grunneiere, grunneierlag, reiselivsbedrifter og organisasjoner»

Spesielt kommunene ble her oppfordret til å videreformidle høringen, bla. gjennom publisering på kommunale hjemmesider i tillegg til publisering gjennom egne kanaler. Ut fra dette mener forvaltningen at høringen er kunngjort i tilstrekkelig grad.

Det er riktig at strategidokumentet sier lite om hvilke effekter det vil ha på privat eiendom omkring nasjonalparken med tanke på økt ferdsel og bruk. Dette har det heller ikke vært en del av planprosessen å avdekke jfr. veiledere. Når det gjelder etablering av fysiske tiltak som innfallsporter, turstier mv. forutsettes det at dette avklares med berørte grunneier før gjennomføring, slik sikres også grunneierretten ift. om tiltak skal gjennomføres på eiendom, plassering mv. I en strategiprosess der de overordnede målene settes vil det være vanskelig å si noe om effekter på private eiendom på enkelttiltak da disse i stor grad vil variere ift. tiltakets art og plassering.

Vallervatnet som offisiell innfallsport kom også som innspill i forvaltningsplanprosessen. Det ble her konkludert med at det fra forvaltningens side ikke var aktuelt å opprette og drifte nye innfallsporter utover de som allerede var etablert med en viss infrastruktur. Det var kommunene som kom med innspillene til offisielle innfallsporter. Det ble konkludert med at etablering av innfallsport på gården i Vallervatnet måtte skje i privat regi med egne midler. I strategiarbeidet er det kommet innspill på at det ikke må etableres flere innfallsporter med infrastruktur, bla. i bruksanalyse reindrift var dette en av tilrådingene for å unngå økt ferdsel i «nye» områder.

Dette er det tatt hensyn i strategien. Det vil ikke være aktuelt for forvaltningen å etablere og drifte innfallsport på gåren Vallervann, innsatsen skal kanaliseres mot vedtatte innfallsporter samt samarbeidstiltak med nasjonalparkkommunene. For tiltaksmidlene er det en forutsetning av anlegg/tiltak eies og driftes av offentlig aktør.

Konklusjon:

Beskrivelsen av Hudingsdalen/Vallervanet som startpunkt/innfallsport kan justeres noe ift. at det er flere punkter langs veien som benyttes. Sammenlignet med de andre startpunktene fastholdes det at dette området er lite brukt, det er ikke foretatt tellinger av ferdselen i området, men antallet biler som står lang veien samt terrengslitasje tilsier liten ferdsel ift. de andre 6 offisielle innfallsportene.

Ny innfallsport tas ikke inn som tiltak med nasjonalparkforvaltningen som tiltakshaver. Dette også ut fra at det i forvaltningsplanen og i besøksstrategien at en ikke skal etablere nye offisielle innfallsporter.

Grane Næringsutvikling AS

Er opptatt av at nasjonalparken skal bli et utgangspunkt for næringsutvikling på basis av den attraksjonskraft som nasjonalparkene kan ha. Da denne nasjonalparken har liten grad av tilrettelegging og fortsatt skal ha dette er det viktig å få et godt samspill mellom nasjonalparkforvaltningen, kommunene rundt parken og deres næringsapparat, Vefsna regionalpark samt reiselivs- og servicebedrifter. Ønsker å være en aktiv del av dette samspillet og mener det er viktig å jobbe for å øke samhandlingen disse partene imellom. Samhandling, tilrettelegging og god kontakt mellom forvaltning og næringsliv er viktig for å få til utvikling i randsonene uten at dette går på bekostning av verneverdiene. Det er også viktig at de få bedriftene som ønsker å operere inne i parken får en god og smidig dialog med forvaltning og reindrift, til beste for begge parter.

Kommentar:

Støtter valgte strategi med invitasjon til samarbeid.

Konklusjon

Ingen endringer i strategidokument

Trøndelag Reiseliv

Som Trøndelag fylkeskommune henvises det til at reiselivsstrategien for Trøndelag 2008-2020 som er beskrevet i strategidokumentet erstattes med «strategi for innovasjon og verdiskaping» Her er opplevelsesnæring et av fem satsingsområder i strategien hvor også naturbaserte opplevelser inngår, hvor økt lokal verdiskaping er et viktig mål.

Å etablere gode opplevelsestilbud krever mye, ikke minst i distriktene hvor kundegrnlaget kanskje ikke er så stort. For å kunne skape næring, stabile arbeidsplasser og mest mulig forutsigbarhet for næringsaktører som ønsker å utvikle opplevelser knyttet til Børgefjell bør det vurderes en veileder eller retningslinjer for det. Dette for at aktørene bedre skal kunne vurdere muligheter, type aktivitet, sesonger osv. opp mot vern og regelverk. Guiding blir mer og mer vanlig i norsk natur, og etterspørselen øker, bærekraftige opplevelser er også etterspurt i større og større grad. Å utvikle bærekraftige opplevelser med godt kvalifiserte guider med god lokal kunnskap vil kunne bidra til en sunn og god vekst i og rundt Børgefjell som også tar hensyn til vern som en viktig faktor. Utvikling med bærekraft som prinsipp må også ta opp i seg økonomisk og sosial bærekraft jfr. de ti bærekraftsprinsippene for reiseliv.

Markedsføring og kommunikasjon må tilpasses svært nøye med tanke på hvilke gjester/besøkende man vil ha i de ulike områdene i Børgefjell. Erfaringen i dag er at informasjonskildene til destinasjonsselskaper og andre som driver markedsføring kanskje ikke er gode nok, og målene til hver enkelt styrer kommunikasjonen mer enn en et godt kunnskapsgrunnlag. Dette fører til, som også nevnt i besøksstrategien, at man fremstår fragmentert og lite samstemt i kommunikasjonen. Det bør jobbes med å utvikle en base for informasjon for å kunne differensiere kommunikasjonen, også målgruppespesifikt. Noe av dette ligger i strategien og oppgaven som skal løses, men reiselivsnæringen bør kanskje involveres for å få best mulig kunnskapsutveksling på tvers. Dette ikke minst for at man skal rette kommunikasjonen mot de «riktige» målgruppene.

Kommentar:

Reiselivsstrategi for Trøndelag 2008-2020 som er beskrevet i kunnskapsgrunnlaget til besøksstrategien skal avløses av Strategi for innovasjon og verdiskaping med tilhørende handlingsprogram, dette var ukjent for saksbehandler i planprosessen.

Som fylkeskommunen kommer det innspill om at det bør tas initiativ til å utvikle en veileder for opplevelsesprodukter i tilknytning til verneområder (se mulighetsrommet opp imot regelverket).

En slik veileder må ta utgangspunkt i verneforskriften, ettersom det er signalisert ny verneforskrift har det derfor liten hensikt å starte en slik prosess nå før ny verneforskrift med tilhørende ny forvaltningsplan er på plass. Stortingets mål med å lage nye forskrifter er å gjøre det lettere å drive kommersielle aktiviteter og øke handlingsrommet for de som utvikler opplevelsesprodukter. Besøksstrategien legger dessuten opp til at utviklingen av slike opplevelsesprodukter skal skje utenfor verneområdet, behovet for veileder er kanskje ut fra dette større ift. andre offentlige myndigheter.

Reiselivsnæringen er gode på dette med markedsføring og kommunikasjon og det er viktig at det etableres et godt samarbeid med næringen, som det fremgår av høringen er dette med differensiert kommunikasjonen og målgruppespesifikt informasjon en viktig del i strategien. Men at involveringen av reiselivsnæringen bør fremkomme bedre for å få best mulig kunnskapsutveksling på tvers.

Konklusjon

Oppdatere strategidokumentet ift. at reiselivsstrategi for Trøndelag 2008-2020 avløses av Strategi for innovasjon og verdiskaping. Involveringen av reiselivsnæringen ifb. med markedsføring og kommunikasjon bør fremkomme tydeligere i dokumentet med mål om å få best mulig kunnskapsutveksling på tvers. Nasjonalparkkommunene med tilhørende lokale aktører vil her viktige partnere.

Faglig rådgivende utvalg

Rådgivende utvalg er enige i målene og de strategiske grep som er foreslått i besøksstrategien.

Rådgivende utvalg stiller seg positivt til besøksstrategien med foreslåtte tiltak og mener denne hensyntar alle parter og interesser som er representert i rådgivende utvalg. Rådgivende utvalg ser utfordringer i at det ikke er gode indikatorer og verktøy for å definere øvre nivå på bruk/besøk/ferdsel i området, dvs. at en ikke har kunnskap om hvor høyt besøkstrykk området kan ha før det går utover verneverdier ved at slitasje oppstår. Det ses også på som en utfordring at en mangler verktøy for å regulere ferdselen hvis denne blir for stor. Ut fra dette støttes strategisk grep om at informasjonstiltak er viktig, men at en i kommunikasjonen med de besøkende er bevist å informere om at det er reindrift i området, ikke bare villmark.

For å skaffe mer kunnskap om bruken er det viktig å videreføre tiltaket med ferdselstillinger samt å skaffe seg mer kunnskap om sesongvariasjoner i bruken av området»

Kommentar:

Støtter mål og strategiske grep men stiller spørsmål om hvordan effektene av strategien vil bli og hvordan denne kan måles. Stiller også spørsmål om hvor høyt besøkstrykken kan være før det går utover verneverdiene og bekymring om at det mangler gode verktøy for å regulere ferdselen.

Konklusjon

Årlige ferdselstillinger blir gjennomført for å se utviklingen, behøves ikke som eget tiltak i tiltaksplanen.

Susendal Bygdelag

Bemerket at de ikke står som høringspart eller har fått tilsendt høringen.

Stiller følgende 2 konkrete spørsmål

1. Hvilke tiltak i randsoner og nærliggende områder ser en for seg som aktuelle og akseptable – generelt sett?
2. Kan det øremerkes spesielle tilskuddsordninger til randsonene i parker som Børgefjell, særlig når en tar i betraktning de beskyttende målsettingene som nettopp slike parker pålegges når det gjelder mer direkte indre virksomhet

Kommentar

Som omtalt tidligere i dette dokumentet har ikke forvaltningen oversikt over alle «berørte» grunneier og lag- og organisasjoner rundt Børgefjell. Derfor ble kommunen, som har best oversikt bedt om å videreformidle høringen. I tilfellet Susendal Bygdelag er det rimelig å anta at dette ikke er blitt gjort.

Har ingen konkrete innspill eller kommentarer utover at forslaget til besøksstrategi legger opp til en ytterligere markering av at Børgefjell skal være «Villmarksparken», noe som er riktig oppfattet.

Når det gjelder spørsmål 1 vil tiltakene fremgå av tiltaksplanen som rulleres årlig. De fleste tiltak vil bli gjennomført utenfor verneområdet i samarbeid med lokal forvaltning. Hvert enkelt tiltak må vurderes særskilt og det er derfor vanskelig å si noe generelt om hvilke tiltak som er aktuelle utover de som kommer fremkommer som følge av merkevaren/designmanualen og tiltaksplanen.

Det er flere tilskuddsordninger hvor det kan søkes midler til konkrete tiltak. Naturarven som verdiskaper er et eksempel på tilskuddsordning.

Konklusjon

Ingen endring i strategidokumentet

Vilhelmina södra sameby

Beskriver svensk reindriftsnærings bruk av området øst for konvensjonsgjerdet og hvordan ferdsel påvirker reinen, spesielt i kalvingstiden. Opptatt av at informasjon om reindrift i Børgefjell utarbeides i samråd med næringen. At det ikke gjennomføres tiltak som er til hinder for reindriftsnæringen bla. oppføring av hytter og anlegg i verneområdet samt tiltak for å håndtere slitasje pga. ferdsel.

Kommentar

Ingen konkrete ønsker eller forslag til endringer i mål eller strategiske grep. Utarbeiding av informasjon er beskrevet i strategidokumentet og oppfattes som å være i tråd med samebyens ønske. I besøksstrategien legges det ikke opp til at det skal oppføres hytter og anlegg i nasjonalparken. Viktig å være bevist at mye av trafikken på Stekenjokk kommer fra veifarende som ikke har Børgefjell som mål men bruker nærområdet langs veien, dette er en brukergruppe som nasjonalparkforvaltningen i liten grad kommer i inngrep med. Denne gruppen får i stor grad informasjon fra svenske aktører som markedsfører området mye.

Konklusjon

Ingen endring i strategidokumentet.

Nord-Trøndelag reinbeiteområde på vegne av Tjåehkere sijte

Mener besøksstrategien legger opp til å ivareta de behov som er viktige for reindriften. At i det videre arbeidet er viktig at informasjonen om reindrift videreutvikles og tilpasses de nye informasjonskanalene som man legger opp til å bruke.

Muligheten til å informere besøkende rett forut for intensive perioder i reindriften som merking og slaktning bør blant annet benyttes. I den sammenheng bør også informasjonen i enda større grad vise bruk av moderne hjelpemidler enn hva tilfellet er i dag. Bakgrunnen for dette er at reindriften av og til opplever liten forståelse fra besøkende i parken for bruken av motoriserte kjøretøy

Kommentar

Støtter i hovedsak målene og de strategiske grepene som ligger i besøksstrategien. Når det gjelder innspillet om å informere besøkende rett forut for intensive perioder i reindriften som merking og slaktning er en her prisgitt at næringen selv er på tilbudssiden med informasjon da forvaltningen ikke til enhver tid har kjennskap til tidspunktene til de ulike gruppene da disse varierer.

Konklusjon

Ingen endring i strategidokumentet.

Røyrvik fjellstyre

Røyrvik fjellstyre støtter i hovedsak utkast til besøksstrategi, men gir følgende innspill til dokumentet:

- Det er ønskelig med en bedre definering av statsallmenningen og de bruksberettigetes rettigheter, samt fjellstyrenes rolle som veiledende organ.
- Det er ønskelig med en presisering av at de 2 utleiehyttene ved Orvatnet tilhører fjellstyret, under kapittel 2.6, punkt 8.
- Det er ønskelig med en mer utfyllende beskrivelse av Leipikvatnet som innfallsport.

Kommentar

Statsallmenning og fjellstyrets rolle ift. fjelloven er beskrevet i forvaltningsplanen. Ved at besøksstrategien er et vedlegg til forvaltningsplanen ser en ikke behovet for å gjenta dette i

strategidokumentet. Når det gjelder nærmere definering av de bruksberettigetes rettigheter i statsallmenning er det vanskelig å se hensikten/målet med å beskrive dette. Bruksrettighetene følger av lov og er definert derigjennom, besøksstrategien med tilhørende tiltak skiller ikke på om besøkende/brukerne er bruksrettighetene eller ikke. Tiltak som følge av strategien vil heller ikke endre på bruksrettighetene i statsallmenning.

I høringsutkastet til besøksstrategi var statsallmenning beskrevet med følgende tekst:
«Området på Trøndelagssiden er statsallmenning hvor allmenningsretten er gjeldende uten at denne går på bekostning av vernet»

Konklusjon

Ingen endring ift. beskrivelse av statsallmenningen, de bruksberettigetes rettigheter, samt fjellstyrenes rolle som veiledende organ da dette er beskrevet godt nok i forvaltningsplanen.

I beskrivelsene av utleiehytter kan det tas inn at hyttene eies og driftes av Røyrvik fjellstyre, dette er også beskrevet i forvaltningsplanen. I beskrivelse av Leipikvatnet som innfallsport tas det med at dette er startpunkt for Orvassområdet.

Røyrvik Fritid SA

Uttaler at Røyrvik fritid sin målsetning er helt i tråd med formålet med besøksstrategien til Børgefjell nasjonalpark, med ønske om å tilrettelegge for økt lokal verdiskapning. Fokus på tilrettelegging for flere besøkende og økt lokal verdiskapning i randsonene, vil komme næringslivet i Røyrvik kommune til gode, og skape trygghet og muligheter for mindre næringsaktører i bygda. Planutkastet er grundig utført og godt formulert, og Røyrvik Fritid støtter forslag til besøksstrategi når det gjelder mål, delmål og strategiske grep.

Kommentar

Ingen

Konklusjon

Ingen endringer i strategidokument

Namsskogan fjellstyre

Namsskogan fjellstyre støtter nasjonalparkstyrets forslag til besøksstrategi når det gjelder mål, delmål og strategiske grep. Ønsker en bedre definering av statsallmenning og bruksberettigedes rettigheter i besøksstrategien.

Ønskelig med en differensiering av ferdsel mellom sommer- og vinter-/vårsesong og ferdselsfrekvens sommer. Smalåsen-Namskroken fremstilles som en innfallsport som er «mest brukt» og dette mener fjellstyret ikke medfører riktighet, spesielt ikke i vår-/vintersesong.

I kapittel 2.9.1. står det at «Det som lettest kan defineres som organisering av friluftsliv er salg av jakt- og fiskekort.» Setningen ønskes tatt ut.

Fjellstyret tilbyr de 2 fjellstyrehyttene i Namskroken som informasjonspunkt om sørsamisk reindrift. Fjellstyret er positive til etablering av et «viewpoint» på aksene Smalvatnet-Smalfjellet

Kommentar

Statsallmenning og fjellstyrets rolle ift. fjelloven er beskrevet i forvaltningsplanen. Ved at besøksstrategien er et vedlegg til forvaltningsplanen ser en ikke behovet for å gjenta dette i strategidokumentet. Når det gjelder nærmere definering av de bruksberettigetes rettigheter i statsallmenning er det vanskelig å se hensikten/målet med å beskrive dette. Bruksrettighetene følger av lov og er definert derigjennom, besøksstrategien med tilhørende tiltak skiller ikke på om besøkende/brukerne er bruksrettighetene eller ikke. Tiltak som følge av strategien vil heller ikke endre på bruksrettighetene i statsallmenning.

I høringsutkastet til besøksstrategi var statsallmenning beskrevet med følgende tekst:

«Området på Trøndelagssiden er statsallmenning hvor allmenningsretten er gjeldende uten at denne går på bekostning av vernet»

Å differensiere ferdselen mellom ulike årstider/perioder er ikke mulig med dagens datagrunnlag. På barmark blir det gjennomført telling vha. ferdselstellere. På barmark er det forholdsvis å montere teller som fanger opp trafikk på benyttet sti. Ferdsel utenfor sti blir selvfølgelig ikke fanget opp, som beskrevet i strategidokumentet gir ferdselstillingene bare et tall på minimumsferdselen i området. På vinter er det vanskelig å få gode tellinger så lenge det ikke er preparerte løyper som kanalisere ferdselen, derfor har vi i dag ikke tall på antall besøk på snøføre.

I beskrivelsene av de enkelte innfallsportene er sesongbruken beskrevet på grunnlag av erfaringsbasert kunnskap. I tilfelle Smalvatnet som Namsskogan fjellstyre omtaler er følgende tekst benyttet:

«Smalvatnet i Namsskogan kommune. Brukes i hovedsak på sommer og høst. Skogsbilvei inn til parkeringsplass blir ikke vinterbrøytet. Brukes for tilgang til Namskroken, Bleikarvatnet og Jengselkardvatnet. Ferdselstillinger viser 300 - 400 passeringer på sommersesongen»

Beskrivelsen støtter fjellstyrets uttalelse om at innfallsporten ikke benyttes i vår-/vintersesong.

Fjellstyret skriver at Smalåsen-Namskroken fremstilles som en innfallsport som er «mest brukt» og dette mener fjellstyret ikke medfører riktighet. Her har fjellstyret misforstått kartpresentasjonen på side 20 i strategidokumentet. Kartet er ikke et oppsett/rangering av bruken av innfallsporter men et forsøk på grovt å vise hvordan trafikken for hele Børgefjell nasjonalpark fordeler seg i løpet av året ut fra kunnskapen som er samlet. At Simskardet og Tomasvatnet er mye mere brukt en Smalvatnet er en kjensgjerning, men hensikten med kartet var ikke å vise det, men hvilke områder som blir mest brukt i sammenhold med andre områder som blir mindre brukt ift. tilgjengelighet og ferdselsveier. Ift. store deler av Børgefjell er det mer ferdsel fra Smalvatnet til Namskroken en for eksempel i Tverelvdalen, ved Nobrinfjellet, områdene ved Virmavatnet mfl. Å synliggjøre dette er hensikten med kartet.

Konklusjon

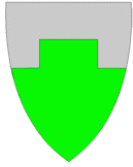
Ingen endring ift. beskrivelse av statsallmenningen, de bruksberettigetes rettigheter, samt fjellstyrenes rolle som veiledende organ da dette er beskrevet godt nok i forvaltningsplanen.

Ingen endring i kartframstillingen på områdebruken, evt. forklare kartet bedre for å unngå misforståelser.

Ta ut setning i kapittel 2.9.1. hvor det står at «Det som lettest kan defineres som organisering av friluftsliv er salg av jakt- og fiskekort.» da denne ikke har noen praktisk betydning.

Reindriftpakat er allerede monter på fjellstyrehytte i Namskroken, se på mulighetene for informasjonspunkt om sørsamisk reindrift i tiltaksplanen i samråd med næringen selv.

I besøksstrategien er det ikke foreslått «viewpoint» på Smalfjellet, ut fra Miljødirektoratets retningslinjer for etablering av «viewpoint» under merkevaren Norges nasjonalparker vil det ikke være teknisk mulig å etablere et slikt punkt på Smalfjellet. Som et alternativ er det i tiltaksplanen foreslått utvikling av innfallsporten på Smalvatnet hvor det kan informeres med om området Smalfjellet/Namskroken,

Melding om vedtak

Børgefjell/Byrkije nasjonalparkstyre

Deres ref.:

Vår ref.:
19/3734

Saksbehandler:
Jan Inge Helmersen 75 18 48 33

Arkivkode:
FA - K12

Dato:
26.06.2019

Høringsuttale-besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde

Plan- og ressursutvalg har i møte den 25.06.2019 , sak 032/19 gjort følgende vedtak:
Plan- og ressursutvalget i Hattfjelldal kommune tar utkast til besøksstrategi til etterretning.

Hovedmål og delmål er i tråd med verneforskriften.

Det er ønskelig med instrumenter som gjør at blant annet målet om økt verdiskaping lokalt blir gjort målbart.

Hattfjelldal kommune mener besøksstrategien har liten fokus på verdiskaping i randsonen rundt Nasjonalparken. For å ivareta verneverdiene i Børgefjell må kunnskapen gjøres kjent i randsonen og i nærliggende kommuner. Det blir derfor svært viktig at Nasjonalparkforvaltningen i enda større grad enn i dag jobber med aktivitet utenfor parken for å ivareta verneverdiene.

Med hilsen

Jan Inge Helmersen
skogbrukssjef

Fylkesmannen
Nasjonalparkforvalter Tore Tødås

Vår ref:
19/2762-5-TST

L.nr.
15734/19

Arkiv:
K12 &13

Deres ref:

Dato:
17.06.2019

MELDING OM POLITISK VEDTAK - HØRING - BESØKSSTRATEGI FOR BØRGEFJELL/BYRKIJE NASJONALPARK OG AUSTRE TIPLINGAN/LUVLIE DIEHPELL LANDSKAPSVERNOMRÅDE

Røyrvik formannskap har i møte den 11.06.2019 behandlet sak 39/19 og fattet slikt vedtak:

Røyrvik formanskaps vedtak:

Røyrvik Formannskap gir følgende høringsuttalelse til besøksstrategien for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde:

1. Det er godt gjennomarbeidet strategi som tar igjen mye av det som Røyrvik kommune jobber med som nasjonalparkkommune.
2. Hovedmål og delmål gjenspeiler verneforskriften.

Enstemmig vedtatt.

Dette til Deres orientering.

Jijnjh heelsegh / Med hilsen

Tanja Staldvik Wallervand
Avdelingsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg: Samlet saksfremstilling

Kopi:

Mål, strategier og vedtak

Sammenhengen mellom besøksstrategiens mål, strategier og tiltak vurderes som god. Verneformålet for nasjonalparken har hovedfokus på bevaring. Hovedmålet i besøksstrategien er å sikre og ta vare på nasjonalparkens verneverdier. Verneformålet er gitt høy prioritet, og besøksstrategien har lite fokus på å legge til rette for økt antall besøkende. Med et så vidt «strengt» verneformål, og ønsket om å holde besøket på dagens nivå, virker det å være god sammenheng mellom mål og strategier.

Reiseliv

I besøksstrategien henvises det til Reiselivsstrategi for Trøndelag 2008-2020. Denne erstattes av Strategi for innovasjon og verdiskaping og tilhørende handlingsprogram. Videre har Trøndelag fylkeskommune etablert prosjektet «Kunnskapsgrunnlag og scenarioprojekt for Trøndelag som opplevelsesdestinasjon mot 2030», og dette vil være retningsgivende for utvikling av opplevelsesnæringene framover.

Børgefjell Nasjonalpark ville trolig, ut fra trender i reiselivet, hatt potensial for å bli et større besøksmål enn det er i dag, og dermed bidratt til økt lokal økonomisk verdiskaping. Ferdselstillinger og billettsalg indikerer at dagens besøksmengde utgjør en begrenset trussel for verneverdiene. Med god besøksforvaltning burde det vært mulig å øke besøksomfanget, tiltrekke seg andre målgrupper enn dagens brukere og fremdeles ivareta parkens verneverdier. Det ville krevd helt andre tilretteleggings-, informasjons- og markeditiltak enn besøksstrategien legger opp til. Graden av tilrettelegging må henge sammen med besøksambisjonene, og det gjør det i dette tilfellet.

Brukerundersøkelsen viser at Børgefjell tiltrekker seg svært mange høypurister (*folk som setter pris på lite tilrettelegging og muligheter til å ferdes uforstyrret fra andre*) sett i forhold til andre verneområder og dagens besøkende viser stor interesse for tradisjonelt friluftsliv. Strategien er å, gjennom enkel standard på innfallsportene, signalisere at Børgefjell er et lite tilrettelagt område og beholde Børgefjell som et villmarksområde for erfarne fjellfarere. Man skal ta godt vare på de som kommer, men det legges ikke opp til tiltak for å øke besøket. Markedsføringen av parken må bygges opp rundt dette.

Det er generelt krevende å utvikle opplevelsesprodukter i tilknytning til verneområder, og det er behov for å vurdere mulighetsrommet opp imot regelverket. Næringsaktører har etterlyst en veileder på dette området. Det bør tas et initiativ til dette.

I besøksstrategien er det ønskelig å bidra til at uerfarne besøkende får tilrettelagte opplevelser utenfor verneområdet. Men det står lite og ingenting om hvordan dette skal skje. Det er kanskje ikke besøksstrategien for nasjonalparken sitt ansvar, men dersom man har ambisjon om å øke besøket utenfor parken for å bidra til økt lokal økonomisk verdiskaping, må det jobbes bevisst med dette.

Kulturminner

Vi støtter strategien med å informere besøkende med skilt på viktige innfallsporter. Fordi det er mange freda kulturminner i parken, er det viktig at skiltene gir informasjon om kulturminnene og deres sårbarhet. Ikke alle kulturminner er like lett å tolke som kulturminner, og besøkende må derfor gjøres oppmerksom på hvordan de kan ta hensyn til dem, f.eks. boplasser, teltplasser. Vi oppfordrer nasjonalparkforvaltningen å vurdere behovet for å kartfeste kulturminnene i parken slik at folk lettere kan se hvor de er og ta hensyn til dem.

Med vennlig hilsen

Vigdis Espnes Landheim
Seksjonsleder

Sanna Elene Hanem Kavli
Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Plan: Sanna Elene Hanem Kavli

Kulturminner: Hilde Arna Tokle Yri og Anne-Björg Svestad

Friluftsliv: Thor Brandt

Næring: Ragnhild Vist Lindberg

Morten S. Wallervand
Stallvikveien 2213
7893 Skorovatn

Børgefjell Nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Høringsuttalelse- Besøksstrategi for Børgefjell Nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde

Undertegnende er grunneier inntil områdene i søndre deler av Børgefjell Nasjonalpark, og ønsker herved å komme med følgende uttalelse:

Høringsfrist og behandling:

- Høringsfristen er romslig, men invitasjonen burde ha gått direkte til berørte grunneiere rundt parken, da flere momenter i besøksstrategien omhandler disse områdene.
- Jeg kan umulig se at en høringsfrist lørdag den 1. juni og behandling av saken i Nasjonalparkstyret mandag den 3. juni vil gi administrasjonen og medlemmene av styret en god mulighet til å vurdere høringssvarene.
- Jeg synes det er betenkelig at en slik høring ikke er blitt behandlet politisk i Røyrvik Kommune.

Besøksstrategien:

- Det er viktig for private og offentlige aktører at det kommer en besøksstrategi på plass. Det er også viktig for vernet av disse områdene at dette nå settes i system.
- Strategien virker for meg å ha en noe todelt og vanskelig tilnærming, da man på en side skal bruke parken som trekkplaster, men samtidig egentlig ikke ønsker økt ferdsel i selve parken. Økt ferdsel vil uansett vinkling bli et produkt av denne strategien, selv om hovedfokuset skal være i områdene rundt.
- Strategidokumentet sier veldig lite om hvilke effekter det vil ha på privat eiendom omkring Børgefjell Nasjonalpark. Dette burde ha vært mer belyst, med tanke på økt ferdsel og bruk.
- Reindrift har fått en stor plass i dokumentet, og kanskje ikke urettmessig, men det må innarbeides at også reindriften skal bidra til at besøkende både i og utenfor Nasjonalparken skal føle seg velkommen og ønsket som turist i disse områdene.

Innfallsporter:

- Det er like viktig for meg som grunneier som for parkforvaltningen å kunne kanalisere trafikk på privat grunn- selv om allemannsretten gjelder i Norge.
- Det ble ved utvidelsen av Børgefjell Nasjonalpark foreslått en innfallsport i Hudningsdalen, nærmere bestemt Vallervatnet. Etter en merkelig prosess den gangen, ble dette ikke noe av. Det ble noen år senere på privat initiativ fra grunneierne i området Renselvatnet og

Lybekkdalen laget et prospekt på en slik innfallsport, noe som da ble underkjent av prosjektet som arbeidet med økt lokal verdiskapning i vereområdene.

- I foreslåtte besøksstrategi er dette området nå omtalt som ikke vedtatt innfallsport nr 7 i dokumentet. Det er beskrevet som lite brukt område og at det benyttes en liten parkeringsplass ved Marmorgrotta.
- Her mener jeg at dokumentet er direkte feil, og informasjonen i punktet beskriver heller ikke hva informasjonen bygger på, og fremstår for meg som synsing. Parkeringa ved Marmorgrotta er ikke et naturlig startsted for børgfjellturisten. Det ville være villedning å hevde noe annet. Veien opp til Renselvatnet eller Vallervatnet er de punktene som benyttes. Det at dette området er lite brukt er også noe usikkert, da vi grunneierne opplever noe annet.
- Utfra min egen satsning fremover, bør det opprettes en innfallsport ved gården i Vallervatn i samarbeid mellom grunneier og forvaltning. Her vil det være gode muligheter for å kunne oppleve Børgfjell utenfor verneområdet. Det vil også være en fin måte for grunneiere å kanalisere trafikken over privat grunn og gi gode muligheter for videre næringsutvikling.
- En annen innfallsport som må styrkes, er Namsvatnet. Dette skal være Røyrvik sin hovedinnfallsport, og her skal det være gode løsninger både for besøkende og fastboende.

Konklusjon:

- Forvaltningen og innbyggerne rundt Børgfjell har med en god besøksstrategi et godt verktøy for å lykkes med satsningen. Skulle det være momenter som trenger mer arbeid eller analyse før dokumentet vedtas, trenger ikke forvaltningen å stresse et vedtak. Da er det bedre å gå en runde ekstra.
- Jeg mener at det er viktig at hele kommunen implementeres i det videre arbeidet. (Alle grender/ sentrum)
- Grunneiere som er direkte berørt som en følge av satsningen bør tas mer med på råd i fremtiden
- Det bør opprettes en innfallsport ved Vallervatnet.

Beste Hilsen

Morten S. Wallervand

Børgefjell/Byrkije nasjonalparkstyre v/Tore Tødås

Vår ref.
19/3424- 2

Deres ref.

Vår dato
02.06.2019

Vår saksbehandler
Wenche Hjelmseth
916 22 005, whj@statskog.no

Innspill fra Statskog til høring - Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde

Det vises til brev av 11.04.då og utsendte dokument om besøksstrategi som er til høring.

Det er gjort et meget grundig og godt arbeid i utarbeidelsen av besøksstrategi dokumentet for Børgefjell nasjonalpark og Statskog-Helgeland har ikke så mange merknader å komme med. Dette vil være et godt grunnlag for å jobbe videre med i detaljplanleggingen med tiltaksplaner for kommende år.

Fortsatt skal Børgefjell være en «villmarkspreget» nasjonalpark uten noe særlig tilrettelegging. Med de valg av innfallssporter som er gjort og mindre tilretteleggingstiltak for å styre ferdselen og begrense slitasjen, har en gode muligheter for å bevare dette villmarkspreget.

De tiltak som er gjort i Grane med innfallssportene knyttet til Simskaret og Tomasvatn/Storelvdal med oppfølging av stier, klopper og bruer, mener vi er gode løsninger for brukerne framover. Knyttet til «Simskardrunden» og Simskarhytta ønsker Statskog å gi hytta «ei ansiktsløfting», men at den fortsatt skal være ei enkel og åpen hytte til bruk for turgårere i området. Likeledes at det planlegges og tas en oppgradering av innfallsporten i Simskaret.

I kapittel 4 Tiltaksplan - er det satt opp ei liste med forslag på tiltak for å følge opp besøksstrategien. Mange av forslagene berører Statskogs arealer og disse er vi gjerne med og drøfter og samarbeider med framtidige løsninger på.

Med hilsen

Wenche Hjelmseth
regionsjef Helgeland

Dette dokumentet er elektronisk signert

Vedlegg: 0

Kopi til:
Gjøran Stenberg
Trond Nordås

Grane Næringsutvikling AS
Industriveien 1
8680 Trofors

01.06.19

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 STEINKJER
Epost: fmltto@fylkesmannen.no

HØRINGSUTTALELSE ANGÅENDE BESØKSSTRATEGIER BØRGEFJELL/BYRKIJE

Det vises til høringsutkast av besøksstrategien for nasjonalparken. Grane næringsutvikling as er en del av Grane kommunens apparat og har et ansvar for næringsutvikling og førstelinjetjeneste for Grane kommune. Vi er opptatt av at nasjonalparken skal bli et utgangspunkt for næringsutvikling på basis av den attraksjonskraft som nasjonalparkene kan ha. Da denne nasjonalparken har liten grad av tilrettelegging og fortsatt skal ha dette er det viktig å få et godt samspill mellom nasjonalparkforvaltningen, kommunene rundt parken og deres næringsapparat, Vefsna regionalpark samt reiselivs og servicebedrifter. Vi ønsker å være en aktiv del av dette samspillet og mener det er viktig å jobbe for å øke samhandlingen disse partene imellom. Samhandling, tilrettelegging og god kontakt mellom forvaltning og næringsliv er viktig for å få til utvikling i randsonene uten at dette går på bekostning av verneverdiene. Det er også viktig at de få bedriftene som ønsker å operere inne i parken får en god og smidig dialog med forvaltning og reindrift, til beste for begge parter.

Med hilsen

Ellen Schjølberg
Daglig leder
Grane Næringsutvikling AS

Svein Bjørk
Plankonsulent / Nord-Trøndelag reinbeiteområde
Sørsivegen 6, 7760 Snåsa
E-post: svein.bjork@snasa.kommune
Mobil: 416 08 487

31.mai 2019

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe / Børgefjell nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde

Viser til oversendt høringsforslag til besøksstrategi for Byrkije nasjonalpark.

Besøksstrategien legger opp til å ivareta de behov som er viktige for reindrifta.

I det videre arbeidet er det viktig at informasjonen om reindrift videreutvikles og tilpasses de nye informasjonskanalene som man legger opp til. Muligheten til å informere besøkende rett forut for intensive perioder i reindrifta som merking og slakting bør blant annet benyttes.

I den sammenheng bør også informasjonen i enda større grad vise bruk av moderne hjelpemidler enn hva tilfellet er i dag. Bakgrunnen for dette er at reindrifta av og til opplever liten forståelse fra besøkende i parken for bruken av motoriserte kjøretøy.

Med vennlig hilsen

For Tjåhkere sijte,

Svein Bjørk
Plankonsulent
Nord-Trøndelag reinbeiteområde

Kopi:

Tjåhkere sijte v/Anta Joma

Vilhelmina södra sameby

2019-05-31

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe
Börgefjell nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Yttrande angående besöksstrategi Börgefjäll nationalpark och östra Tiplingens landskapsvårnomsråde

Vilhelmina södra sameby berörs eftersom hela vårt konventionsområde ligger inom nationalparken samt av ingångarna 9,10,11 och 12.

När det gäller ingången Stihken – Suevniejohken så ser vi störningar av besökande/turister specifikt under kalvningsperioden. Vajor med nyfödda kalvar blir skrämde och störda och får ingen betesro. Kalvarna riskerar att bli lämnade och blir därmed ett lätt byte för rovdjur.

Ingångarna 9,10 och 11 används mest frekvent under barmarksperioden. All aktivitet i fjällen utgör dock en störning för renarna.

Information om renskötseln inom Börgefjälls nationalpark måste utarbetas i samråd med distrikt och samebyar och finnas tillgänglig i relevanta kanaler. Även marknadsföringen måste anpassas så att den inte försvårar för rennäringen.

Renskötselrätten får inte hindras eller begränsas genom olika åtgärder. Stugor får endast uppföras av reinbeitesdistrikten och samebyarna. Om besökstätheten ökar kan det medföra ökad nedskräpning och markslitage då ska det finnas en plan för att hantera detta.

För Vilhelmina södra sameby enligt uppdrag

Åsa Baer/kassör
Laila Daerga/sekreterare

Til Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Høringsuttalelse for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde

Fra Susendal Bygdelag, 8690 Hattfjelldal

Aller først vil vi nevne at forslag til besøksstrategi ganske sent ble kjent for oss. Vi orienterte kort om saken på et folkemøte i Susendalen 22. mai i år. Vi er bygdeforening i et lokalsamfunn nært inntil Børgefjellet. Bruk og kjennskap til dette området går gjennom generasjoner, og her finnes i tillegg tre av de viktige innfallsportene til nasjonalparken. Det vil etter vår mening være naturlig at vi står på den direkte adresselista i denne saken, og for tilsvarende saker som måtte komme.

Susendal Bygdelag vil komme med denne uttalelsen:

Byrkije/Børgefjell nasjonalpark er allerede kjent som «villmarksparken», et område sparsomt med tekniske inngrep, veier, merkede stier o.l.

Det synes som om forslaget til besøksstrategi legger opp til en ytterligere markering av denne statusen. Børgefjell får dermed en spesiell posisjon, som det står i beskrivelsen: ... et alternativ til majoriteten av norske nasjonalparker....

Samtidig har besøksstrategien ei klar målsetting om å legge til rette for økt lokal verdiskaping. Dette vil for våre tilfelle måtte skje gjennom tiltak og aktivitet utenom parken, i randsonene og i øvrige områder der dette naturlig kan kobles til. Det nevnes også at nasjonalparkkommuner skal prioriteres særskilt gjennom besøksstrategien. Hattfjelldal kommune er nå nylig blitt en slik nasjonalparkkommune.

Susendal Bygdelag stiller i den sammenhengen to konkrete spørsmål:

1. **Hvilke tiltak i randsoner og nærliggende områder ser en for seg som aktuelle og akseptable – generelt sett?**
2. **Kan det øremerkes spesielle tilskuddsordninger til randsonene i parker som Børgefjell, særlig når en tar i betraktning de beskyttende målsettingene som nettopp slike parker pålegges når det gjelder mer direkte indre virksomhet.**

Med hilsen

Marit Mikkelfjord, leder
mikkelfjord@hotmail.com

Ansgar Kleven, sekretær
ansgar.kleven@gmail.com

NOTAT

Fra:
Rådgivende utvalg for Byrkije
nasjonalpaarhkeståvroe / Børgefjell
nasjonalparkstyre

Vår dato:
31.05.2019

Vår ref.:
2018/18403

Til:
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe / Børgefjell
nasjonalparkstyre

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tore Tødås,

Høringsuttalelse - besøksstrategi Børgefjell/Byrkije nasjonalpark - faglig rådgivende utvalg

Faglig rådgivende utvalg for Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe / Børgefjell nasjonalparkstyre har på møte 27.05.2019 vedtatt følgende høringsuttalelse:

«Rådgivende utvalg er enige i målene og de strategiske grep som er foreslått i besøksstrategien. Rådgivende utvalg stiller seg positivt til besøksstrategien med foreslåtte tiltak og mener denne hensyntar alle parter og interesser som er representert i rådgivende utvalg.

Rådgivende utvalg ser utfordringer i at det ikke er gode indikatorer og verktøy for å definere øvre nivå på bruk/besøk/ferdsel i området, dvs. at en ikke har kunnskap om hvor høyt besøkstrykk området kan ha før det går utover verneverdier ved at slitasje oppstår. Det ses også på som en utfordring at en mangler verktøy for å regulere ferdseleu hvis denne blir for stor. Ut fra dette støttes strategisk grep om at informasjonstiltak er viktig, men at en i kommunikasjonen med de besøkende er bevist å informere om at det er reindrift i området, ikke bare villmark.

For å skaffe mer kunnskap om bruken er det viktig å videreføre tiltaket med ferdselestillinger samt å skaffe seg mer kunnskap om sesongvariasjoner i bruken av området»

Byrkjje nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Trondheim, 31.05.2019

Høringsuttalelse - besøksstrategi for Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde

Trøndelag Reiseliv har fått besøksstrategien for Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark videreformidlet fra Trøndelag Fylkeskommune for uttalelse. Trøndelag Reiseliv er landsdelselskapet som har «reiselivsoppdraget» for Trøndelag Fylkeskommune.

I besøksstrategien henvises det til reiselivsstrategien for Trøndelag 2008-2020. Strategien er nå erstattet med «strategi for innovasjon og verdiskaping» samt tilhørende handlingsprogram. Disse strategier og handlingsprogram ligger også til grunn for oppdraget til Trøndelag Reiseliv. Opplevelsesnæring er et av fem satsingsområder i strategien hvor også naturbaserte opplevelser inngår, hvor økt lokal verdiskaping er et viktig mål.

Besøksstrategien har sterkt fokus på vern og har ikke vekstambisjoner med tanke på antall besøkende inne i nasjonalparken, samtidig tas det høyde for et potensielt økt besøk som det må tilrettelegges for. Det pekes også da spesielt på mulighetsområder for utvikling av reiseliv i ytterkant, eller utenfor verneområdene, ikke minst for å utnytte eksisterende infrastruktur.

Opplevelser er den delen av reiselivet som øker mest, det har vært en tredobling i omsetningen fra 2004 til 2017. I 2019 er omsetningen estimert til ca. 29. mrd på landsbasis, nesten på nivå med overnatting som reiselivet til nå har blitt målt på.

Det pekes på tre ulike grupperinger av besøkende i strategien, gjennomreisende, dagsbesøkende og turgåere, hvor sistnevnte er høypurister som legger lite igjen i nærområdet, mens dagsbesøkende og til dels gjennomreisende blir regnet som såkalte mellompurister og lavpurister. Det er de to sistnevnte som kan være med å bidra til økt lokal verdiskaping, og i besøksstrategien sies det at et evt. tilbud til disse skal utvikles i ytterkant, eller utenfor verneområdene.

Å etablere gode opplevelsestilbud krever mye, ikke minst i distriktene hvor kundegrunnlaget kanskje ikke er så stort. For å kunne skape næring, stabile arbeidsplasser og mest mulig forutsigbarhet for næringsaktører som ønsker å utvikle opplevelser knyttet til Børgefjell bør det vurderes en veileder eller retningslinjer for det. Dette for at aktørene bedre skal kunne vurdere

muligheter, type aktivitet, sesonger osv. opp mot vern og regelverk. Guiding blir mer og mer vanlig i norsk natur, og etterspørselen øker, bærekraftige opplevelser er også etterspurt i større og større grad. Å utvikle bærekraftige opplevelser med godt kvalifiserte guider med god lokal kunnskap vil kunne bidra til en sunn og god vekst i og rundt Børgefjell som også tar hensyn til vern som en viktig faktor. Utvikling med bærekraft som prinsipp må også ta opp i seg økonomisk og sosial bærekraft jfr. de ti bærekraftsprinsippene for reiseliv.

Besøksstrategien omhandler ikke utvikling, men kanskje reiselivet bør utfordres spesielt på bærekraft, og kommunene bør vurdere ordningen med bærekraftig reisemål gjennom Innovasjon Norge <https://www.innovasjon Norge.no/no/tjenester/reiseliv/merket-for-barekraftig-reiseliv/>, reisemålsutviklingen settes da i et perspektiv tilpasset lokale forutsetninger og muligheter.

Markedsføring og kommunikasjon må tilpasses svært nøye med tanke på hvilke gjester/besøkende man vil ha i de ulike områdene i Børgefjell. Erfaringen i dag er at informasjonskildene til destinasjonsselskaper og andre som driver markedsføring kanskje ikke er gode nok, og målene til hver enkelt styrer kommunikasjonen mer enn en et godt kunnskapsgrunnlag. Dette fører til, som også nevnt i besøksstrategien, at man fremstår fragmentert og lite samstemt i kommunikasjonen. Det bør jobbes med å utvikle en base for informasjon for å kunne differensiere kommunikasjonen, også målgruppespesifikt. Noe av dette ligger i strategien og oppgaven som skal løses, men reiselivsnæringen bør kanskje involveres for å få best mulig kunnskapsutveksling på tvers. Dette ikke minst for at man skal rette kommunikasjonen mot de «riktige» målgruppene.

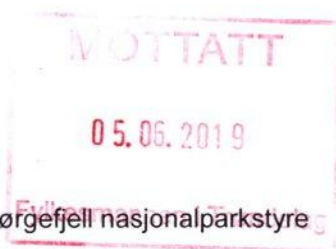
Med vennlig hilsen
Trøndelag Reiseliv AS

Line Renate Samuelsen
Prosjekt- og utviklingssjef
sign

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Páastesijjje/adresse Tel: 78 47 40 00
Ávjovárgeaidnu 50 Org.nr: 974 760 347
9730 Kárásjohka/Karasjok samediggi@samediggi.no
Aamhtsreerije Pål Nilsen
saksbehandler
Tel: +47 78 47 40 21

Byrkije nasjonalparhkestávroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 STEINKJER

AAMHTESE/SAK
18/1076 - 19

MIJ VUESUEHT./VÅR REF.
19/15597

DIJ VUESIEHT./DERES REF.
2018/334-0 432.3

BIEJJIE/DATO
31.05 2019

Vedrørende høring av besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde

Vi viser til Deres brev av 11.4.2019.

Sametinget er opptatt av at det samiske naturgrunnlaget skal sikres i all planlegging og utøvelse av planer. En besøksstrategi kan legge til rette for mer ferdsel, noe som kan ha konsekvenser for reindriftsutøvelse og samiske kulturminner innenfor verneområdene.

Sametinget oppfordrer verneområdeforvaltningen om å ha en god dialog med reindriften i området om tiltak og bruk av verneområdene. Verneforskriftene sier at områdene skal kunne nyttes til reindrift, noe også Sametinget betinger, og vi forutsetter at forvaltningsplaner og besøksstrategier tar hensyn til det.

Det informeres i forslaget til besøksstrategi at det er registrert samiske kulturminner innenfor verneområdene. Sametinget betinger at kulturminnelovverket følges i forvaltning og bruk av verneområdene.

Heelsegh/Med hilsen

Sten Olav Heahtta
fágajođiheadđji/fagleder

Pål Nilsen
seniorráđdeaddi/seniorrádgiver

*Tjaatsege lea elektrovneles jááhkesjamma jih seedtesávva vuelietjaalegaph/
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Áejviedáastoje / Hovedmottaker:
Byrkije
nasjonalparhkestávroe/Børgefjell
nasjonalparkstyre

Postboks 2600

7734 STEINKJER

Namsskogan kommune

Nærings- og utviklingsetaten

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
Postboks 2600

7734 STEINKJER

Vår ref:
19/2771-7-LKBJ

L.nr.
14171/19

Arkiv:
K12 &13

Deres ref:

Dato:
29.05.2019

MELDING OM POLITISK VEDTAK - HØRING - BESØKSSTRATEGI FOR BØRGEFJELL/BYRKIJE NASJONALPARK OG AUSTRE TIPLINGAN/LUVLIE DIEHPE

Namsskogan formannskap har i møte den 27.05.2019 behandlet sak 32/19 og fattet slikt vedtak:

Namsskogan formanskaps vedtak:

1. Namsskogan kommune støtter forslaget til besøksstrategi for Børgefjell Nasjonalpark.
2. Namsskogan kommune støtter at det etableres et «viewpoint» på Smalvatnet/Smalfjellet
3. Namsskogan kommune ønsker å utrede flere informasjonspunkt i forbindelse med Børgefjell nasjonalpark og om Namsskogan kommune som Nasjonalparkkommune. Inkludert plassering av kommunens planket for Børgefjell nasjonalpark.

Begrunnelse:

I henhold til forvaltningslovens § 28 kan vedtaket påklages innen 3 uker etter mottatt varsel. Eventuell klage sendes rådmannen.

Dette til Deres orientering.

Med hilsen

Lars Kristian Bjørnli
Skogbrukssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:

Kopi:

Postadresse:
Namsskogan kommune
7890 Namsskogan
E-post: postmottak@namsskogan.kommune.no

Sentralbord: 74 33 32 00
Telefaks:
Saksbehandler tlf: 74333290

Bankgiro: 44472.06.00045
Bankgiro for skatt: 6345.06.17409
Org. nr: NO 864 982 212

Hjemmeside: www.namsskogan.kommune.no

562.2

562#3123_eb22ce3e-6866-4b22-86ed-e5057c5f57c:3

Sak nr.: 17/19

Møtedato: e-post-møte

Saksbehandler: Helene G. Lillevold

Arkiv nr:

Høring – Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell

Saksdokumenter:

- Planutkast – Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde
- Høringsbrev

Saksopplysninger:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre har utarbeidet et planutkast til besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, og dette er nå sendt på høring, hvor de ønsker innspill fra offentlig forvaltning, lag- og interesseorganisasjoner, næringsaktører mm.

Frist for å komme med innspill er 01.06.2019.

Saksbehandlers vurdering:

Dette er et informativt og godt utarbeidet dokument, som tar for seg viktige momenter i besøksforvaltningen. Saksbehandler støtter nasjonalparkstyrets arbeid og utkast til besøksstrategi for Børgefjell nasjonalpark, men har noen innspill til dokumentet.

I det store og hele er statsallmenningen og de bruksberettigetes rettigheter lite definert i besøksstrategien, det samme med fjellstyrenes tilstedeværelse i nasjonalparken, som driver informativ og veiledende virksomhet ovenfor brukerne.

Savner en presisering av at de 2 utleiehyttene ved Orvatnet tilhører fjellstyret, under kapittel 2.6, punkt 8.

Et ønsket mål for Røyrvik fjellstyre, er utbedringer av innfallsporten fra Leipikvatnet i Sverige. I kapittel 2.6, punkt 8 står det at det er en «*Svensk innfallsport til flere naturreservat, høy grad av tilrettelegging.*» Dette burde omformuleres, siden tilretteleggingen ikke omfatter traseen som blir benyttet inn i Børgefjell nasjonalpark, og kan misoppfattes. Det er videre gjennomført klopplegging på norsk side, men det er behov for mer omfattende skjøtselstiltak på stien, i hovedsak på svensk side, pga. slitasjeskader i fuktige områder. Länsstyrelsen og Naturbevakare i Jämtlands Län har vært på befaring i området, og de er ikke fremmede for en opprustning av traséen. Arbeidet kan da gjennomføres gjennom et samarbeid med Reindriftsforvalteren hos FMTL, Naturvårdsverket i Jämtland, Børgefjell nasjonalparkstyre og Røyrvik fjellstyre, for å etablere både en kjøresikker trase for reindrifta og en merket tursti for våre besøkende i hyttene i Orvatnet og andre som skal inn i Børgefjell. På den måten kan man sikre en god opplevelse for de besøkende og kanalisere ferdselen, både på norsk og

svensk side. Slik får vi også sikret at reindriftas transport på barmark blir mer brukervennlig og fremstår mer i stil med vernestatusen både på norsk og svensk side.

Nasjonalparkstyrets forslag til mål og strategiske grep synes fornuftig og peker mot en god besøksforvaltning.

Forslag til vedtak:

Røyrvik fjellstyre støtter nasjonalparkstyrets arbeid og utkast til besøksstrategi for Børgefjell nasjonalpark, men har noen innspill til dokumentet.

Det er ønskelig med en bedre definering av statsallmenningen og de bruksberettigetes rettigheter, samt fjellstyrenes rolle som veiledende organ.

Det er ønskelig med en presisering av at de 2 utleiehyttene ved Orvatnet tilhører fjellstyret, under kapittel 2.6, punkt 8.

Det er ønskelig med en mer utfyllende beskrivelse av Leipikvatnet som innfallsport.

Røyrvik fjellstyre støtter forslaget til mål og strategiske grep i besøksstrategien.

VEDTAK:

Røyrvik fjellstyre støtter nasjonalparkstyrets arbeid og utkast til besøksstrategi for Børgefjell nasjonalpark, men har noen innspill til dokumentet.

Det er ønskelig med en bedre definering av statsallmenningen og de bruksberettigetes rettigheter, samt fjellstyrenes rolle som veiledende organ.

Det er ønskelig med en presisering av at de 2 utleiehyttene ved Orvatnet tilhører fjellstyret, under kapittel 2.6, punkt 8.

Det er ønskelig med en mer utfyllende beskrivelse av Leipikvatnet som innfallsport.

Røyrvik fjellstyre støtter forslaget til mål og strategiske grep i besøksstrategien.

Enstemmig vedtatt.

Røyrvik, 23.05.19

Helene G. Lillevold
Driftsleder/fjelloppsyn

Røyrvik Fritid SA

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 STEINKJER
E-post: fmltto@fylkesmannen.no

Røyrvik, 21.05.2019

Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde

Høringsuttalelse fra Røyrvik Fritid SA

Røyrvik Fritid ønsker med dette å avgi uttalelse til plandokumentet til besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.

Røyrvik Fritid har tidligere vært en sammenslutning (SA) for reiselivsnæringen i kommunen, men er nå i en omstillingsfase, hvor vi ønsker å bli en organisasjon for alle næringsutøvere som har interesser i besøksnæringen i Røyrvik, og gjennom det skape en bredere samarbeidsplattform for næringsliv og andre interesserte i bygda vår.

Røyrvik Fritid sin målsetning er helt i tråd med formålet med besøksstrategien til Børgefjell nasjonalpark, med ønske om å bidra med å tilrettelegge for økt lokal verdiskapning.

Fokus på tilrettelegging for flere besøkende og økt lokal verdiskapning i randsonene, vil komme næringslivet i Røyrvik kommune til gode, og skape trygghet og muligheter for mindre næringsaktører i bygda.

Planutkastet er grundig utført og godt formulert, og Røyrvik Fritid støtter forslag til besøksstrategi når det gjelder mål, delmål og strategiske grep.

Med hilsen

Styret m/varamedlemmer i Røyrvik Fritid

Jorunn F. Vollmo

Hilde Trones Hanssen

Frank Aspnes

Rolf Akselsen

Helene Lillevold

Roger Hanssen

Jan Olav Smalås

Hans Oskar Devik

Fra: Sissel Grongstad[sissel.grongstad@fjellstyrene.no]

Dato: 07.05.2019 10:23:22

Til: Tødås, Tore

Kopi: Birgit Johansen (birgit@namsskoganbygg.no); Ordfører Namsskogan; 'Lars Kristian Bjørnli'; Rustad Per Arne; Torgeir Lande; 'Rolfalmaal'; Royrvik Fjellstyre

Tittel: SV: Høring - Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde

Utdrag fra møtebok i Namsskogan fjellstyre 06.05.2019 sak 13/19:

VEDTAK:

Namsskogan fjellstyre støtter nasjonalparkstyrets forslag til besøksstrategi når det gjelder mål, delmål og strategiske grep.

Fjellstyret har samtidig følgende innspill til plandokumentet:

Det er ønskelig med en bedre definering av statsallmenning og bruksberettigedes rettigheter i besøksstrategien.

Det er ønskelig med en differensiering av ferdsel mellom sommer- og vinter-/vårsesong og ferdselsfrekvens sommer. Smalåsen-Namskroken fremstilles som en innfallspurt som er «mest brukt» og dette mener fjellstyret ikke medfører riktighet, spesielt ikke i vår-/vintersesong.

I kapittel 2.9.1. står det at «*Det som lettest kan defineres som organisering av friluftsliv er salg av jakt- og fiskekort.*» Setningen ønskes tatt ut.

Fjellstyret tilbyr de 2 fjellstyrehyttene i Namskroken som informasjonspunkt om sørsamisk reindrift.

Fjellstyret er positive til etablering av et «viewpoint» på aksene Smalvatnet-Smalfjellet.

Enstemmig vedtatt.

Vennlig hilsen

NAMSSKOGAN FJELLSTYRE

Sissel K Grongstad

Daglig leder/Fjellopsyn

Tlf 415 58 176

Se vår hjemmeside: www.namsskogan-fjellstyre.no

Følg oss også på [Facebook!](#)

Kjøp jakt- og fiskekort eller lei en av våre hytter på www.inatur.no

Fra: Tødås, Tore [mailto:fmtlto@fylkesmannen.no]

Sendt: 12. april 2019 12:41

Til: Tødås, Tore <fmtlto@fylkesmannen.no>

Kopi: daglig.leder@granenu.no; tjaehkeresjte@gmail.com; Svein.Bjork@snasa.kommune.no; helgeland@friluftsråd.no; ntt@dnt.no; nordland@fnf-nett.no; Lamo, Torhild <fmnotla@fylkesmannen.no>; Røyrvik Kommune <postmottak@royrvik.kommune.no>; Namsskogan Kommune <postmottak@namsskogan.kommune.no>; rolfalmaal@gmail.com; postmottak@trondelagfylke.no; nordland@naturvernforbundet.no; samediggi@samediggi.no; post@borgefjell.com; FMNO Postmottak Fylkesmannen i Nordland <fmnopost@fylkesmannen.no>; FMTL Postmottak <fmtlpost@fylkesmannen.no>; oyvind.nes@hattfjelldalvekst.no; post@nfk.no; bjorg.ekker@ntebb.no; nordtrondelag@naturvernforbundet.no; Hattfjelldal kommune <post@hattfjelldal.kommune.no>; post@statskog.no; jan.olav@jnp.no; ingesta@online.no;

bjorn.finseth@nfk.no; Namsskogan fjellstyre <namsskogan@fjellstyrene.no>; post@brurskanken.no;
kbentseng@gmail.com; hei-brek@online.no; Grane kommune <Post@grane.kommune.no>; post@statskog.no;
Royrvik Fjellstyre <royrvik@fjellstyrene.no>; tor.enok@online.no; post@miljodir.no; pal.vinje@friluftsradet.no;
trondelag@fnf-nett.no; vefsnjff@gmail.com

Emne: Høring - Besøksstrategi for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell
landskapsvernområde

Vedlagt følger brev fra Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre.

Brevet sendes elektronisk uten underskrift, og skal betraktes som et originalt dokument. Papirdokument vil ikke bli ettersendt.

Med vennlig hilsen

Tore Tødås

nasjonalparkforvalter

Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

Børgefjell NP-styre for signatur

Telefon: 74 16 80 82

Hjemmesider: <http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell/>

[likosspafacebook](#)

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/11000-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 17.09.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	29/2019	03.10.2019

Børgefjell nasjonalpark - produksjon av brosjyre

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre godkjenner utkast til ny brosjyre for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

Nasjonalparkforvalter gis fullmakt til å gjennomføre mindre endringer.

Saksopplysninger

Ny informasjonsbrosjyre er et av tiltakene i vedtatt besøksstrategi. Brosjyren utarbeides ihht. føringene gitt i merkevaren Norges nasjonalparker og designmanualen (eksempler på ferdige brosjyrer kan ses på denne lenken: <https://designmanual.norgesnasjonalparker.no/maler/brosjyrer>) Alt materiell som utarbeides ved bruk av merkevaren skal følge designmanualen og omfatter alle nasjonalparkene.

Etter som vi er i sluttfasen med utarbeidelse av besøksstrategi har Miljødirektoratet tatt initiativ til at vi starter prosessen med å lage ny brosjyre. Arbeidet er gjennomført ved at nasjonalparkforvalter har utarbeidet utkast til innhold og tema i tekst og kart, det meste er basert på tidligere produksjoner i brosjyrer, bøker, kart ol. Det tekstlige innholdet er bearbeidet av reklamebyrået TIBE AS som har fått avtalen med Miljødirektoratet etter anbudskonkurranse. Kartproduksjonen er utført av 2286 moh. som har tilsvarende kontrakt med Miljødirektoratet.

Brosjyren skal produseres i norsk, sørsamisk, engelsk og tysk.

Som det er skrevet i brosjyren er ikke dette et turkart, men en brosjyre som gir oversikt over tilbudene i det aktuelle verneområdet og området rundt. Derfor er det også valgt en annen kartografi ift. vanlige turkart.

I utformingen av tekst og kart har det vært stort fokus på å gjenspeile målene i besøksstrategien. Det er vektlagt at nasjonalparken fremstilles som et område uten tilrettelegging som krever god fysisk form og turerfaring. En ønsker å appellere til «villmarkingen» som ikke ønsker tilrettelegging og som vil være alene i området (høypuristen). I tråd med besøksstrategien er det derfor forholdsvis stort fokus på områdene utenfor nasjonalparken med presentasjon av tilbud, aktiviteter og infrastruktur

som er innenfor rammen i designmanualen som gir klare føringer for hvilke temaer som skal presenteres.

Det er viktig at den tekstlige delen skal være kort og lettlest, en har forsøkt å omtale de fleste tema i området. Fokuset i produksjonen av tekstene har vært at mottaker er en person som ikke har spesielle relasjoner eller kunnskap om Børgefjell.

Som konkludert i brukerundersøkelsen fra 2017 er de besøkende fornøyd med forvaltningen av nasjonalparken som et lite tilrettelagt område, men at de ønsker mer tilrettelegging på innfallsportene i form av skilting av stistart og informasjonstavler. I brosjyren er det kun fokusert på de offisielle innfallsportene vedtatt i forvaltningsplanen, andre områder som benyttes blir ikke markert da det er et mål i besøksstrategien at det ikke skal etableres flere «offisielle» innfallsporter. Målet er at de besøkende skal kanaliseres til innfallsportene der det er gjort tilrettelegging for å spare områder uten tilrettelegging. De tilrettelagte innfallsportene vil være møtepunkt mellom besøkende og nasjonalparken hvor en kan kommunisere ut ulike tema angående nasjonalparken (ferdsel, søppel, vernet, reindrift, opplevelser mv)

I forhold til andre nasjonalparker er det i utkast til brosjyre stort fokus på tilbud utenfor nasjonalparken. Som nedfelt i besøksstrategien er det her potensialet for økt lokal verdiskapning ligger, basert på eksisterende infrastruktur. Utfordringen med å presentere slike tilbud er stabiliteten disse har. Når en produserer et trykt medium er det viktig at de tilbudene som presenteres er stabile og tilgjengelige, derfor kan enkelte aktører bli utelatte i publikasjonen.

Et viktig mål med brosjyren er at vi skal være et godt vertskap for de besøkende og hjelpe de å finne frem til ulike tilbud i regionen. Derigjennom medvirker vi også til at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapningen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.

Nasjonalparkstyret bes godkjenne utkast til brosjyre pr. 03.10.19 og gi forvalter fullmakt til å gjennomføre mindre endringer før ferdigstilling.

Vedlegg:

- Utkast til brosjyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/11002-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 17.09.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	30/2019	03.10.2019

Revidering av retningslinjer for praktiseringen av regelverket for motorferdsel i Børgefjell nasjonalpark/Austre Tiplingan landskapsvernområde - videre prosess

Forvalters tilrådning:

Byrkjje nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende prosess for revidering av retningslinjer for praktiseringen av regelverket for motorferdsel:

-

Saksopplysninger

Retningslinjer for praktiseringen av regelverket for motorferdsel i Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde har vært behandlet i styret og rådgivende utvalg i flere omganger.

I 2014 fattet nasjonalparkstyret vedtak om å starte arbeidet med å lage retningslinjer og rutiner for behandling av motorferdselssaker. Arbeidsutvalget ble gitt oppgaven med å utarbeide forslag som skulle legges fram for styrebehandling før sesongen 2014/2015.

Nasjonalparkstyret vedtok nye retningslinjer i møte den 22.10.2014, sak 26/2014 som ble benyttet ved behandling av søknader om motorferdsel for påfølgende sesong.

Nasjonalparkstyret evaluerte retningslinjene ved revidering i møte den 30.11.2015, sak 25/2015 etter behandling i rådgivende utvalg samme dag.

Etter dette ble alle flerårige dispensasjoner gitt for 4 år fom. sesongen 2015/2016. Dette betyr videre at alle flerårige dispensasjoner er nå utløpt og nasjonalparkstyret har mulighet til å justere på retningslinjene før ny 4-årsperiode.

For nasjonalparkforvalter har retningslinjene vært et meget godt redskap ved behandling av søknader. Forvaltningen har gjennom disse kunne vært tydelig på hvilke formål administrasjonen kan gi dispensasjon for og hvilke vilkår som blir satt. Dette har medført rydding og grei saksbehandling med vedtak som er blitt akseptert av søkerne. For brukerne gir dette har dette betyd forutsigbar forvaltning.

Nasjonalparkstyret må nå ta stilling til prosessen med revidering av retningslinjene med mål om at disse skal være ferdig før årsskifte. Skal revideringen gjennomføres som en ordinær styresak på neste møte etter gjennomgang i rådgivende utvalg eller ser styret for seg en bredere involvering, for eksempel fra ulike brukergrupper?

Gjeldene retningslinjer er som følger:

- Det kan innvilges inntil **6 turer pr. hytte pr. sesong** uavhengig av antall eiere/hjemmelshavere på hytten. Dette betyr at hytter som har flere hjemmelshavere/eiere må fordele turene internt før søknad sendes nasjonalparkstyret. Rammen på inntil 6 turer pr. hytte er inkludert turer utført ved bruk av leiekjører.
- Dispensasjonen skal være personlig og kan ikke overdras til andre.
- Sesongen varer i utgangspunktet til og med 30. april, sesongen kan avkortes når spesielle forhold tilsier det.
- Faste traseer skal benyttes for transporten.
- Det kan gis dispensasjon for ervervsmessig transport med snøscooter i verneområdene.
- Det gis kun dispensasjon for ervervsmessig transport av varer og bagasje for leietakere av registrerte utleiehytter. Det skal fremgå som et klart vilkår at dispensasjonen ikke kan benyttes ved transport til private hytter som lånes/leies ut. Definisjonen av utleiehytte er hytte som leies ut i næringsøyemed og som er tilgjengelig for at allmenheten kan leie hytten.
- Ervervskjører må dokumentere oppdraget ved å forevise kvittering for leid hytte eller kvittering for betaling til ervervskjører. I tillegg skal ervervskjører føre særskilt kjørebok hvor navn på oppdragsgiver er påført.
- Dispensasjon til ervervskjøring gis kun i landskapsvernområdet og de områdene av nasjonalparken som ble omfattet av utvidelsen i 2003.
- Dispensasjon kan gis for inntil 4 år begrenset
- Det skal føres kjørebok ihht. gjeldene praksis
- Kjørebok skal returneres Børgefjell nasjonalparkstyre etter endt sesong og senest innen 1. juni. Kjørebok for påfølgende sesong blir ikke sendt ut før kjørebok for forrige sesong er returnert.

Rådgivende utvalg er oppfordret til å gi tilbakemelding på gjeldene retningslinjer.

Vedlegg:

- Ingen

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/20090-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 07.06.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	31/2019	03.10.2019

Tilleggssøknad - dispensasjon fra verneforskriften for bruk av 4 snøscootere ved snømåling – Sydkraft AB/Sweco Norge AS

Forvalters tilrådning:

1. Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre opphever vedtak fattet i sak 7/2019 den 01.03.2019.
2. Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre fatter følgende vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48:

- Sydkraft Hydropower gis dispensasjon fra verneforskriftens § 3 pkt. 6.1 for bruk av snøscooter i forbindelse med snømålinger i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.
- Dispensasjonen gis for årene 2020, 2021 og 2022
- Dispensasjonen omfatter en snømåling på snømålestrekkene AB7 og AB8 inntegnet på kart datert 19.01.2018.
- Inn- og utkjøring til snømålestrekkene skal foregå etter fast trase ihht. kart datert 19.01.2018.
- Målingen skal gjennomføres i perioden 15. februar til 15. mars.
- Det kan brukes inntil 4 (fire) snøscootere.
- Ferdsele skal utføres på en mest mulig skånsom måte med hensyn til dyre- og fugleliv i området.
- Dersom det er rein i området skal det vises spesielt hensyn til denne.
- Før kjøringen gjennomføres skal nasjonalparkforvalter varsles pr. epost.
- Kjøreløgg/GPS-spor for hver tur skal sendes nasjonalparkstyret innen 1. mai.

Begrunnelse:

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av gitte dispensasjon vil ikke stride mot vernevedtakets formål og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. At dispensasjonen utvides til å gjelde 4 snøscootere vil ikke påvirke verneverdiene.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

I møte 01.03.2019 ble det fattet følgende vedtak:

«Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre fatter følgende vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48:

- *Sydkraft Hydropower gis dispensasjon fra verneforskriftens § 3 pkt. 6.1 for bruk av snøscooter i forbindelse med snømålinger i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.*
- *Dispensasjonen gis for årene 2019, 2020, 2021 og 2022*
- *Dispensasjonen omfatter en snømåling på snømålestrekkene AB7 og AB8 inntegnet på kart datert 19.01.2018.*
- *Inn- og utkjøring til snømålestrekkene skal foregå etter fast trase ihht. kart datert 19.01.2018.*
- *Målingen skal gjennomføres i perioden 15. februar til 15. mars.*
- *Det kan brukes inntil 3 (tre) snøscootere.*
- *Ferdsele skal utføres på en mest mulig skånsom måte med hensyn til dyre- og fugleliv i området.*
- *Dersom det er rein i området skal det vises spesielt hensyn til denne.*
- *Før kjøringen gjennomføres skal nasjonalparkforvalter varsles pr. epost.*
- *Kjøreløgg/GPS-spor for hver tur skal sendes nasjonalparkstyret innen 1. mai»*

Opprinnelig søkte Sweco om dispensasjon om å benytte 4 snøscootere for gjennomføring av tiltaket. Årsaken til at det ble innvilget dispensasjon for 3 snøscootere var mål om likebehandling ift. gitt dispensasjon til NTE som har hatt dispensasjon for 3 snøscootere i flere år. Sweco reagerte på vedtaket både muntlig og skriftlig og ba om at styret vurderte søknaden på nytt. Årsaken til at det ønskes å benytte 4 snøscootere er at linjene kjøres av 2 snøscootere og at det er flere lag som kjører ulike linjer. Ut fra HMS-hensyn er det uaktuelt å kjøre linjene med en snøscooter. Linjene i Børgefjell henger sammen med linjer på svensk side som kjøres av 2-mannslag.

Påvirkningen på verneverdiene vil ikke øke nevneverdig om en øker antall snøscooter fra 3 til 4 så lenge det kjøres 2-mannslag på de enkelte snømålingsstrekene. Styret må vurdere om dette vil ha presedensvirkning ift. andre tilsvarende tiltakshavere.

Hvis nasjonalparkstyret mener at antall snøscootere kan økes fra 3 til 4 vil den mest ryddige saksbehandlingen være å oppheve vedtak fattet i sak 7/2019 og fatte nytt vedtak om dispensasjon.

Opprinnelig søkte Sweco Norge AS, på vegne av Sydkraft Hydropower om dispensasjon i brev av 07.12.2018. Tiltakshaver søkte om tilsvarende dispensasjon i 2018. I forkant av søknaden for 2018 var det kommunikasjon mellom forvaltningen og tiltakshaver ift. aktuelle områder og perioder for snømålingene. Opprinnelige ønsket Sweco å gjennomføre snømålinger i langt flere områder enn det som ligger i søknaden for 2019. Østlige deler av Børgefjell har den største tettheten av fjellrevhi og hensynet til dette medførte at mange av de opprinnelige snømålingstrekene ble tatt ut.

Snømålingstrekene en nå sitter igjen med er de minst konfliktfylte ift. truede og sårbare arter.

Søknaden er ikke sendt reindriftsnæringen eller reindriftsforvaltningen til uttalelse. Begge snømålingstrekkene omfatter konvensjonsområder hvor AB8 ligger på svensk reinbeite mens AB7 omfatter norsk reinbeiteområde. Länsstyrelsen i Jämtland har behandlet tilsvarende søknad om dispensasjon og har sendt søknaden til Voernese sameby til uttalelse. Länsstyrelsen har innvilget søknaden for perioden 2018 til 2022.

I følge § 3, punkt 6.1 i verneforskriften er motorisert ferdsel forbudt på land og i vatn, og i lufta under 300 m. Under punkt 6.2 og 6.3 er det listet opp henholdsvis tiltak som forbudet ikke er til hinder for og tiltak der forvaltningsmyndigheten kan tillatelse til etter søknad. Bruk av snøscooter for å gjennomføre snømålinger er ikke omfattet av disse unntaksbestemmelsene og søknaden må behandles etter naturmangfoldlovens § 48 (dispensasjon fra vernevedtak).

I utgangspunktet skal ikke naturmangfoldlovens § 48 benyttes som unntaksregel for gjentakende aktiviteter/tiltak, dvs. at det ikke skal innvilges flerårige dispensasjoner. Unntaket er at det kan gis flerårig dispensasjon i tilfeller hvor det omsøkte tiltaket har antatt tilnærmet samme virkning på verneverdier/verneformål hvert år og hvor dispensasjonen gis fordi verneforskrifta er mangelfull eller foreldet. Verneforskriften for Børgefjell nasjonalpark er fra 2003. På dette tidspunktet var ikke metodikken med snømåling vha. radar etter snøscooter utviklet med det resultat at det ikke ble tatt inn i verneforskriften som formål som kunne tillates. Hadde verneforskriften blitt utarbeidet i dag er det rimelig å tro at dette formålet hadde blitt tatt inn i verneforskriften og at det dermed kunne gis flerårige dispensasjoner.

En innvilget dispensasjon her vil være kvalifisert til en flerårig tillatelse. Men med grunnlag i at tiltakets virkning på verneverdier og verneformål skal evalueres gis det ikke flerårige dispensasjoner for mer enn 4 år av gangen.

Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Børgefjell er et viktig yngleområde for fjellrev og arten er oppført under kategorien CR, kritisk truet, på den norske rødlista. Vintersesongen i Børgefjell er ei sårbar tid for fjellreven og unødige forstyrrelser må unngås. Ferdsel med snøscooter vil kunne utgjøre en risiko for unødig forstyrrelse. Det samme gjelder for ulike rovfuglarter som hekker i Børgefjell. Disse forbereder hekking fra mars og utover.

Naturbase, artskart, rovbaser mm er benyttet som kunnskapsgrunnlag for beslutningen. Fjelltjenesten som har oppdraget med overvåking av fjellrev i Børgefjell har også vurdert forslaget til trasser ut fra sin lokalkunnskap.

Forvaltningen vurderer at snøscooterferdselen i forbindelse med snømåling i omsøkte omfang i liten grad påvirker verneverdiene negativt. Ferdselen vil kunne virke forstyrrende, men forstyrrelsen vil være kortvarig og forbigående. Imidlertid må ferdselen gjennomføres i angitt tidsrom og angitte områder og omfang for å minimalisere forstyrrelsen på fjellrev og rovfugler. En anser derfor kravet til kunnskapsgrunnlag som oppfylt.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf naturmangfoldloven § 9.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Den omsøkte ferdselen er i et begrenset omfang slik at den på kort sikt ikke vil medføre noen stor belastning på området. Imidlertid vil det ikke bli gitt åpning for ytterligere utvidelse av bruken av

snøscooter til snømåling. Ut fra et langsiktig perspektiv er det et mål å redusere motorferdselen i nasjonalparken og at snømålingene derfor gjennomføres utenfor verneområdet

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis bruken av snøscooter til snømåling medfører miljøforringelse skal kostnadene til eventuell retting bæres av tiltakshaver.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Ikke relevant i dette tilfellet.

Vedlegg:

- Søknad av 07.12.2018 fra Sweco Norge AS om dispensasjon fra vernebestemmelsene i forbindelse med snømåling for kraftverksdrift – Sydkraft Hydropower
- Søknad av 23.05.2019 fra Sweco Norge AS om bruk av firesnøscooter

Børgefjell
Nasjonalparkstyre

DERES REFERANSE
Tore Tødås

VÅR REFERANSE
Wolf Marchand

DATO
23.5.2019

Søknad om bruk av fire scooter – Sydkraft Hydropower/Sweco Norge AS

Vi henviser til tidligere vedtak «Innvilget dispensasjon fra vernebestemmelsen for bruk av snøscooter ved snømåling i Børgefjell nasjonalpark – Sydkraft AB/Sweco Norge AS» datert 4.3.2019 (ref. 2018/20090-0 432.3, sak nummer 7/2019). Vi søker herved om å kunne benytte fire istedenfor kun tre snøscootere under feltarbeidet. Nedenfor følger en begrunnelse for søknaden.

Bakgrunn for ny søknad eller endring av vedtaket

I vedtaket er det bestemt at vi kan benytte tre snøscootere til snømåling. Vi hadde i utgangspunktet søkt om å bruke fire scootere. Etter å ha utført årets snømåling med kun tre scootere i Børgefjell nasjonalpark har vi fått bekreftet at det er av stor betydning at vi kan benytte fire scootere.

Vi kjører alltid i tomannslag, hvor det ene laget betjener radaren og det andre laget tar snøtetthetsprøver. Det er flere arbeidsoppgaver som er krevende og nesten ikke mulig å få utført alene. De to team som regel ikke veldig langt fra hverandre, slik at man enkelte gange kunne hjelpe hverandre, men dette ville ofte føre til at man ikke blir ferdig med måling i et område i løpet av dagen. To av de fire scooterne pleier å ha slede, den ene med radaren, den andre med prøvetakingsutstyret. Det er derfor i praksis nesten umulig å kjøre med to personer på en scooter, siden fremkommelighet blir såpass redusert at det ikke er mulig å komme til alle målestrekk i det krevende terrenget. Også av sikkerhetshensyn er det hensiktsmessig å ha en scooter per person, spesielt hvis man operer i 2 lag a 2 personer.

I årets måling har vi satt igjen en skuter ved grensen til Norge (vi har basen på svensk side og kjører inn i parken derfra, slik som skissert på kart tidligere). Dette betyr at vi har en scooter med to personer på, som gjorde det vanskelig å komme opp alle bakker, men scooterføre under målingene var ganske bra i år, så vi kom oss så vidt frem. Ut ifra tidsbruk ser vi at det er nødvendig med fire personer, siden vi akkurat klarte å bli ferdig ved å jobbe veldig lange dager. Med tre personer hadde ikke dette gått, det vil si vi måtte ha tatt flere turer til noen av målestrekkene. Det som var spesielt i år, var at på den ene turen, etter at vi akkurat kom tilbake til grensen til Sverige og vi hadde da fire scootere til å kjøre tilbake til bilene, var det to av scooterne som fikk motortrøbbel nesten samtidig. Vi hadde da mulighet til å bruke de to fungerende scooterne til å slepe de som ikke fungerte noen kilometer tilbake til bilene. Vi har faktisk ikke opplevd en slik situasjon på mange år, men hvis denne situasjonen hadde oppstått langt inn i parken og vi hadde hatt bare en fungerende scooter, hadde det plutselig blitt en

1 (2)

Sweco
Professor Brochs gate 2
NO-7030 Trondheim, Norge
Telefon +47 73 83 35 00

www.sweco.no

Sweco Norge AS
967032271
Hovedkontor: Oslo

Wolf-Dietrich Marchand
Dr. ing. vassdragsteknikk
Region Trondheim

Mobil +47 901 20 744
Wolf.Marchand@sweco.no

omfattende operasjon med å få «reddet ut» scootere og mannskap. Måtte sikkert ha brukt halve natta til det, med tilsvarende mye kjøring og risiko.

Å benytte fire scootere gir en betydelig sikkerhetsgevinst i flere situasjoner, slik som den som er beskrevet ovenfor. Men også i en situasjon hvor det skjer noe med en person og scooter og noen må kjøre etter hjelp. Da vil man jo hverken la den som kjører etter hjelp kjøre alene, men samtidig vil man ha en scooter igjen til den eller de som blir igjen på ulykkesstedet.

Vi mener også at miljøbelastningen av fire scootere versus tre scootere vil så å si være likt, siden vi kjører ganske samlet stort sett hele tiden. Derfor bør den gevinsten i sikkerhet, bedre effektivitet og mindre fare for flere turer kunne overveie den minimale forstyrrende effekt av en scooter til.

Beklager at dere må bruke enda mer tid på vår dispensasjon, vi er jo takknemlig at vi fikk dispensasjonen i utgangspunktet. Men dette er faktisk av stor betydning for oss av HMS/sikkerhetshensyn og praktisk gjennomføring/fremdrift og derfor søker vi om denne endringen.

Vi håper at dere kan innvilge denne søknaden.

Med vennlig hilsen

Sweco Norge AS

Wolf Marchand

Gruppeleder Miljø og hydrologi, Trondheim

Vedlegg:

- Tidligere søknad om dispensasjon dispensasjon fra vernebestemmelsen for bruk av snøscooter ved snømåling i Børgefjell nasjonalpark
- Innvilget dispensasjon fra vernebestemmelsen for bruk av snøscooter ved snømåling i Børgefjell nasjonalpark

Fra: Marchand, Wolf-Dietrich[Wolf.Marchand@sweco.no]

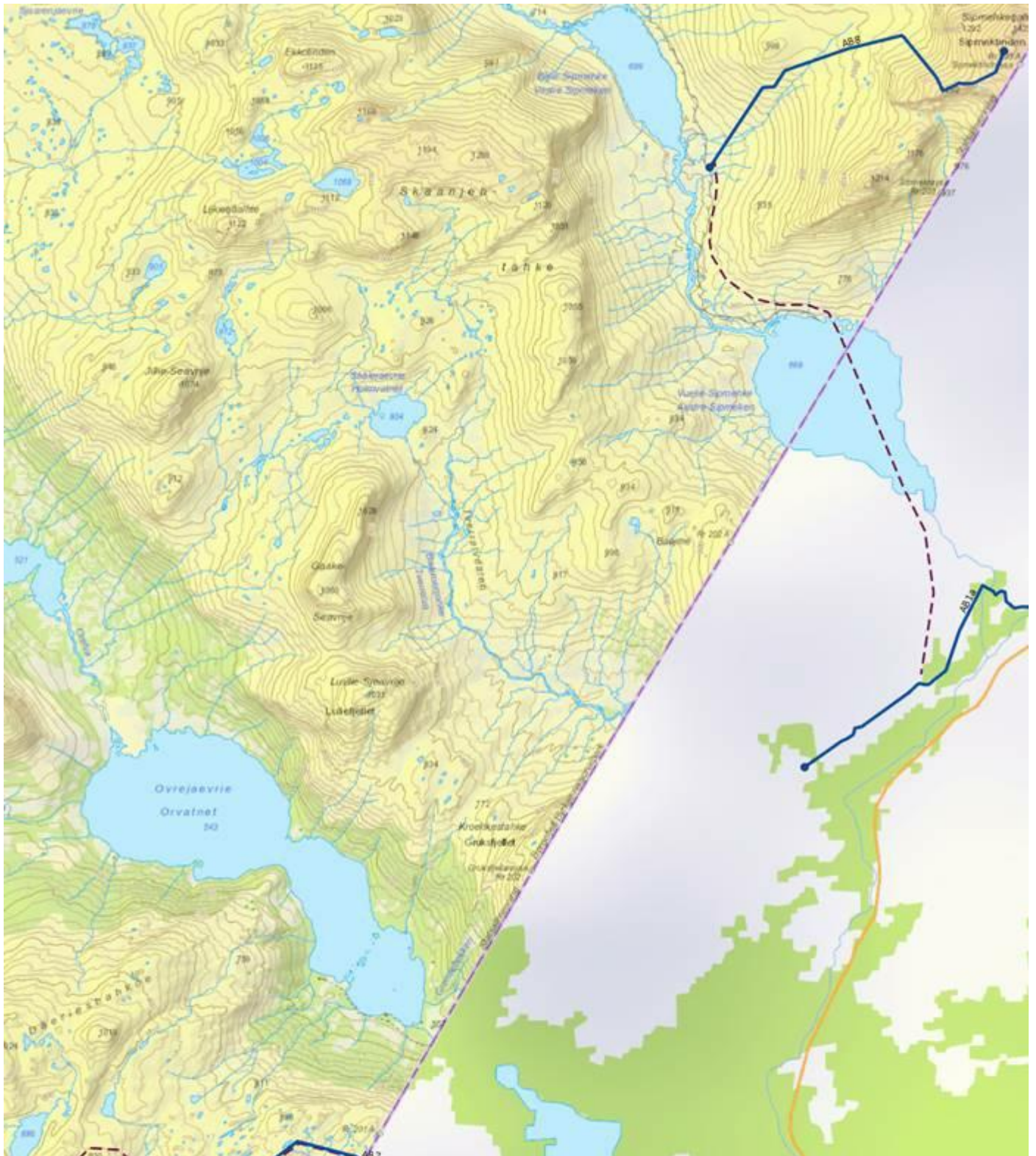
Dato: 07.12.2018 16:00:24

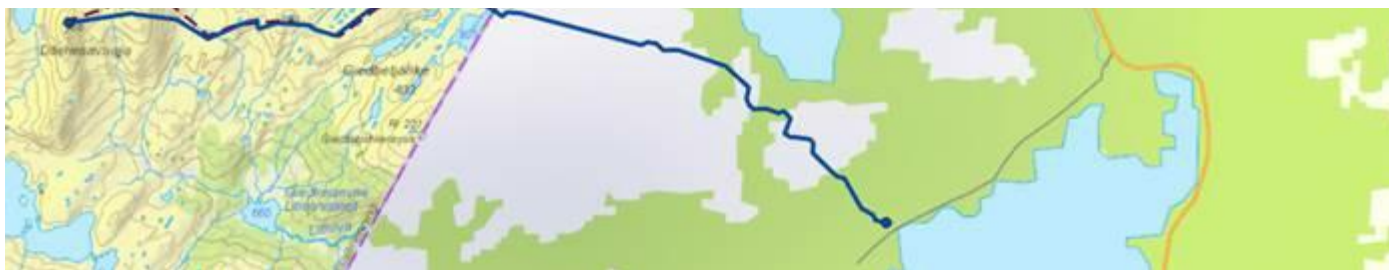
Til: Tødås, Tore

Tittel: Børgefjell nasjonalpark - søknad om dispensasjon fra verneforskriften for bruk av snøscooter ved snømåling – Sydkraft AB/Sweco Norge AS

Hei Tore,

som i fjor søker vi herved om tillatelse for å kjøre snøscooter i forbindelse med snømåling. Denne gangen blir det bare en tur til hver av målestrekkene (med mindre det skjer noe spesielt som gjør at vi må avbryte arbeidet midtveis). Vi trenger ikke befaring denne gangen, den var bare nødvendig første gang. De målestrekkene i Børgefjell er slik som tidligere. Se de blåe linjene på kartet nedenfor. Stiplede brune linjer er transport-traseer for å komme til målestrekkene.

På svensk side har vi en tillatelse som gjelder i 5 år, fra 2018 til 2022, se vedlegg. Det som vi lurte på om det er mulig å tilpasse tillatelsen på norsk side til den svenske, det vil si vi vil gjerne søke om kjøretillatelse fra dere for perioden 1. februar til 31. mars frem til og med vårsesongen 2022, altså fire år fremover. Dette ville lette vår planlegging betydelig og spare en god del arbeid både for dere og oss, samt gi bedre forutsigbarhet for Sydkraft sin planlegging av produksjon og strategier fremover. Å få mulighet til å utføre snømålingene til og med slutten av mars vil øke presisjon for å predikere snømagasinet betraktelig, da tidspunkt for maks snøakkumulasjon i dette området ligger sikkert ut i april. Dermed er det uheldig å måle for tidlig. I tillegg vil scooterføre vil ofte være bedre litt sene på vinteren og dette bidrar til bedre gjennomførbarhet.

Jeg legger også ved dokumentene som dere sendte i fjor, slik at dere har saken lett tilgjengelig.

Fint om du kan sende meg en kort bekreftelse om at dere har mottatt søknaden og om der et tilstrekkelig å søke via denne eposten, eller om jeg eventuelt skal sette opp et søknadsbrev.

Med vennlig hilsen

Wolf-Dietrich Marchand

Dr. ing. vassdragsteknikk, Gruppeleder miljø
og hydrologi
Region Trondheim

Mobil +47 901 20 744
wolf.marchand@sweco.no

Sweco Norge AS

Professor Brochs gate 2

NO-7030 Trondheim
Telefon +47 73 83 35 00
www.sweco.no

Følg oss i sosiale medier:

[Facebook](#) | [LinkedIn](#) | [Instagram](#) | [Twitter](#)

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/953-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 26.08.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	32/2019	03.10.2019

Søknad om dispensasjon for bruk av snøscooter til uttransport av rivningsavfall fra hytte - Solvor og Kjell Kristiansen

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i § 3 pkt. 6.3 c i verneforskriften for Børgefjell nasjonalpark og § 3 pkt. 6.3 a i verneforskriften for Austre Tiplingan landskapsvernområde gis Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon for å benytte snøscooter til transport av rivningsavfall fra hytte ved Vestre Tiplingen.

Følgende vilkår settes for tillatelsen:

- Det gis dispensasjon for inntil 5 (fem) turer sesongen 2019/2020.
- Siste kjøredato er 30. april.
- Det forutsettes at alt avfall fra rehabiliteringen transporteres ned innen 30. april 2020 på gitte dispensasjoner, og at det ikke søkes om ytterligere dispensasjoner for samme formål.
- Transport skal foregå etter fast trasé mellom Øyum og hytte ved Vestre Tiplingen
- Det pliktes å føre kjørebok før den enkelte tur foretas. Utfylt kjørebok og kjøretillatelsen skal medbringes på turen og fremvises på forlangende ved kontroll.
- Kjørebok skal returneres Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre etter endt sesong og senest innen 1. juni.

Begrunnelse:

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av dispensasjonen strider ikke mot vernevedtakets formål og påvirker ikke verneverdiene nevneverdig. Hytte på eiendommen 28/33, tilhørende Solvor og Kjell Kristiansen ble sommeren 2019 rehabilitert etter omfattende skader forårsaket av smågnagere. Rehabiliteringen har medført en del rivnings-/ byggingsavfall som må transporteres ut av verneområdet. Den mest skånsomme måte å foreta denne transporten er med snøscooter.

Solvor og Kjell Kristiansen søker om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde for bruk av snøscooter for transport av avfall etter rehabilitering av hytte i Austre Tiplingan landskapsvernområde.

Bakgrunnen er at hytten har fått omfattende skader forårsaket av smågnagere. Dette ble avdekket av Kristensen selv under rehabilitering av hytta, nasjonalparkstyret har tidligere gitt dispensasjon for transport av materialer med snøscooter til dette prosjektet. Under arbeidene med taket ble det avdekket omfattende skader i tak, vegger og gulv forårsaket av mus, Kristiansen meldte skaden til sitt forsikringsselskap og takstmann kartla skadene. Det er Kristiansens forsikringsselskap som har gjennomført rehabiliteringsprosjektet ved å engasjere Elmar Svendsen Entreprenørforretning AS. Entreprenøren fikk dispensasjon til å transportere inn materialer og utstyr med helikopter i styresak 20/2019

Rehabiliteringen av hytten er nå i hovedsak gjennomført. Det er en del rivnings-/byggingsavfall som må transporteres ut, derfor søkes det om egen dispensasjon for dette formålet

Grunnlag for avgjørelsen

Etter at naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009 skal alle søknader vurderes etter dette lovverket. Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

I utgangspunktet er motorisert ferdsel forbudt i landskapsvernområdet og nasjonalparken. I forbindelse med verneprosessen ble behovet for motorisert ferdsel i landskapsvernområdet og nasjonalparken vurdert og det ble åpnet opp for at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til bruk av snøscooter til omsøkt formål. Nasjonalparkstyret har utarbeidet retningslinjer for behandling av søknader om motorferdsel der det er gitt rammer for vedtak.

Med bakgrunn i verneplanprosessen, tidligere forvaltningspraksis og gitte retningslinjer vurderes derfor kravet til kunnskapsgrunnlaget som oppfylt (Jf. § 8 i nml.)

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer i all hovedsak kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og tillegges liten vekt i denne saken. Det er tidligere innvilget dispensasjon for transport til hytten, den motoriserte ferdselen innenfor landskapsvernområdet og nasjonalparken vil ikke øke nevneverdig som følge av å innvilge søknaden.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Den omsøkte aktiviteten vil i liten grad medføre økt belastning på området og § 10 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis den motoriserte ferdselen medfører miljøforringelse av landskapsvernområdet/nasjonalparken skal kostnadene med retting og/eller tilbakeføring bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.). Verneområdeoppsynet vil få i oppdrag å rapportere eventuelle miljøforringelser som følge av dispensasjonen til nasjonalparkstyret.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bruk av snøscooter på snødekt mark for transport er i utgangspunktet skånsomt mot miljøet og § 12 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Solvor og Kjell Kristiansen
8690 Hattfjelldal

Hattfjelldal 23.08.19.

Børgefjell Nasjonalparkstyre
V/ saksbehandler Tore Tødås.
Røyrvik
7898 Limingen .

Søknad gjelder transport av ødlagte matrialer /isolasjon med mere etter smågnagerangrep på vår hytte vestre Tipling . Vi søker med dette 5 turer sesong 2019/2020 . Hytta forventes ikke å være ferdig før 2022 da hele hytta måtte helrestaureres på grunn av dette forhold .Kommunestyresak : 114/16 , styresak 17/2016.
Søker også om transport av bagasje og tilsyn til egen hytte 6 turer for sesongen 2019/2025 Søknaden gjelder for Austre Tiplingan landskapsverneområde rute øyum/vestre Tipling.

Mvh Solvor og Kjell Kristiansen
sørsivegen 265
8690 Hattfjelldal

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/7450-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 28.06.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	33/2019	03.10.2019

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell nasjonalpark - bruk av helikopter og drone ifb. med forskningsprosjekt - Saemien sijte

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 har Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre fattet følgende vedtak:

- *Saemien sijte gis dispensasjon fra § 3 pkt. 6.1 i verneforskriften for bruk av helikopter for frakt av utstyr og personell i forbindelse feltarbeid i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.*
- *Dispensasjonen gjelder for to (2) turer/flyginger med landing nord for Store Kjukkeltvatn.*
- *Ferdsele skal utføres på en mest mulig skånsom måte med hensyn til dyre- og fuglelivet i området. Vi gjør spesielt oppmerksom på at det tas hensyn til fjellreven. Før flygingen gjennomføres skal Statskog fjelltjenesten kontaktes for å unngå landing/aktivitet ved aktive fjellrevhi.*
- *Saemien sijte gis dispensasjon fra § 3 pkt. 7.3 i verneforskriften for bruk av drone til filming for dokumentasjon av isbreene rundt Kvigtind.*
- *Dispensasjon for gjelder fom. 3. oktober 2019 tom. 21. oktober 2019.*
- *Dersom det er rein i området når feltarbeidet pågår skal det vises spesielt hensyn til denne. Før flyging skal Byrkije Sijte v/Tor Enok Larsen og Tjåehkere Sijte v/Anta Joma kontaktes i god tid for å få oversikt over hvor reinen befinner seg og slik kunne unngå unødig forstyrrelser.*

Begrunnelse

Kunnskap er viktig for forvaltningen av Børgefjell nasjonalpark. Informasjonen som samles inn i prosjektet vil øke kunnskapsgrunnlaget og være med på å danne bedre grunnlag for den framtidige forvaltning. Det er ikke aktivitet i hekke- og yngletiden. Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av gitte dispensasjon vil ikke stride mot vernevedtakets formål og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkjje nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Søknaden gjelder dispensasjon for bruk av helikopter for inn- og uttransport av utstyr/personell og bruk av drone til filming. Dette i sammenheng med prosjektet «snøfonnarkeologi og reinens historie i sørsamisk landskap» hvor Saemien sijte samarbeider med Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Gjennom feltarbeidet skal en dokumentere endringene i isbreene på Kvigtind over flere år. Tidligere i prosjektet har det også vært registrert kulturminner som har smeltet fram fra isbreen, det er ikke søkt om å ta kulturminner ut av nasjonalparken denne gangen.

Saemien sijte og NTNU har hatt tilsvarende dispensasjoner tidligere år, enkelte år har ikke undersøkelsene blitt gjennomført pga. liten avsmelting av isbreen og dermed mindre sjanse for å finne arkeologisk materiale eller at værforholdene ikke har muliggjort flyging.

Tidsvinduet for å foreta undersøkelsene er normalt kort da det bør gjøres ved maksimal smelting, men før nysnøen kommer.

Naturmiljøet i nasjonalparken er fredet mot motorisert ferdsel på land og vatn, og i lufta under 300 meter, jf. verneforskriftens § 3 pkt. 6.1. Det kan i spesielle tilfeller gjøres unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Prosjektet ønsker å bruke helikopter for inn/uttransport av personell og utstyr for å få en mest mulig tidseffektiv gjennomføring.

Bruk av drone er forbudt i nasjonalparken ihht. § 3 pkt. 7.3 hvor det står at: «*Unødig støy skal unngås. Bruk av motordrevet modellfly, modellbåt, isbørr o.l. er forbudt*» Drone er av Miljødirektoratet definert som modellfly i denne sammenheng.

Arbeidet vil foregå sammenhengene i ca. en uke.

I forvaltningsplanen for nasjonalparken er et av tiltakene å bidra til å bevare kulturminner, da i samarbeid med kulturminnemyndighetene. Et annet tiltak i forvaltningsplanen er å bedre den kulturhistoriske kunnskapen, samt gjøre kunnskapen tilgjengelig for allmenhet. Det omsøkte tiltaket kan derfor anses å være i tråd med forvaltningsplanen for nasjonalparken.

Evt. dispensasjon gis fra verneforskriften og søker er gjort oppmerksom på at det må foreligge kommunal tillatelse til å bruke helikopter.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Det foreligger ikke opplysninger i registrer (artsdatabanken, naturbase) eller kartfestet informasjon på temakart som omhandler arter, naturmiljø, naturtyper og biologisk mangfold på lokasjonene som tilsier at søknaden kan komme i konflikt med slike interesser. Aktiviteten skjer på en tid av året hvor det er lite konflikt med andre interesser.

Ut fra ovenstående er kunnskapsgrunnlaget tilstrekkelig for å fatte vedtak i saken.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre- var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 9. Omfanget av aktivitetene er begrenset. Ut fra føre-var-prinsippet settes det vilkår om at oppsynet skal kontaktes før flygingen finner sted for å ivareta hensynet til fjellreven. Tilsvarende vilkår settes om at reindriftnæringen skal kontaktes før gjennomføring av flyging gjennomføres for å få oversikt om det befinner seg rein i området.

Ut fra disse vurderingene samt satte vilkår mener nasjonalparkstyret at kravene i § 9 er oppfylt

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Bruken av helikopter for transport og bruk av drone vil i liten grad øke den samlede belastningen i område. § 10 tillegges derfor liten vekt i saken.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Ut fra de opplysninger som foreligger, er det ikke indikasjoner på at virksomheten vil føre til miljøforringelse. Hvis aktiviteten medfører miljøforringelser ut over det som er beskrevet i søknaden skal kostnadene bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.).

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bruk av helikopter er i utgangspunktet skånsomt mot miljøet og § 12 tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Vedlegg:

- Søknad av 06.06.19 fra Saemien Sitje om bruk av helikopter til transport.

Snåsa 06.06.19

Ansökan om tillstånd för helikoptertransport in i Børgefjell

Bakgrund

Sedan några år driver Stiftelsen Saemien Sijte og Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet ett gemensamt forskningsprosjekt "Snøfonnarkeologi og reinsens historie i sørsamisk landskap" for å se vad som smälter fram av kulturellt material ur snøfonderna i norra delarna av Trøndelag og sødra delar av Nordland Fylke (se bilaga 1). Snøfonder og glaciärer längrre søderut i Norge har visat sig innehålla ett rikt og varierat material från olika tider. Framst har det framkommit välbevarade pilar, pilspetsar og renben, men även andra välbevarade fynd og rester av djur har påträffats. Från Mitt-Norge og de nordliga områdena är kunskapen om vad snøfonderna innehåller mer bristfällig. Prosjektet avser å undersøke om vi kan förvänta oss å även stora mängder kulturellt material smälter fram i dessa områden. Prosjektet har även till syfte å dokumentere det sydsamiska immaterielle kulturarvet som rör snøfonderna i form av hur de anvænts og ånnu i vissa fall anvænds i samband med renskøtsel samt deras betydelse for renen. Samisk terminologi kring snøfonder og bruke av dem i øvrigt som vid eksempelvis förvaring av mat og materiel dokumenteres även i prosjektet. Vid en internasjonell jämførelse har det visat sig åt samerna är de enda folk som ånnu idag bruke snøfonder i sin næring i någon høgre grad. Det levande bruket og den språklige terminologin kring fonderna framstår av den anledningen som något verdensunikt.

Framstællan og ønskemål

Vi ønsker få mōjlighet till å bruke helikoptertransport in og ut av området i syfte å underlætta dokumentation av fonderna kring Kvgigtinden/Voenjelensnjurhtje. Dokumentation av snøfonder gōrs vanligvis under sensommer og høsten nær årets og tidligere års snø smælt undan som mest. Vid den hær tiden är dagarna væsentligt kortare og for å effektivt kunne transportere in utrustning, inventere kring fonderna underlætter og sparer helikoptertransport og ut från området tid. Efter samtaler med Tor Enok Larsen, från Byrkije reinbetesdistrikt, är ett in- og avhæmningsområde læmpligt i nærheten av deres renvaktarbostad mellom sjøarna Stoere Tjohkelenjaevrie og Gahpesnjuenienjaavretjh som även opplættes som baslæger av distriktet.

Redan 2016 og 2018 fikk prosjektet tillstænd från Børgefjell nasjonalparkstyre og nasjonalparkforvalter å anvænde helikoptertransport in i området for inventering av fonderna, se saksnr: 2016/3760 arkivkod 432,3 datum 08.08.2016 samt 2018/14996-0432.3 sak 2672018. Tillstændet for inflygning kunde tyværr inte nyttjas 2016 då snøsmæltningen inte var av sådan betydelse under sommaren og høsten 2016. 2018 var avsmæltningen dæremot kraftfull, men de inplanerede datumen for turerne in sammanföll med dålige væderfōrhællanden og fikk avbrytas. Dærfōr fornyer vi ansøkan i år for å kunne genomfōre prosjektet enligt tidligere plan. I samband med dokumentationen skulle vi også vilja få tillstænd å bruke drōnere for å ta øversiktsbilder i glaciærområdet. Bild- og filmmaterial är værdefulla for nuværende dokumentasjonsprosjekt og kan også være av værdie som jämførelsemateriale längrre fram for å få en bild av området hæller på åt förændras øver tid.

Tid for insatserne start är någon gæng under perioden från og med v 34 (19:e aug) og fram till mitten av oktober v 43 (21: okt) beroende på læmplig væderlek. Tid for fæltinsatsen i området beræknas till maksimalt en veeke.

Erik Norberg fil. Dr. Arkeologi

Forskningsansvarig på Saemien Sijte Snåsa tel: 94017025

Adresse:

Ella Holm Bulls veg 30
N-7760 Snåsa

Tlf: +46 74 13 80 00

Epost: post@saemiensijte.no

www.saemiensijte.no

Snøfonnarkeologi og reinens historie i sørsamisk landskap

Foto: Jørgen Rosvold

Bifogar projektbeskrivning från 2014 års ansökan som beviljades medel från Sametinget (se nedan).

I takt med varmere klima øker snøsmeltingen i fjellet og som følge av dette dukker det årlig opp spor etter en gjemt historie i iskanten. Så langt har arkeologiske undersøkelser av snøfonner har bl.a. funnet klær, skremmepinner og store mengder piler¹⁻³. Dette peker på en viktig jaktform som det ikke har vært mye fokus på så langt – jakt på rein på snøfonner. Slike undersøkelser i stor grad vært begrenset til sørlige fjellstrøk, men målet er å utvide disse undersøkelsene nordover og inn i samiske fjellområder⁴.

Snøfonner er naturlige samlingspunkt for reinen på varme sommerdager med stor innsektplage. Fonnene har derfor vært viktige jaktplasser og det finnes historiske eksempler på dette i samisk kultur. Det er også kjent at snøfonner har hatt en viktig funksjon også innen tamreindrift, blant annet som gode steder for melking og merking⁵⁻⁷.

I et langt perspektiv har få arter vært så viktige for menneskets historie og utvikling på den nordlige halvkule som reinen, både som resurs og et symbol på kulturell identitet⁸. For det meste av tiden har dette forholdet mellom menneske og rein vært gjennom jakt, men i enkelte

områder utviklet det seg et mye dypere og gjensidig forhold – tamreindrift. Undersøkelser av snøfonner står i en særstilling i forhold til å avdekke mer av denne historien.

Materialet som avdekkes ved snøfonnene er som oftest svært godt bevarte, deriblant mye organisk materiale. I de områdene hvor undersøkelsene har vært størst har dette gitt et innblikk i fortidig materiell kultur som vanligvis ikke er bevart i andre kontekster, fra historisk tid og tilbake til steinalderen. Objektene har trolig raskt blitt dekket med is etter at de ble gjenlatt og har ligget godt beskyttet av isen i opp til flere tusen år, men når de først har smeltet fram igjen begynner nedbrytningsprosessen raskt. Det er derfor viktig at slike funn raskt blir samlet inn og bevart. Om klimaforskerne har rett i sine prognoser for framtida vil alle snøfonner i fjellet kunne forsvinne. Dette betyr at håndtering av kulturarven som nå ligger bevart i disse områdene kan bli en av de største utfordringene for kulturminneforvaltningen i mange år framover.

Pilspiss med skaft funnet i kanten av ei snøfonn. Foto: Martin E. Callanan

Samtidig med at arkeologiske gjenstander smelter fram, dukker det også opp mye organisk materiale av faunahistorisk interesse, både i form av skjelettmateriale og bløtvev. Dette gir et potensial for mange spektakulære funn. En hel innfrosset rein ble for eksempel funnet i Røyrvik på 1950-tallet. Hovedmassen av det som er funnet så langt stammer fra rein og spesielt mye er det av gevir. Undersøkelser av dette materialet viser at det som oftest er svært

godt bevart og inneholder gode mengder DNA. Snøfonnmaterialet har derfor et stort potensial til både å belyse samisk kulturhistorie og historien til reinen.

Historien til tamreinen og oppstarten til tamreindriften har vært studert i lang tid⁹⁻¹⁰. Genetiske analyser av reinen tyder på at den skandinaviske tamreinen ble temmet fra lokale villreinstammer, men hvor dette har skjedd er fortsatt ukjent¹¹. Analyser av DNA fra bein fra arkeologiske kontekster antyder at verken villrein i Finnmark eller i Sør-Norge er opphavet¹²⁻¹³. Pila peker derfor for tiden mot sentrale deler av Skandinavia.

Et over tusen år gammelt gevir stikker opp av ei fonn i Oppdalsfjella. Foto: Tord Bretten

Vi ønsker med dette å kunne utvide undersøkelsene av snøfonner nordover inn i sørsamiske områder, og da i første omgang til egnede lokaliteter i Hattfjelldal, inkludert deler av Byrkjå/Børgefjell. Målet med dette er å undersøke potensialet for snøfonner i området til å belyse tradisjonell bruk av høyfjellet og reinens historie og å skape et bedre bilde av hvilke områder som har potensialet til å gi snøfonnfunn. Planen er å gjennomføre en feltundersøkelse i løpet av 2014 av aktuelle lokaliteter. Målet er også å opprette kontakt og et samarbeid med aktuelle partnere i Sverige, som Gaaltje og Jamtli.

Dette forprosjektet vil danne grunnlaget et større tverrfaglig samarbeid mellom NTNU Vitenskapsmuseet og Saemien Sijte, med formål om å utvikle større samarbeidsprosjekter.

Prosjektet vil bli gjennomført i nær kontakt med Sametingets prosjekt Saemien Tsoevtsh v/ Harald B. Midthjell.

Feltarbeid

Feltundersøkelsene vil trolig bli foretatt i løpet av siste del av august, men nøyaktig tidspunkt vil være avhengig av værforhold og snøsmelting. Undersøkelsene vil bli gjort til fots med visuell inspeksjon av fonnene og vegetasjonsfrie sone omkring. I enkelte tilfeller kan det bli aktuelt med bruk av metalldetektor. Ved eventuelle funn vil disse bli samlet inn, konserveret og magasinert ved NTNU Vitenskapsmuseet. Geografisk posisjon for alle funn vil bli registrert med håndholdt GPS. Hovedformålet er å registrere og ta vare på overflatefunn av løse kulturminner, men eventuelle nye faste kulturminner vil også bli registrert skulle de dukke opp underveis.

Områdene som vi i første rekke ønsker å undersøke er snøfonner på Kruvhtegenvaerie/Krutfjellet og fjellområdet mellom Voenjelensjurhtjie/Kvigtind og Veargkantjahke/Storklumpen. Avhengig av værforhold og resultater kan det bli aktuelt å utvide undersøkelsene til andre områder. Vi ønsker også å være i kontakt med lokale samiske informanter for å skaffe lokal informasjon. Dette kan potensielt føre til en omprioritering/mer rettet søk av aktuelle snøfonner.

Feltarbeidet vil bli foretatt av to personer fra NTNU (arkeolog Martin Callanan og paleozoolog Jørgen Rosvold) og en person fra Saemien Sijte (arkeolog Erik Norberg) og har en planlagt varighet på 10 feltdøgn. NTNU Vitenskapsmuseet stiller med aktuelt utstyr.

Det er viktig å understreke at vær og smelteforhold spiller en viktig rolle i undersøkelser av snøfonner. Man er helt avhengig av at fonnene rekker å smelte tilbake før høstens nysnø kommer. Av den grunn må man være fleksibel i forhold til når feltarbeidet skal gjennomføres. Erfaringsmessig er den beste perioden for funn et sted mellom medio august til medio september. Men dette må justeres etter lokale forhold og råd fra informanter og tradisjonsbærere som er lokalt kjent.

Selv i år med smelting hender det at man ikke finner artefakter. Undersøkelsene vil uansett funn være viktige for å bygge opp et kjennskap til individuelle fonner og miljøforhold slik at man kan forbedre framtidige vurderinger av funnpotensial for disse og andre fonner.

Tilknytning til andre prosjekter

Prosjektet vil bli tilknyttet det pågående NFR-prosjektet SPARC (Snow Patch Archaeological Research Cooperation), ved NTNU Vitenskapsmuseet, som undersøker arkeologiske snøfonnfunn, bevaringsforhold i snøfonner, og geografiske og geologiske forhold. Eventuelle arkeologiske funn vil bli analysert i forhold til dette prosjektet.

Prosjektet vil også bli tilknyttet det pågående postdok-prosjektet "Hunting domestic reindeer – tracing an intimate relationship between humans and reindeer through space and time", ved NTNU Vitenskapsmuseet. Dette prosjektet har som formål å undersøke historien til tamrein i Norge på grunnlag av biokjemiske analyser av gammelt beinmateriale. Det vil bli tatt DNA-prøver av eventuelle funn av gammelt beinmateriale og ¹⁴C-datering av relevante prøver.

Undersøkelsene vil også inngå som en pilotstudie for Saemien Sijte med mål om å skape en oppfatning om hvordan nedsmelting av snøfonnene påvirker sørsamisk kulturarv i fonnene. Avhengig av resultater og konklusjoner på pilotstudiet kan det bli utarbeidet en større og mer omfattende søknad i ettertid.

Lokalt samarbeid og formidling

Vi ønsker å bidra til lokal verdiskaping gjennom dette prosjektet ved å involvere lokalmiljøet. Dette ønsker vi å gjøre både gjennom å informere om prosjektet, dele allerede oppnådd kunnskap via lokale foredrag og å innhente lokalkunnskap som kan være verdifullt for prosjektet. Dette ønsker vi å gjøre i samarbeid med lokalt interesserte, Sijti Jarng, kommunen og lokalt fjelloppsyn. I områder som vi har foretatt lignende prosjekter tidligere har dette ført til stor lokal interesse og entusiasme, med etablerte samarbeid som har vært svært verdifullt for resultatet og i ettertid.

Vår erfaring tilsier at både snøfonnfunn og informasjon omkring reinens historie er populær informasjon for et bredere publikum. Eventuelle funn gir derfor en stor mulighet til bred positiv mediedekning.

Snøfonn i Børgefjell med reinsflokk oppe til venstre på fonna. Foto: Jørgen Rosvold

Litteratur

1. Callanan, M. 2012. Central Norwegian snow patch archaeology: patterns past and present. *Arctic* 65: 178-188.
2. Nesje, A. m.fl. 2012. The climatic significance of artefacts related to prehistoric reindeer hunting exposed at melting ice patches in southern Norway. *The Holocene* 22: 485-496.
3. Sommerseth, I. 2013. Arkeologiske spor etter fonnejakt på villrein. *Ottar* 2: 11-18.
4. Callanan, M. & E. Norberg. 2014. Searching for Southern Sami on snow patches in central Norway. Paper presented at the *Alaska Anthropology Association Annual Meeting*. Fairbanks, Alaska, 6th-9th March 2014.
5. Meløe, J. 1990. The two landscapes of Northern Norway. *Acta Borealia* 7: 68-80.
6. Ryd, Y. in press. Wild reindeer and Sami hunting with bow and arrow. *Journal of Glacial Archaeology*.
7. Ryd, Y. 2007. Snö - renskötaren Johan Rassa berättar. Natur og kultur, Stockholm.
8. Gordon, B. 2003. *Rangifer* and man: an ancient relationship. *Rangifer* 23 (Special issue 14): 15-28.
9. Hansen, L.I. & B. Olsen. 2004. Samenes historie fram til 1750. Cappelen Akademisk, Oslo.
10. Sommerseth, I. 2009. Villreinfangst og tamreindrift i indre Troms: belyst ved samiske boplasser mellom 650 og 1923. Ph.d.-avhandling. Universitetet i Tromsø, Tromsø.
11. Røed, K.H. m.fl. 2008. Genetic analyses reveal independent domestication origins of Eurasian reindeer. *Proceedings of the Royal Society B* 275: 1849-1855.
12. Bjørnstad, G. m.fl. 2012. Ancient DNA reveals a major genetic change during the transition from hunting economy to reindeer husbandry in northern Norway. *Journal of Archaeological Science* 39: 102-108.
13. Røed, K.H. m.fl. 2011. Elucidating the ancestry of domestic reindeer from ancient DNA approaches. *Quaternary International* 238: 83-88.

Byrkjæ nasjonalparkstyret/
Børgefjell nasjonalparkstyret

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/7202-0

Saksbehandler: Tore Tørdås

Dato: 16.09.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyret	34/2019	03.10.2019

**Søknad om dispensasjon for bruk av drone til filming i Børgefjell nasjonalpark - Fjarl Production AS
v/Børre Aasbø**

Forvalters tilrådning:

«Forslag til vedtak fremlegges i møte på grunnlag av nasjonalparkstyrets konklusjoner»

Begrunnelse:

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Børre Aasbø søkte i brev av 29.05.2019 om dispensasjon for bruk av drone til filming i Børgefjell nasjonalpark i perioden 10. juni 2019 til 30. april 2020. Søknad ble referert i styremøte 03.06.19 hvor styret konkluderte med at søknader om bruk av drone må være spesifikke på formål, område og tidsperiode og at det ikke gis generelle dispensasjoner.

Ihht. styrets vedtak ble søker orientert i brev av 07.06.19 om at det må fremlegges ny søknad som er konkret på hvilket prosjekt eller produksjon det søkes dispensasjon for å bruke drone, hvilke områder det søkes om dispensasjon for og for hvilken tidsperiode. Videre at tidsperioden skal være begrenset ift. den konkrete produksjonen og ikke være av lengre varighet.

I brev 16.09.19 søker Børre Aasbø på nytt om dispensasjon for bruk av drone til filming. Denne søknaden er konkret på områder og tidsperiode det ønskes dispensasjon for. Det fremgår ikke om behovet for filming er relatert til en konkret produksjon eller hva som er formålet utover at det skal være en klassisk naturproduksjon. Ut fra dette er det ikke kjent om det skal flyges/filmes på f.eks. fjellrevhi, reirlokalteter, tamrein eller om det er rene landskapsbilder som er formålet.

Nasjonalparkforvalter ba i epost av 16.09.19 om en utdyping av hva som lå i begrepet «*produksjon målrettet mot nasjonalt fjernsyn*» Om dette var en konkret produksjon bestilt av et riksdekkende media og evt. hvem som hadde bestilt produksjonen.

Børre Aasbø svarer med at produksjonen foreløpig ikke er bestilt, men at det er en konkret produksjon. Det har vært møte med naturredaksjonen hos NRK som har vist stor interesse for prosjektet. Da prosjektet er budsjettert forholdsvis høyt, er partene blitt enige om å produsere en teaser for innsalg. Disse opptakene er hentet og skal klippes i vinter. Mange av klippene til hele produksjonen er allerede hentet gjennom flere år. Det er tidligere levert to produksjoner som ble bestilt av NRK, men først etter at opptakene var utført. Det er lettere å selge inn når de vet hva de får.

Bruk av drone i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er forbudt ihht. verneforskriftens § 3 pkt. 7.3. Dispensasjon kan unntaksvis gis etter naturmangfoldlovens § 48 dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. I dispensasjonen skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Naturbase og artskart er benyttet som kunnskapsgrunnlag ift. arter, naturmiljø, naturtyper og biologisk mangfold. Det er registrert fjellrevhi på eller i nærheten av noen av de omsøkte lokasjonene, men det er ikke registrert aktivitet på disse på lange tider. Ut fra dette er der rimelig å anta at aktiviteten i liten grad kommer i konflikt med fjellrev. En del av aktiviteten skal foregå i begynnelsen av juni, dvs. i hekke- og yngletiden hvor det er lite ønskelig med forstyrrelse. Tilsvarende gjelder tamrein hvor en del av områdene ligger i kalvingsland/vårbeite hvor det er lite ønskelig med økt aktivitet i slutten av mai/begynnelsen av juni.

Ut fra ovenstående er kunnskapsgrunnlaget tilstrekkelig for å fatte vedtak i saken.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre- var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 9. Omfanget av aktivitetene er begrenset. Filmingen skal foregå i korte tidsrom og vil i liten grad medføre økt forstyrrelse så lenge denne gjennomføres på en skånsom måte, dvs. ved ikke fly ved hi- eller reirlokalteter, samt i områder med tamrein.

Ut fra føre-var-prinsippet kan det settes vilkår om at filming ikke skal foregå ved hi- eller reirlokalteter samt at reindriftnæringen skal kontaktes før gjennomføring av tiltaket.

Ut fra disse vurderingene samt satte vilkår mener nasjonalparkstyret at kravene i § 9 er oppfylt

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Bruk av drone til filming vil i liten grad øke den samlede belastningen i området hvis den gjennomføres ihht. vilkår. § 10 tillegges derfor liten vekt i saken.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Ut fra de opplysninger som foreligger, er det ikke indikasjoner på at virksomheten vil føre til miljøforringelse. Hvis aktiviteten medfører miljøforringelser ut over det som er beskrevet i søknaden skal kostnadene bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.).

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Ikke relevant i denne saken

Det som gjenstår for nasjonalparkstyret å vurdere ift. en evt. dispensasjon er om dette er å definere som en konkret produksjon så lenge den ikke er bestilt. Nasjonalparkstyret har selv definert at dispensasjoner kun gis til konkrete produksjoner som f.eks. 71 grader nord (TV-Norge) og Jens i villmarka (NRK) som tidligere har fått innvilget søknader om bruk av drone. Skal dette utvides til også å omfatte produksjon av teasere/reklame for innsalg av produksjoner?

Vedlegg:

- Brev av 29.05.19 fra Børre Aasbø – søknad om bruk av drone
- Brev av 16.09.19 fra Børre Aasbø i Fjarl Production AS, søknad om bruk av drone til produksjon av enkeltprogram
- Tilleggsinformasjon til søknad av 16.09.19

Til:
Børgefjell nasjonalparkstyre

Fra:
Børre Aasbø
Flakkvegen 216
7822 BANGSUND

Namsos 29.05.19

Søknad om bruk av drone

Retter herved en søknad om bruk av drone i nasjonalpaken i perioden 10.juni 2019 til den 30.04.2020.

Dronen er tenkt benyttet til opptak av film og bilder, for visning på nasjonalt fjernsyn, samt andre plattformer, herunder internett og forelesninger.

Det er bevisst ikke søkt om opptak i mai måned, av hensyn til reindriften, samt villevende arter. Fremferden vil være så skånsom som mulig, og jeg overvåker området før flyving .

Jeg har alle nødvendige tillatelser fra luftfartstilsynet, ref . RPAS nr 0189.

Mvh Børre Aasbø b-aasbo@online.no

tlf 91788042

Børgefjell nasjonalparkstyret
PB 2600
7734 STEINKJER

Børre Aasbø
Fjarl Production AS
Flakkvegen 216
7822 BANGSUND

16.09.19

Søknad om bruk av drone til produksjon av enkeltprogram

Arbeidstittelen er "Ville Namdalen", tittelen kan senere endres. Dette er en co produksjon mellom mitt foretak, Fjarl Production AS og Flash Studio AS. Klassisk naturproduksjon hvor hele namdalen er arena, både kyst og fjell. Dette er en produksjon som målretter mot nasjonalt fjernsyn.

Det søkes herved om tillatelse til å utføre korte droneopptak i nevnte perioder på følgende steder:

Beinvatna / Rurukklumpen: Samlet flytid vil være på under 10 minutter. Opptaket ønskes utført i første halvdel av juni måned i 2020.

Henrikvatnet / Nursfjellet: Samlet flytid vil være under 8 minutter. Opptaket ønskes utført i første halvdel av juni måned i 2020.

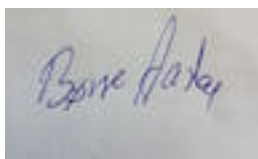
Orrvatnet / Beinvassdalen: Høstbilde. Slutten av september, eller begynnelsen av oktober 2020. Samlet flytid under 5 min.

Lohteren / Nobrinfjellet: Juni 2020. Droneopptaket vil ikke foregå øst for Nåebrien av hensynet til fjellreven. Samlet flytid under 8 min.

Vestre Sipmeken: Første halvdel av august 2020. Flytid under 10 minutter.

Tidsperspektivet skyldes at droneopptak er svært væravhengig, Disse opptakene kan ikke flyttes i tid, da de er tenkt benyttet med eksisterende bilder fra nevnte områder.

Opptakene vil utføres i dialog med reindriftsnæringa.

Børre Aasbø

b-aasbo@online.no

tlf 91788042

Fra: Børre Aasbø[b-aasbo@online.no]

Dato: 16.09.2019 20:21:16

Til: Tødås, Tore

Tittel: Re: Søknad om bruk av drone

Hei igjen!

Nei, denne konkrete produksjonen er foreløpig ikke bestilt. Men det er en konkret produksjon. Vi har vært i møte med naturredaksjonen hos NRK, og de har vist stor interesse for prosjektet. Den er budsjettert forholdsvis høyt, og vi ble enige med redaktør hos nrk-natur, Terje Dale, om å produsere en teaser for innsalg. Disse opptakene er nå hentet, og skal klippes nå i vinter. Mange av klippene til hele produksjonen er allerede hentet gjennom flere år. Jeg har tidligere levert to produksjoner som ble bestilt av nrk, men først etter at opptakene var utført. Det er lettere å selge inn når de vet hva de får... Og det er ofte slik freelance filmfotografyrket fungerer. Flash Studio AS har levert flere tunge produksjoner for nrk.

Det er mye vi skal rekke over, utfallet av søknaden vil ha betydning for våre prioriteringer under produksjonen. Ved en negativ behandling av søknaden vil vi ikke komme tilbake med en ny søknad senere for dette prosjektet.

Håper informasjonen var oppklarende. Og jeg håper på en positiv behandling!

Hilsen Børre Aasbø

> 16. sep. 2019 kl. 15.54 skrev Tødås, Tore <fmltto@fylkesmannen.no>:

>

> Hei!

>

> Søknaden er mottatt og vil bli styrebehandlet på neste møte.

>

> I søknaden orienteres det om at dette er en produksjon som er målrettet mot nasjonalt fjernsyn. For oss er det fremdeles uklart om dette er en konkret produksjon bestilt av et riksdekkende media. Kan du utdype dette ift. prosjektet og evt. hvem som har bestilt produksjonen?

>

>

> Med vennlig hilsen

> Tore Tødås

> Telefon: 74 16 80 82

>

> -----Opprinnelig melding-----

> Fra: Børre Aasbø [<mailto:b-aasbo@online.no>]

> Sendt: 16. september 2019 09:50

> Til: Tødås, Tore <fmltto@fylkesmannen.no>

> Emne: Søknad om bruk av drone

>

>

>

> Mvh Børre Aasbø

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/377-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 28.01.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	24/2019	03.06.2019
Børgefjell nasjonalparkstyre	35/2019	03.10.2019

Saksprotokoll i Børgefjell nasjonalparkstyre - 03.06.2019

Behandling

Algot Jåma foreslo følgende:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar å utsette behandling av sak 24/2019.

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar å utsette behandling av sak 24/2019.

Vedtatt med 4 mot 3 stemmer

Klage på vedtak - avslag på søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter - Tjåehkere sijte

Forvalters tilrådning:

1. Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar klage fra Tjåehkere sijte datert 12.11.2018 opp til behandling ihht. forvaltningslovens § 31 pkt. b.

Begrunnelse:

Selv om klageren har oversittet klagefristen mener nasjonalparkstyret at klagen tas under behandling da det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd. Ut fra sakens historikk og prinsipielle betydning mener nasjonalparkstyret at klager bør få behandlet klagen for å få en endelig avgjørelse i klageorganet.

2. Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar at klagen fra Tjåehkere sijte på vedtak i sak 30/2018 ikke tas til følge og at klagen oversendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Begrunnelse:

Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre kan ikke se at det i klagen har fremkommet nye momenter eller opplysninger i forhold til tiltakets påvirkning på verneverdiene i nasjonalparken som ikke ble vurdert i styrets behandling av søknaden. Nasjonalparkstyrets myndighet er å vurdere tiltakets påvirkning på verneverdiene, i disse vurderingene skal andre momenter og interesser ikke vektlegges i særlig grad. Nasjonalparkstyret mener habilitetsvurderingene er i tråd med forvaltningslovens bestemmelser og at styrets vurderingen ikke har vært utslagsgivende for utfallet av saken.

Saksopplysninger

Tjåehkere sijte klager i brev datert 12.11.2018 på behandlingen av søknad om dispensasjon fra verneforskriften for oppføring av 2 reingjeterhytter i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark i sak 30/2018 i møte den 11.10.2018.

Tjåehkere sijte ble orientert om vedtaket på møtet ettersom leder var tilhører under behandling av saken. Tjåehkere sijte v/leder ble orientert om vedtaket skriftlig i brev av 16.10.2018 hvor det også ble informert om 3 ukers klagefrist.

Klagen er datert 12.11.2018 og ble mottatt på epost 13.11.2018. Dette betyr at klagen ble levert 32 dager etter at leder i Tjåehkere sijte ble orientert muntlig og 27 dager etter skriftlig varsel. Dette betyr at klagen ikke er fremsatt i tide jfr. forvaltningslovens § 29.

Ihht. forvaltningslovens § 31 kan klagen tas opp til behandling selv om klageren har oversittet klagefristen såfram det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd.

I klage datert 12.11.2018 klages det ikke på utfallet av saken men på saksbehandlingen med påstand om at vararepresentanter ikke var innkalt for behandling av saken for de Sametingsrepresentanter der spørsmålet om habilitet skulle vurderes. I tillegg mener Tjåehkere sijte at habilitetsvurderingen som ble gjort var uriktige og at dette medførte at kompetanse om reindriftsfaglige forhold var fraværende under behandling av saken.

Tjåehkere sijte påpeker videre at urfolksperspektivet var fraværende i saksframlegget og under behandlingen av saken med henvisning til at Norge er forpliktet både i Grunnloven (§ 108) og internasjonale konvensjoner bla. ILO 169 til å ta vare på og legge forholdene til rette for samisk næring, språk og kultur. I tillegg at en ikke i styrets vedtak har vurdert eller tatt hensyn til sikkerheten for reindriftsutøvernes driftsutøvelse i Børgefjell.

15. mai 2019 mottar nasjonalparkstyret brev fra plankonsulenten i Nord-Trøndelag reinbeiteområde. Av brev datert 14. mai 2019 framgår det at dokumentet er tenkt som et tillegg til tidligere innsendt klage fra Tjåehkere sitje på vedtak i sak 30/18. Nord-Trøndelag reinbeiteområde er i utgangspunktet ikke part i saken og brevet har kommet inn etter klagefristens utløp. Men nasjonalparkstyret kan velge å se på innspillet/tillegget som en utfylling/supplering av tidligere mottatt klage fra Tjåehkere sitje og vurdere om det i tillegget framkommer nye momenter som gir grunnlag for å ha en annen oppfatning av saken/klagen enn tidligere. I tillegget utdypes flere av punktene i opprinnelig klage, samt at det fremgår tydelig at klagen gjelder utfallet av saken og hvilke endringer det ønskes skal gjennomføres av nasjonalparkstyret.

Når det gjelder klagen på nasjonalparkstyrets habilitetsvurdering presiseres innledningsvis at det ikke er klageadgang på utfallet av habilitetsvurderingene jfr. forvaltningslovens bestemmelser, dette er en prosessuell vurdering som ikke omfattes av klageadgangen. Men i den videre saksutredning blir det redegjort for det grunnlag som ledet til utfallet av styrets vurderinger.

Ihht. forvaltningslovens § 8, 2. ledd avgjøres habilitetsspørsmålet i kollegiale organ av organet selv, uten at vedkommende medlem som habilitetsspørsmålet omhandler deltar. Dette betyr at nasjonalparkstyret selv avgjør habilitetsspørsmålet. I 3. ledd står det at medlem i god tid skal si fra om forhold som gjør eller kan gjøre ham ugild. Før spørsmålet avgjøres, bør varamann eller annen stedfortreder innkalles til å møte og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad.

På møte 11.10.2018 deltok 2 av 3 Sametingsrepresentanter. Inger Marit Eira-Åhrén meldte forfall til møte i epost av 04.10.2018. Personlig vararepresentant ble innkalt men stilte ikke på møte 11.10.2018. Habilitetsspørsmålet for Eira-Åhrén ble ut fra dette ikke tatt opp til behandling.

Habilitetsspørsmålet til representantene Anta Joma og Algot Jåma ble berørt i saksopplysningene til saken. Bakgrunnen for spørsmålet var at Algot Jåma er tidligere leder av Tjåahkere sitje, Anta Joma er nåværende leder i Tjåahkere sitje. Algot Jåma har som tidligere leder stått som søker for tiltaket og arbeidet aktivt for saken siden 1996. Anta Joma har på vegne av distriktet stått som søker siden 2017, det kan tillegges at Anta Joma også har vært nestleder i distriktet de siste årene. Nasjonalparkstyret måtte her vurdere habiliteten til disse opp mot forvaltningslovens bestemmelser med resultat at begge ble erklært inhabile ihht. forvaltningslovens § 6a.

Saken ble første gang satt på sakslista til møte 20.06.2018. Til dette møtet hadde alle Sametingsrepresentantene skriftlig stilt spørsmål om å få vurdert sin habilitet til å behandle saken. På grunn av annet forfall valgte nasjonalparkstyret å utsette saken.

Til møte 11.10.2018 hadde ingen av Sametingsrepresentantene stilt spørsmål om å få vurdert sin habilitet og vararepresentanter var derfor ikke innkalt. Aslak Anta Jåma er personlig vararepresentant for Anta Joma, Aslak Anta Jåma er sønn av Algot Jåma og vil bli inhabil til å behandle saken jfr. forvaltningslovens § 6b hvis Algot Jåma erklæres inhabil. Liv Karin Joma er personlig vararepresentant for Anta Joma.

Habilitetsvurderingen av Algot Jåma og Anta Joma ble foretatt med konkret grunnlag i at de har stått som søker på tiltaket gjennom vervet som ledere for Tjåahkere sitje og at de derigjennom har spesielle interesser i saken. Det har aldri vært automatikk i at Sametingets representanter i nasjonalparkstyret har vært inhabile i saker som berører reindrift i nasjonalparken. Noe som bla. fremgår av protokoll fra møte 11.10.2018 hvor begge Sametingsrepresentantene ble erklært habile til å behandle søknad om etablering av beitehage i Simskardet.

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre er et statlig oppnevnt styre jfr. naturmangfoldloven § 62 annet ledd og tredje punktum, jfr Klima- og miljødepartementets

delegering av myndighet til Miljødirektoratet i brev av 14. oktober 2014, jf. kongelig resolusjon av 4. juni 2010. Styrets myndighet er begrenset til å forvalte verneområdet innenfor rammen av naturmangfoldloven, herunder lovkapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, lovkapittel V Områdevern og verneforskrifter for de enkelte verneområdene. Medlemmene av styret skal forvalte verneområdene i samsvar med internasjonale forpliktelser, naturmangfoldloven og verneforskriftene. Dette betyr at styrets oppgaver og myndighet er begrenset til å vurdere et tiltaks effekt/påvirkning på verneverdiene uten å vektlegge andre forhold i særlig grad i sin skjønnsutøvelse.

Det er videre en forutsetning i forvaltningen at norsk lov med tilhørende forskrifter er i samsvar med internasjonale avtaler og konvensjoner, og at saksbehandling etter lovverket dermed er i tråd med internasjonale avtaler og konvensjoner.

I henhold til forvaltningslovens § 32 pkt. d) skal klagen nevne den endring som ønskes i det vedtak det klages over. I opprinnelig klage opplyses det i utgangspunktet ikke om at det klages på avslaget om å sette opp reingjeterhytter, men på saksbehandlingen av saken. Det er heller ikke nevnt hvilke endringer som ønskes i nytt vedtak. Men det er fra nasjonalparkstyrets side rimelig å anta at klagens egentlige hensikt er å få omgjort avslaget til et positivt vedtak med dispensasjon for oppsetting av omsøkte reingjeterhytter. I brev av 14. mai fra plankonsulenten i Nord-Trøndelag reinbeiteområde fremgår det tydelig hvilke endringer det er ønskelig at styret gjør ved at det bes om at nasjonalparkstyret tar klagen til følge og gir dispensasjon for oppføring av omsøkte hytter.

I klagen kan ikke nasjonalparkstyret se at det har fremkommet nye opplysninger som imøtegår kunnskapsgrunnlaget som nasjonalparkstyret har benyttet for sin vurdering av tiltakenes påvirkning på verneverdiene. Av klagen fremgår det at Tjåehkere sijte er uenige i nasjonalparkstyrets vurderinger og vekting av det faglige kunnskapsgrunnlaget som foreligger. Når det gjelder reindriftsfaglige forhold ved tiltaket kan ikke dette vektlegges i særlig grad i nasjonalparkstyrets vurderinger da det er tiltakets påvirkning på verneverdiene som ligger innenfor nasjonalparkstyrets mandat å vurdere. Vedlegget til klagen fra plankonsulenten i Nord-Trøndelag reinbeiteområde berører de punktene som nasjonalparkstyret har vurdert i sin saksbehandling og presiserer/utdyper disse punktene i langt større grad enn det som ble gjort i opprinnelig klage.

Miljødirektoratet, som klageinstans vil etter forvaltningslovens § 34 prøve alle sider av saken ved klagebehandlingen, herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Klageinstansen kan videre selv treffe vedtak i saken, eller oppheve vedtak og sende saken tilbake til underinstansen for helt eller delvis ny behandling. Ved å oversende klagen til endelig behandling hos Miljødirektoratet vil alle sider av saken bli vurdert, inkludert nasjonalparkstyrets skjønnsutøvelse i forhold til foreliggende kunnskapsgrunnlag.

Vedlegg:

- Brev av 12.11.2018 fra Tjåehkere sijte - klage på vedtak, søknad i Børgefjell nasjonalparkstyre om oppføring av to gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark, i sak 30/2018
- Brev av 15.11.2018 fra Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre - Bekreftelse på mottatt klage på vedtak i sak 30/2018 - søknad om oppføring av to gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark
- Brev av 14.05.2019 fra plankonsulent i Nord-Trøndelag reinbeiteområde – vedlegg til klage fra Tjåehkere sijte på vedtak i sak 30/2018
- Brev av 16.10.2018 fra Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre fra Melding om vedtak - søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter - Tjåehkere sijte
- Samlet saksframstilling – behandling av søknad om oppføring av to gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark

- Søknad av 24.02.2017 fra Tjåehkere sijte – søknad om oppføring av 2 hytter i Børgefjell nasjonalpark.
- Brev av 08.03.2018 fra Tjåehkere sijte – beskrivelse av behov for gjeterhytter i Børgefjell
- Kart over husvære for reindrift i Børgefjell nasjonalpark

Tjåehkere sijte

12-11-2018

Stallvikveien 2173

7893 Skorovatn

Børgefjell nasjonalparkstyre

Postboks 2600

7734 Steinkjer

Klage på vedtak, søknad i Børgefjell nasjonalparkstyre om oppføring av to gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark, i sak 30/2018.

Tjåehkere sijte klager på saksbehandlingen under sak 30/2018. Vararepresentanter var ikke innkalt for behandling i saken for de Sametingsrepresentanter der spørsmålet om habilitet skulle vurderes. Habilitetsvurderingen som ble gjort for disse, mener Tjåehkere sijte var uriktig. Dette førte til at kompetanse om reindriftsfaglige forhold var totalt fraværende under behandling av saken. Tjåehkere sijte anser at Sametingets representanter i nasjonalparkstyret ikke automatisk blir inhabile i saker som berører reindrift i nasjonalparkstyret.

Tjåehkere sijte vil på det sterkeste påpeke fraværet av urfolksperspektivet i saksframlegget og behandlingen av saken. Tjåehkere sijte minner på at Norge har forpliktelser både i Grunnloven (§ 108) og internasjonale konvensjoner bl.a ILO 169 til å ta vare på og legge forholdene til rette for samisk næring, språk og kultur. I nasjonalparkstyrets behandling er ikke det tatt hensyn til dette, selv om det er retningsgivende også for Børgefjell nasjonalparkstyre. I tillegg har man ikke i styrets vedtak vurdert eller tatt hensyn til sikkerheten for reindriftsutøvernes driftsutøvelse i Børgefjell. Statistikken over antall dødsfall i reindrifta er høyere enn i de andre primærnæringene, noe som myndighetene er klar over og som det jobbes for å redusere. Et systematisk godt HMS arbeid i reindrifta krever at de tiltak som reindrifta selv vurderer som livsviktig, faktisk realiseres.

Anta Joma

Tjåehkere sijte

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@fylkesmannen.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Tjåehkere Sijte
Stallvikveien 2173
7893 SKOROVATN

Saksbehandler: Tore Tødås

Vår ref. 2018/377-0 432.3

Deres ref.

Dato 15.11.2018

Bekreftelse på mottatt klage på vedtak i sak 30/2018 - søknad om oppføring av to gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark

Bekrefter herved at klage på vedtak i styresak 30/2018 i Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre er mottatt. Klagen er journalført i arkivsak 2018/377.

Klagen er datert 12.11.2018 og mottatt på epost 13.11.2018. Klagen gjelder på vedtak meddelt søker muntlig i styremøte 11.10.2018 og skriftlig i brev 16.10.2018.

Klagen planlegges behandlet av Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre på første styremøte i 2019. Da møteplanen for 2019 ikke er vedtatt ennå kan vi ikke tidfeste dette med dato.

Dette til orientering

Med hilsen

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Svein Bjørk
Plankonsulent / Nord-Trøndelag reinbeiteområde
Sørsivegen 6, 7760 Snåsa
E-post: svein.bjork@snasa.kommune
Mobil: 416 08 487

14.mai 2019

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe / Børgefjell nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Vedlegg til klage fra Tjåehkere sijte på vedtak i sak 30/18

Viser til nasjonalparkstyrets vedtak i sak 30/18, samt distriktets klage av 12.11.18.

I og med at behandlingen av klagen har blitt utsatt til 3.juni, benytter distriktet muligheten til å komme med en ytterligere begrunnelse.

Først noen tilleggsmerknader til klage av 12.11.18:

Habilitet

Med bakgrunn i distriktets klage 12.11.18 ber vi om at det gjøres rede for:

- Er habilitetsvurderingen av Sametingets representanter i Byrkije NP forskjellig fra vurderingene som gjøres i andre verneområder?
- Hvordan skal samisk kompetanse, herunder reindriftsfaglig kompetanse, sikres i alle saker som berører reindriften i Byrkije/Børgefjell nasjonalpark i fremtiden?

Urfolksperspektivet

Med bakgrunn i distriktets klage 12.11.18 krever vi at urfolksperspektivet vurderes grundig ved klagebehandlingen. Samenes rettsstilling i Norge har siden denne saken begynte i 1996 styrket seg vesentlig gjennom flere høyesterettsdommer og på mange områder i nasjonalt lovverk. Videre skal det ved utøvelse av forvaltningsskjønn legges vekt på grunnlovens § 108 som sier at samisk kultur (herunder reindriftsnæring) skal kunne opprettholdes og videreutvikles.

Merknader til begrunnelsen for vedtak i sak 30/18

Innrammet tekst er hentet fra nasjonalparkstyrets begrunnelse for vedtak.

Tiltaket vil påvirke verneverdiene og naturmangfoldet i nasjonalparken negativt. Effekten av tiltakets påvirkning er ikke tilstrekkelig beskrevet, om de positive effektene vil være større enn de negative effektene. Ut fra kunnskapsgrunnlaget er det rimelig å anta at reingjeterhyttene vil ha negativ innvirkning på sårbare og truede arter i området og medføre økt samlet belastning, hyttene vil påvirke landskapsbildet negativ ved at villmarkspreget områder får tekniske installasjoner.

Vi reagerer på at begrunnelsen ikke peker på konkrete verneverdier som gjeterhyttene kommer i konflikt med. Vår oppfatning er også at saken dessverre ikke er blitt tilstrekkelig opplyst i saksframlegget, men dette skyldes ikke distriktets søknad. Det kan ikke forventes, og det er vel heller ikke naturlig, at distriktet skal ha den kompetansen som forvaltningsmyndigheten selv sitter på for flere tema, eksempelvis for naturmangfold og sårbare arter. Viser i den forbindelse til forvaltningsloven § 17, samt miljødirektoratets veileder M106-2014 *Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, pkt. 10.5 Utredningsplikt*.

Imidlertid håper vi å kunne bidra til å opplyse saken tilstrekkelig for styret ved å oppklare noen uklarheter knyttet til reindrift, samt gi tilbakemelding og vurdering av andre tema som ble tatt opp ved forrige behandling.

Barmarkskjøring

I saksframlegget beskrives en stor usikkerhet rundt de negative konsekvensene av hyttene, og da kanskje spesielt med tanke på barmarkskjøring (ferdsel og aktivitet).

Verneforskriftens § 6.3 siste ledd sier:

For reindriften legges det opp til en praksis med flerårige tillatelser som en del av godkjent reinbeitedistriksplan i henhold til reindriftsloven slik at næringen kan utøves på en tilfredsstillende måte (vår understreking).

Tjåhkere sijtes distriksplan fyller kravene oppstilt i reindriftslovens § 62. Det er beskrevet bruk av både barmarkskjøretøy, snøskuter og helikopter. Bruken av barmarkskjøretøy oppgis

av distriktet at skal begrenses til et minimum. De mest brukte barmarkstraseene er kartfestet i distriktets arealbrukskart.

I brev av 8.3.2018 oppgis det at barmarkskjøringen vil reduseres som følge av etableringen av gjeterhyttene. Imidlertid må nasjonalparkstyret være klar over at en mer detaljert beskrivelse av barmarkskjøring i forbindelse med gjeting ikke er praktisk mulig å få nedfelt i distriktsplanen, hverken for Tjåhkere sijte eller andre reinbeitedistrikt i Norge. Gjetingen må til enhver tid tilpasses reinens frie beiting og trekk.

Tjåhkere sijte har forøvrig ikke mottatt konkrete tilbakemeldinger fra forvaltningsmyndigheten på utfordringer med barmarkskjøring i nasjonalparken siden sårbarhetsanalysen for ferdsel ble utarbeidet av NINA i 2010.

Totalbehovet for gjeterhytter

I saksframlegget beskrives en frykt for at det etableres gjeterhytter «*med få kilometers avstand langs grensen mellom distriktene*» og at distriktsplanen ikke inneholder «*informasjon om totalbehovet for hytter*». Dette er direkte feil. Både Tjåhkere sijte og Byrkije sijte har beskrevet behovet for fremtidige gjeterhytter innenfor sine distrikt. For vår del står dette under overskriften *Planlagte gjeterhytter* på distriktsplanens side 8. For Byrkije sijte står dette under distriktsplanens punkt 6.1. *Fremtidige behov for vokterboliger/naust i distriktet*. Byrkije sijte har ikke sett noe behov for hytter i områder inntil våre omsøkte hytter.

Med bakgrunn i ovenstående mener vi at nasjonalparkstyret har det som kreves av nødvendig informasjon fra distriktet ifm. søknadene. Vi er usikker på hva mer som kan kreves av «*informasjon om totalbehov for hytter, samarbeid med nabo-distrikt om anlegg/hytter og hyttenes påvirkning på motorferdsel m.m.*» (jfr. saksframlegget side 5, avsnitt 4).

Når det gjelder «de samlede effektene» av Tjåhkere sijtes reindriftsutøvelse i nasjonalparken er det ingen grunn til å tro at den økes nevneverdig som følge av to nye hytter. Øvre reintall har vært fast i Tjåhkere sijte i lang tid. Også antall siidaandeler (39) og reieneiere med aktivt reinmerke i Nord-Trøndelag reinbeiteområde (3,5 pr. siidaandel) har vært stabilt i lang tid, jfr. tall fra Landbruksdirektoratets total- og ressursregnskap for reindrift. Dagens rammevilkår for reindriften tilsier ingen endring på denne situasjonen.

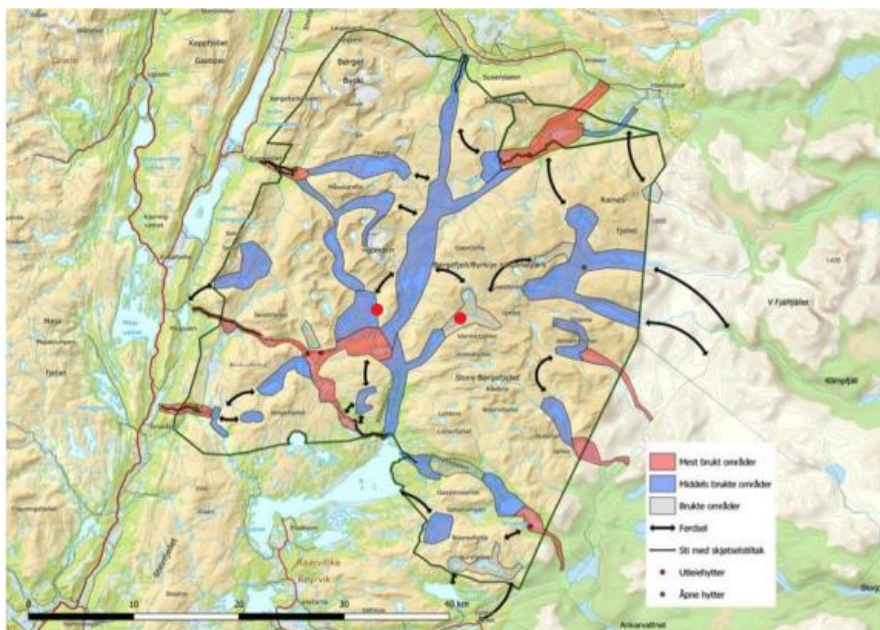
Sårbare arter

Etableringen av gjeterhyttene bør ikke vurderes å utgjøre en nevneverdig trussel mot de sårbare artene som er trukket fram i saksframlegget; fjellrev, snøugle og dverggås.

Forholdet til fjellreven fremstår som uavklart. Vi vurderer at fjellrev er en naturlig oppgave for nasjonalparkforvalteren å avklare med Miljødirektoratet i saksforberedelsene. Dersom fjellreven er av stor betydning for utfallet av saken og dette var/er mulig å avklare før behandlingen av søknadene, forventer vi at forvaltningsmyndigheten tar ansvar for dette.

Videre kommer det ikke fram i saksframlegget at snøugla og fjellrevens reproduksjonssuksess påvirkes i all hovedsak på tilgangen på smånagere. Dverggåsas største trussel oppgis å være tjuvjakt (www.miljostatus.no). For øvrig informeres det heller ikke om observasjoner eller andre kartfestede registreringer av sårbare arter i nærområdet til hyttene.

Dersom det er arter som er sårbare for forstyrrelser, må det være hensiktsmessig at hyttene plasseres der hvor det er mest ferdsel i dag. *Bruksanalysen for reindrift*, som er utarbeidet i forbindelse med besøksstrategien for nasjonalparken, viser at begge hyttene ligger i områder som i dag allerede har en del allmenn ferdsel. Reindriftas aktivitet i tilknytning til hyttene vil utgjøre bare en liten brøkdel av den allerede eksisterende aktiviteten i disse områdene. Se bilde og tekst nedenfor, hentet direkte fra bruksanalysen (s. 37). Røde punkter viser hyttenes plassering ifht. grad av bruk:

Figur 10. Kart som viser utleiehytter, åpne buer og gradering av hvor mye de ulike områdene i Børgefjell/Byrkjve nasjonalpark er brukt, utarbeidet av nasjonalparkforvalter Tore Tødås.

Det er derfor tvilsomt at hyttene får nevneverdig betydning for de eventuelle sårbare artene som er i området, utover de forstyrrelsene som allerede er fra allmenn ferdsel. I 2017 var det 3206 fiskedøgn, 800 solgte jaktkort og 1800 utleiedøgn på utleiehytter i nasjonalparken. Friluftsliv er som kjent ikke en del av verneformålet.

Landskap/Visuelle hensyn

God oversikt og utsyn fra hyttene gir redusert behov for barmarkskjøring. I denne delen av nasjonalparken er det også vanskelig å plassere hyttene i skjul, da det jo ikke er vegetasjon av betydning. Nasjonalparkstyret kan sette vilkår om material- og fargebruk på tak og vegger som gjør at hyttene blir lite synlig og godt kamuflert i landskapet.

Villmarkspreget

Begrepet tekniske inngrep blir brukt om gjeterhyttene. Vi gjør oppmerksom på at den definisjonen på villmark som www.miljostatus.no opererer med, ikke definerer gjeterhytter av denne typen som et teknisk inngrep. Gjeterhyttene påvirker altså ikke på noen måte villmarkspreget ut fra bl.a. miljødirektoratets definisjon og såkalte INON-områder (inngrepsfrie naturområder i Norge), selv om det kan virke slik i saksframlegget.

Manglende kunnskap om effektene medfører at føre-var-prinsipp må vektlegges.

Dersom det vurderes en risiko for skade på verneverdiene bør dette komme fram tydeligere. Vi mener kunnskapen er tilstrekkelig med bakgrunn i distriktets søknad, vår distriktsplan, Byrkijes distriktsplan og annen informasjon som nasjonalparkstyret har tilgang på. Naturmangfoldlovens § 9 *føre-var-prinsippet* er heller ikke en selvstendig vedtakshjemmel for nasjonalparkstyret.

Det er en del reindriftshytter i nasjonalparken fra før, og det er ikke ønskelig med en økning i antall husvære.

Det står i verneforskriftens § 3, pkt. 1.3.a at det *kan gis tillatelse til* oppføring av gjeterhytter ifm. reindrift. Vi reagerer derfor på formuleringen *ikke ønskelig*, spesielt når den er rettet mot den mest sentrale brukergruppen av nasjonalparken.

Tjåehkere sijte har to (2) gjeterhytter (Gievkere og Lotterdalen) innenfor nasjonalparken. I tillegg ligger det en gamle ved Jengelsvatnet.

Hyttene ved Johkegaske (Namsvatnet) ligger utenfor nasjonalparken, og ligger uhensiktsmessig til ved kantgjeting i nord (det er ca. 15 km til distriktsgrensen i nord).

Det ligger fire hytter langs sperregjerdet, hvorav en av disse ligger innenfor Tjåehkere sijte. Disse tilhører det svenske Sametinget og plassering av hyttene er først og fremst valgt for å tjene det årlige vedlikeholdet av gjerdet. De dekker ikke sentrale behov for Tjåehkere sijte.

Det er ikke vurdert alternative løsninger med bruer.

Vi beklager at broer ikke ble omtalt som et alternativ i opprinnelig søknad. Det er gode grunner for at broer ikke ønskes. I saksfremlegget omtales hyttene som et «nav» for reindriftas ferdsel, og dette framholdes som negativt da det gir konsentrasjon av kjørespor. En bro vil kanalisere ferdselen av turister innenfor parken betydelig. Dagens vadeplasser er et godt eksempel på dette. Videre er ikke friluftsliv en del av verneformålet, og tilrettelegging med broer som kan brukes av alle må derfor anses å være i strid med verneformålet. Vi viser også til bruksanalyse *Reindrift s. 36*, som skriver følgende om broer:

«Det anbefales at en er svært tilbakeholdende med å etablere nye bruer/andre tiltak for å forenkle ferdselen over vassdrag da dette nok er det enkelttiltaket som vil kunne bidra til å øke ferdselen i Børgefjell mest, samtidig som at en ved å senke terskelen for turgåere til å ta i bruk Børgefjell kan bidra til at andre grupper som ikke har den nødvendige kunnskapen for å ferdes i slike områder trekkes til Børgefjell.»

Oppsummering

Tjåehkere sijte håper nasjonalparkstyret tar med de nye momentene fremført i våre klager og endrer sitt vedtak i saken. Dette er en meget viktig sak for reindriften i Tjåehkere sijte, samtidig som den er av stor prinsipiell betydning. Vi ber også nasjonalparkstyret ta innover seg det faktum at disse hyttene har vært ønsket siden 1996.

Nasjonalparkstyret har mer kunnskap nå enn hva Fylkesmannen i Nordland og Direktoratet for naturforvaltning hadde i 2011/2012. Viser spesielt til de oppdaterte distriktsplanene.

Nasjonalparkstyret må derfor ta distriktets klage til følge og gi dispensasjon til oppføring av gjeterhyttene. Dette med bakgrunn i:

- Tjåehkere sijte har **få hytter** innenfor nasjonalparken, og de omsøkte hyttene er beskrevet i distriktsplanen.
- Hyttene gir bedre forhold for **gjeting**, er nødvendig av **sikkerhetshensyn** og **reduserer barmarkskjøring**.
- Hyttenes plassering er i deler av parken som allerede er mye/en del brukt til friluftsliv/allmenn ferdsel. De **påvirker ikke de mer uberørte områdene** i parken.
- Tiltakene strider ikke mot verneformålet og **påvirker ikke verneverdiene** nevneverdig.
- Grunnlovens § 108 sier at den samiske reindriftsnæringen skal kunne **oppretholdes og utvikles**. Dette må også gjelde innenfor store naturvernområder.

Dersom nasjonalparkstyret fremdeles mener de har for lite kunnskap om saken, ber vi om at det rådgivende utvalget får anledning til å uttale seg i saken før behandling.

Er det spørsmål eller uklarheter til klagene, ta kontakt.

Med vennlig hilsen

For Tjåehkere sijte,

Svein Bjørk

Plankonsulent

Nord-Trøndelag reinbeiteområde

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@fylkesmannen.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Tjåehkere Sijte - Østre Namdal Reinbeitedistrikt
Stallvikveien 2173
7893 SKOROVATN

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2018/377-0 432.3

Deres ref.

Dato 16.10.2018

Melding om vedtak - søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter - Tjåehkere sijte

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre har i møte 11.10.2018 behandlet sak 30/2018 med følgende resultat:

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre avslår søknad av 24.02.2017 fra Tjåehkere sijte om dispensasjon for oppsetting av 2 reingjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark jfr. verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 bokstav a.

Begrunnelse:

Tiltaket vil påvirke verneverdiene og naturmangfoldet i nasjonalparken negativt. Effekten av tiltakets påvirkning er ikke tilstrekkelig beskrevet, om de positive effektene vil være større enn de negative effektene ved etablering av reingjeterhytter i området. Ut fra kunnskapsgrunnlaget er det rimelig å anta at reingjeterhyttene vil ha negativ innvirkning på sårbare og truede arter i området og medføre økt samlet belastning, hyttene vil påvirke landskapsbildet negativ ved at villmarkspreget områder får tekniske installasjoner. Manglende kunnskap om effektene medfører at føre-var-prinsipp må vektlegges. Det er en del reindriftshytter i nasjonalparken fra før, og det er ikke ønskelig med en økning i antall husvære. Det er ikke vurdert alternative løsninger med bruer.

Enstemmig vedtatt

I medhold av forvaltningslovens Kap. VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, og sendes Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Stian Brekkvassmo
Styreleder
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:

- Samlet saksframstilling

Elektronisk kopi til:

Sametinget / Sámediggi	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Fylkesmannen i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Hattfjelldal kommune	O.T.Olsensvei 3 A	8690	HATTFJELLDAL

Byrkije nasjonalparkst vroe/
Borgefjell nasjonalparkstyre

Samlet saksframstilling

Arkivsaksnr: 2018/377-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 24.04.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	21/2018	20.06.2018
Børgefjell nasjonalparkstyre	30/2018	11.10.2018

Saksprotokoll i Børgefjell nasjonalparkstyre - 11.10.2018

Behandling:

Algot Jåma stilte spørsmål ved sin habilitet til å behandle saken.

Anta Joma stilte spørsmål ved sin habilitet til å behandle saken.

Algot Jåma og Anta Joma fratrådte møtet under behandlingen av habilitetsspørsmålet.

Algot Jåma ble enstemmig erklært inhabil til å behandle saken ihht. forvaltningslovens § 6a.

Anta Joma ble enstemmig erklært inhabil til å behandle saken ihht. forvaltningslovens § 6a.

Algot Jåma og Anta Joma fratrådte møtet under behandlingen av saken.

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre avslår søknad av 24.02.2017 fra Tjåehkere sijte om dispensasjon for oppsetting av 2 reingjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark jfr. verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 bokstav a.

Begrunnelse:

Tiltaket vil påvirke verneverdiene og naturmangfoldet i nasjonalparken negativt. Effekten av tiltakets påvirkning er ikke tilstrekkelig beskrevet, om de positive effektene vil være større enn de negative effektene ved etablering av reingjeterhytter i området. Ut fra kunnskapsgrunnlaget er det rimelig å anta at reingjeterhyttene vil ha negativ innvirkning på sårbare og truede arter i området og medføre økt samlet belastning, hyttene vil påvirke landskapsbildet negativ ved at villmarkspreget områder får tekniske installasjoner. Manglende kunnskap om effektene medfører at føre-var-prinsipp må vektlegges. Det er en del reindriftshytter i nasjonalparken fra før, og det er ikke ønskelig med en økning i antall husvære. Det er ikke vurdert alternative løsninger med bruer.

Enstemmig vedtatt

Saksprotokoll i Børgefjell nasjonalparkstyre - 20.06.2018

Behandling

Styrets leder fremmet følgende forslag til vedtak:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar å utsette behandling av sak 21/2018.

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar å utsette behandling av sak 21/2018.

Enstemmig vedtatt

Saksfremlegg

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter - Tjåehkere sijte

Forvalters tilrådning:

Forvalter avstår fra å fremme tilrådning i saken og henviser til alternative utkast til vedtak i saksutredningen.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Tjåehkere sijte (Østre Namdal reinbeitedistrikt) søker i brev av 24.02.2017 om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter. Hyttene ønskes plassert ved Viermajælla i Virmadalen og på høyde 791 ved Bissegelva vest for Litle Kjukkelen.

Årsaken til at søknaden ikke er tatt til behandling tidligere er at tiltakshaver ble bedt om å levere tilleggsopplysninger til søknaden. Etterlyst informasjon og distriktsplan ble mottatt 09.03.18. Nasjonalparkstyret og rådgivende utvalg er orientert om status for søknaden.

Kart som viser plassering av omsøkte hytter

Tiltaket det søkes dispensasjon for er ingen ny sak, den har en historikk som det er viktig at nasjonalparkstyret har med seg i de videre vurderingene av søknaden. Det gis her i saksutredningen et kort resyme av historikken. I årenes løp (fra 1996) har det vært mye kommunikasjon mellom ulike parter, og det vil bli for omfattende å referere alle detaljene i saksutredningen.

Saken startet sommeren 1996 ved at Tjåehkere sijte (Østre Namdal reinbeitedistrikt) oppførte 2 gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark på de lokasjonene det nå søkes dispensasjon for. I brev av 23.05.1996 fra Østre Namdal reinbeitedistrikt ble Hattfjelldal kommune informert om tiltaket. Kommunen varslet Fylkesmannen i Nordland om at hyttene var under oppføring, Fylkesmannen tilskrev distriktets leder om at det ikke var søkt om dispensasjon fra fredningsbestemmelsene samtidig som politiet ble bedt om å igangsette etterforskning av saken. Med grunnlag i etterforskningen utferdiget Politimesteren i Helgeland et forelegg til Østre Namdal reinbeitedistrikt for overtredelse av straffeloven, reindriftsloven og fredningsbestemmelsene for Børgefjell nasjonalpark. Reinbeitedistriktet erklærte skriftlig den 18.09.97 at forelegget ikke ble vedtatt/akseptert.

Saken gikk videre til Alstadhaug herredsrett som avsa dom 19.01.1998 med konklusjon om at tiltaket var ulovlig fordi det ikke var godkjent etter fredningsbestemmelsene for Børgefjell nasjonalpark og

reindriftslovens bestemmelser for oppføring av gjeterhytter. Distriktet anket dommen til Hålogaland lagmannsrett.

Etter herredsrettens domsavsigelse om at tiltaket var ulovlig søkte distriktet i brev av 18.02.1998 om tillatelse til permanent plassering av hyttene. Fylkesmannen svarte med at de ville avvente dom i lagmannsretten før søknaden ble behandlet.

Hålogaland lagmannsrett avsa dom 11. desember 1998. Konklusjonen ble den samme som i herredsretten, at tiltaket med oppføring av gjeterhytter var ulovlig ved at det ikke forelå tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Etter dom i lagmannsretten svarte Fylkesmannen i brev av 04.10.99, med henvisning til dommen fra lagmannsretten, at de ulovlig oppsatte hyttene måtte fjernes. Fylkesmannen var videre av den oppfatning at antallet husvære i nasjonalparken ikke burde økes ytterligere da det allerede var en rekke husvære i området. Men at Gaukarhytta kunne erstattes med ny hytte som kunne fungere som reingjeterhytte, dette under forutsetning av at hytta ble plassert slik at den ikke berørte spesielle verneverdier og ble lite synlig terrenget. Dette var da svar på distriktets søknad av 18.02.98 om tillatelse til permanent plassering av hyttene.

Det ble etter dette en del kommunikasjon mellom partene om hvorvidt det var vernemyndigheten eller reindriftsforvaltningen som hadde avgjørelsesmyndighet i forhold til søknaden. Dette ift. daværende fredningsbestemmelser. I brev av 22.09.2000 konkluderte Direktoratet for naturforvaltning med at Fylkesmannen var forvaltningsmyndighet, og derfor skulle vurdere søknaden etter fredningsbestemmelsene. Noe som skulle tydeliggjøres ved forskriftsendringen i forbindelse med utvidelsen av Børgefjell nasjonalpark.

Hyttene ble fjernet i 2001/2002 etter pålegg fra Regjeringsadvokaten som reiste søksmål i Alstadhaug herredsrett. Søksmålet ble trukket etter at partene inngikk forlik.

I kgl.res. av 29. august 2003 fastsettes ny verneforskrift for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark. I § 3 pkt. 1.3a) var det tydeliggjort at forvaltningsmyndigheten kunne gi tillatelse til oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift og oppsyn.

I 2009 ble forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark godkjent. Her er det beskrevet retningslinjer for reindriftsnæringen ved søknader til formål som krever dispensasjon og saksbehandlingsregler for dette.

14. juni 2011 søker Tjåehkere sijte på nytt om dispensasjon for oppsetting av gjeterhyttene. I tillegg til de 2 tidligere omsøkte hyttene ble det søkt om dispensasjon for å sette opp ny hytte ved Gaukaren. Det vil si at det ble søkt om dispensasjon for å sette opp 3 nye hytter.

31.11.2011 gjennomføres befarings hvor representanter fra reinbeitedistriktet, reindriftsforvaltningen, Sametinget, Statskog og fylkesmennene deltok.

I brev av 01.12.2011 fra Sametinget ble det gitt tilbakemelding om at hytta ved Gaukaren kunne være et automatisk fredet kulturminne (eldre enn 100 år) Noe som betydde at hytten ikke kunne rives. Men det kunne aksepteres at det ble satt opp ny hytte i samme område. Ettersom det ikke er søkt om å sette opp ny hytte på denne lokasjonen omtales ikke dette videre i saksutredningen.

Gaukarhytta 2014

I brev av 05.12.2011 avslo Fylkesmannen søknad om dispensasjon fra verneforskriften. Begrunnelsen for avslaget var manglende oppfyllelse av krav i forvaltningsplanen om at nødvendige gjeterhytter og anlegg skulle være forankret i godkjent distriktsplan. Videre at når distriktsplan forelå med tilfredsstillende beskrivelser av omfanget og effekten av gjeterhytter kunne Fylkesmannen ta søknaden opp til ny behandling.

I etterfølgende kommunikasjon mellom partene ble det diskutert om det forelå en distriktsplan eller ikke. Reindriftsforvaltningen, sammen med reinbeitedistriktet argumenterte for at det forelå godkjente bruksregler som ga føringer for det som skulle komme i en ny distriktsplan. Bruksreglenes beskrivelser av gjerder og andre faste anlegg ble oversendt forvaltningen (bruksreglene er for intern bruk) Distriktet hadde også en eldre plan etter gammelt lovverk som ga føringer for faste anlegg som reinbeitedistriktet mente dekket forvaltningens kunnskapsbehov.

15.01.2012 klaget Tjæhkere sijte på Fylkesmannens avslag hvor det ble bedt om at vedtaket ble omgjort slik at distriktet kunne sette opp hyttene.

Fylkesmannen svarer på klagen i brev av 13.04.2012 med å opprettholde vedtaket og videresendte klagen til Direktoratet for naturforvaltning som klagemyndighet.

09.07.2012 svarer Direktoratet for naturforvaltning med å opprettholde Fylkesmannens vedtak, dvs. at det ble gitt endelig avslag på søknad om dispensasjon. Direktoratet for naturforvaltning, som klageinstans kan vurdere alle sider av en sak ved klagebehandling, også å ta hensyn til nye omstendigheter og opplysninger. I sin behandling ga Direktoratet for naturforvaltning en utdypende vurdering av ulike forhold ved tiltaket og konkluderer til slutt med at behovet for gjeterhytter måtte vurderes opp mot mulige skader og ulemper for naturmangfold og verneformål i nasjonalparken. Direktoratet mente de ikke hadde tilstrekkelig kunnskap om hvordan reindriftsnæringens bruk av området ville påvirke verneverdiene. Særlig manglet flere konkrete opplysninger om behovet for barmarkskjøring før og etter en eventuell oppføring av gjeterhyttene. Dette var da opplysninger som skulle være tilgjengelig ved en gjennomarbeidet og godkjent distriktsplan jf. reindriftslovens § 62.

12.12.2012 behandlet områdestyret for Nord-Trøndelag søknaden ift. reindriftslovens bestemmelser, dette etter at direktoratet hadde gitt endelig avslag på søknaden. Områdestyret ba i sitt vedtak Fylkesmannen i Nordland/Direktoratet for naturforvaltning gjenoppta saken, og om nødvendig innhente de opplysninger som måtte kreves slik at kunnskapsgrunnlaget ble tilstrekkelig og at de med nødvendige justeringer kunne fatte positivt vedtak.

Fra områdestyret ble saken sendt videre til Reindriftsforvaltningen i Alta, i brev av 05.12.2013 fattet reindriftsdirektøren følgende vedtak:

«Med hjemmel i lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift om godkjenning av gjeterhytter i reindriften § 21 avslås søknaden fra Østre Namdal Reinbeitedistrikt om tillatelse til oppføring av 3 gjeterhytter på Børgefjell i Hattfjelldal kommune»

Til reindriftsdirektørens vedtak ble det gitt følgende begrunnelse:

«Forvaltningsmyndigheten for Børgefjell nasjonalpark må godkjenne tiltaket etter vernebestemmelsene før tiltakene eventuelt kan tillates etter reindriftslovens § 21. Østre Namdal reinbeitedistrikt anbefales derfor til å gå i dialog med forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken slik at forvaltningsmyndigheten får de nødvendige opplysninger om reindriftsnæringens aktivitet i Børgefjell slik at det eventuelt kan gis dispensasjon fra verneforskriften til de omsøkte gjeterhyttene»

08.05.2013 ble Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre konstituert som ny forvaltningsmyndighet for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark med myndighet til å fatte vedtak etter

verneforskriften. På møte med nasjonalparkstyret og rådgivende utvalg den 20. november 2013 orienterte fungerende nasjonalparkforvalter om status for saken.

I brev av 24.02.2017 søker Tjåehkere sijte for tredje gang om dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark for oppføring av 2 reingjeterhytter. Søknaden er satt opp på Landbruksdirektoratets standardskjema for godkjenning av gjeterhytter i reindriften etter reindriftenlovens § 21. Til søknaden ble det gitt muntlig tilbakemelding om at tiltakshaver måtte komme med tilleggsinformasjon som svarte på de tilbakemeldingene som var gitt i direktoratets klagesaksbehandling og Fylkesmannens tilbakemelding på tidligere gitte avslag. Dette i hovedsak gjennom godkjent distriktsplan som beskriver det totale behovet for hytter i området med plassering i terreng, behovet for motorferdselen i forbindelse med bygging og drift/bruk av hyttene og endringer i motorferdselen som følge av hyttene i utøvelsen av reindriften i området. Videre informasjon om evt. samordning mellom distriktene ved kantgjeting mot nabo-distrikt for å unngå en utvikling hvor det etableres gjeterhytter med få kilometers avstand langs grensene mellom distriktene.

I brev av 08.03.2018 ga Tjåehkere sijte en skriftlig tilbakemelding på reindriftenas behov for reingjeterhyttene samt at vedtatt distriktsplanen ble oversendt. I distriktsplanen er det lagt inn følgende beskrivelse av planlagte gjeterhytter:

Det planlegges to nye gjeterhytter i Børgefjell. En i området Viermjæevrie og en i området Bissiejohke/Stoerretjohkele. Hytten ved Gievkere planlegges restaurert, eventuelt bygge ny. Overtakelse av statskogs hytte i Fiskløysdalen, Hartkjølen.

Utover dette inneholdt ikke distriktsplanen informasjon om totalbehovet for hytter, samarbeid med nabo-distrikt om anlegg, hyttenes påvirkning på motorferdsel mm. Men i brevet orienteres det om at gjeterhyttene vil bidra til å redusere bruken av motorkjøretøy da gjeterne kan være i området over lengre tid. Tjåehkere sijte orienterer videre om at de har avtale med Byrkije sijte om å kunne benytte områdene inn i Byrkije til vår og sommerbeiter. I nordvest har Tjåehkere avtale om vårbeite/kalvingsland opp Rørskardet til Simskardelva. I nordøst har Tjåehkere avtale om å benytte områder opp mot Gapsfjella til sommerbeiter. Det fremheves videre at det er viktig for hele området at reinflokkene til de forskjellige gruppene holdes mest mulig adskilt slik at de ikke samles i store flokker slik at slitasjen på beitene og terrenget ikke blir for stort.

Søknaden er ikke tatt opp til behandling i faglig rådgivende utvalg.

Verneforskriften og naturmangfoldlovens rammer

Verneforskriften for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er i utgangspunktet forankret i naturvernloven. Naturvernloven er senere erstattet av naturmangfoldloven, men tidligere vedtak er videreført, jf. lovens § 77.

Formålet med vernet er å bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder for å sikre biologisk mangfold og et naturlig forekommende plante- og dyreliv med bl.a. truede og sårbare arter, samt å ta vare på geologiske forekomster og kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Mål for forvaltningen av verneområdet er å finne i nml § 33 der det heter at:

Verneområder på land, i vassdrag og i sjø etter dette kapittel skal bidra til bevaring av

- a) variasjonsbredden av naturtyper og landskap,*
- b) arter og genetisk mangfold,*
- c) truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter,*

- d) større intakte økosystemer, også slik at de kan være tilgjengelige for enkelt friluftsliv,
- e) områder med særskilte naturhistoriske verdier,
- f) natur preget av menneskers bruk gjennom tidene (kulturlandskap) eller som også har kulturhistoriske verdier, og tilrettelegging for bruk som bidrar til å opprettholde naturverdiene,
- g) økologiske og landskapsmessige sammenhenger nasjonalt og internasjonalt, eller
- h) referanseområder for å følge utviklingen i naturen.

Nml § 35 spesifiserer hva opprettelsen av nasjonalparker skal oppnå:

«Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep. I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en uforstyrret opplevelse av naturen. Ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster»

Børgefjell/Byrkije er Norges nest eldste nasjonalpark og god forvaltning av nasjonalparken vil bidra til å nå alle målene i nml. § 33 i større eller mindre grad.

Siste del av punkt c) *økologiske funksjonsområder for prioriterte arter* er siden forrige søknadsrunde blitt meget relevant for Børgefjell fordi fjellrev ble prioritert art med egen forskrift fastsatt ved kongelig resolusjon av 23. januar 2015. I henhold til denne forskriftens § 3 er *«enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av fjellrev forbudt. Som ødeleggelse regnes fysisk ødeleggelse av fjellrevhi, herunder tomme hi, og andre handlinger dersom de er egnet til å skade, forstyrre eller på annen måte forringe individer av arten»*

Miljødirektoratet er forvaltningsmyndighet etter forskrift om fjellrev og kan, etter søknad, gjøre unntak fra forbudet i § 3 i samsvar med naturmangfoldloven § 24 femte ledd. Dette betyr at tiltakshaver må avklare med Miljødirektoratet om tiltaket kommer i konflikt med fjellrev og om det eventuelt må søkes om dispensasjon.

I punkt f) vises det til kulturlandskap, i denne sammenheng forstått som landskap med vegetasjon og former preget av menneskelig bruk gjennom tidene, og andre landskap det knytter seg kulturhistoriske verdier til. Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er et slikt område, med særlig vekt på at vern av landskapet og naturen her vil kunne bidra til å styrke den historiske identiteten i befolkningen. Ivaretagelse av naturgrunnet for samisk kultur er derfor viktig og det bør legges opp til en fortsatt bærekraftig bruk av området så lenge det bidrar til å opprettholde naturverdiene.

Børgefjell/Byrkije er samtidig *«villmark»* og det at landskapet er uten inngrep skal tillegges vekt. At området er *«villmark»* eller *«urørt»* betyr ikke at området ikke er brukt, men står i motsetning til et kultivert landskap som domineres av menneskeskapte installasjoner og natur (artssammensetning og naturtyper) som i det alt vesentlige er framkommet som følge av menneskers bruk av naturen.

Vurderinger som nasjonalparkstyret må gjøre

Under omtales de tema som det er naturlig gjøres en vurdering og vekting av etter verneforskriften ved behandling av søknaden. Det er søker som må belyse hva det søkes om og hvilken bruk og endringer av bruk søknaden medfører, så er det forvaltningsmyndighetens oppgave å vurdere hvordan dette påvirker verneverdiene og formålet med Børgefjell/Byrkije nasjonalpark positivt eller negativt.

Gjeterhytter er en nødvendig og akseptert del av reindrifta. I dette tilfellet er det søknad om to hytter i et relativt begrenset område av nasjonalparken. Avstandene mellom hyttene er i luftlinje ca. 8 km. Hyttene er tegnet i moderat størrelse. I tillegg informeres det i distriktsplanen om at Gaukarhytta planlegges restaurert, denne hytten ligger mellom de to omsøkte hyttene.

I nasjonalparken er det, ihht. reindriftskart registrert 16 husvære tilknyttet reindriften. I tillegg har de fleste siidaandelene i Tjåehkere sijte egne hytter på sommerboplassen Johkegaske (Virmanesset) I randsonen til nasjonalparken finnes det også husvære som benyttes i reindriften. Det henvises her til vedlagte kart.

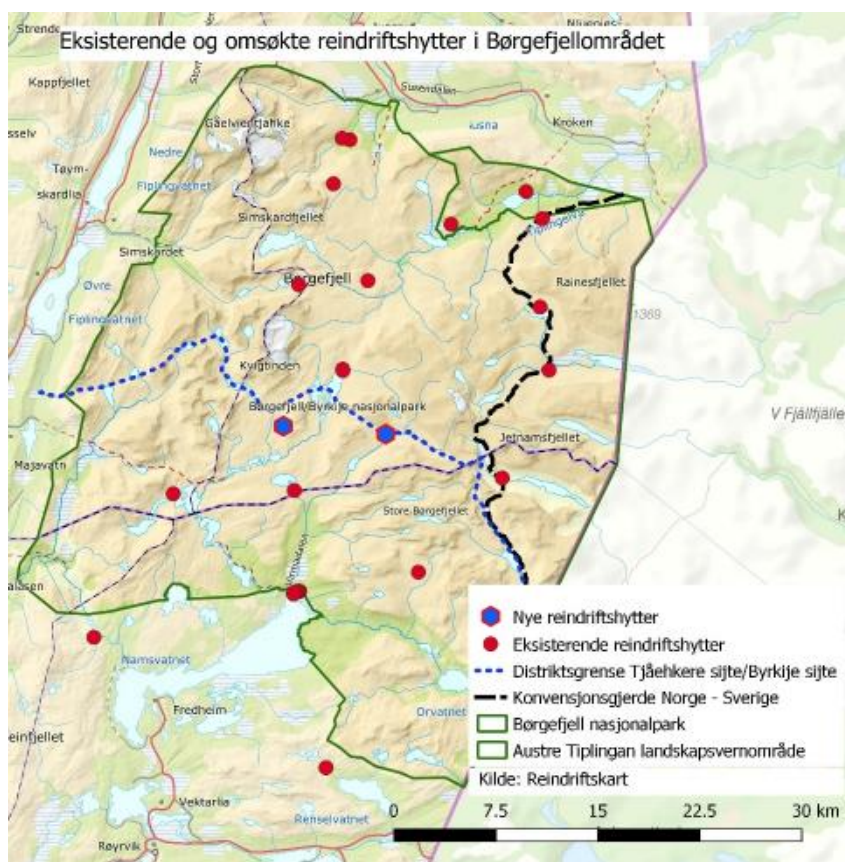
Behovet begrunnes med at det er viktig for distriktet å ha tilgjengelige gjeterhytter i Børgefjell. Gjeterhytter vil forenkle gjetningen med at de kan være tilstede i området over lengre tid. Reinen skal gjetes gjennom hele perioden og det er store avstander. De vil også være en sikkerhet for gjeterne. Det er skrin

vegetasjon og ved regn vokser elver og bekker raskt slik at de kan være vanskelig å passere. Gjeterhytten ved Litle Kjukkelen blir liggende sentralt i området. Det er mange vann og elver/bekker som kan isolere området ved mye nedbør. Effektiv gjetning er viktig for hele området ved at reinflokkene til de forskjellige gruppene holdes mest mulig adskilt slik at de ikke samles i for store flokker slik at slitasjen på beitet og terrenget ikke blir for stort.

I tidligere oversendelser er det gitt en vurdering om at hyttene vil medføre redusert behov for transport frem og tilbake i området. Dagens motorferdselsbruk er i liten grad angitt i søknad og distriktsplan. Distriktsplanen har følgende beskrivelse av motorferdselen på side 7:

«Distriktet bruker barmarkskjøretøy til utøvelse av driften på barmark, både transport og samling, driving, gjeting og tilsyn. Bruken er satt til et minimum og det er vanskelig å kartfeste kjøretraseer for samling, driving og gjeting men de mest brukte traseene er kartfestet på www.reindrift.no. Helikopter benyttes også en del, hovedsakelig i forbindelse med kalvemerking og til slakt. Snøscooter benyttes hovedsakelig på snøføre»

Kjøremønster, både på snødekt mark og ikke minst på barmark kan endre seg hvis de omsøkte gjeterhyttene bygges. Det kan etableres mer eller mindre faste traséer inn mot hyttene og mellom hyttene, videre kan de fungere som nav for reindriftraser i området.

Reindrifthsytter i Børgefjellområde ihht. reindriftskart.

Landskap

Landskap er et av temaene det er viktig å sikre ikke påvirkes negativt av en eventuell tillatelse. Det framgår av nml. § 35 at det er viktig å bevare nasjonalparkene som i hovedsak naturområder og at de består uten tyngre naturinngrep. Urørthet er et viktig kriterium. Når en ser på formålet med nasjonalparken er også villmarkspreg viktig. Hva er villmarkspreg? Villmarkspreg kan defineres som fravær av menneskelige installasjoner. Det er utviklet et verktøy for vurdering av inngrepsfrihet, hvor den sonen som er lengst fra tyngre tekniske inngrep kalles villmarkspregede områder. Her vil kriteriet være minimum 5 km fra tyngre tekniske inngrep. Størstedelen av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark er slike områder og utgjør et av de største sammenhengende områdene som er uten tyngre tekniske inngrep.

Det vil være viktig for ivaretagelsen av formålet med nasjonalparken at landskap med villmarkspreg ivaretas. De omsøkte hyttene vil påvirke landskapsbildet og hvis det skal gis dispensasjon er det avgjørende å vurdere plassering. Det er her en motsetning mellom søkers ønske om at hyttene skal plasseres eksponert i terrenget for best mulig overblikk over arealene rundt og hensynet til landskap som tilsier at hyttene plasseres mest mulig skjult i terrenget. Hyttene tenkes plassert i området over tregrensa med begrenset mulighet for skjul, det må også tas hensyn til snøforholdene. Søker har ikke angitt noen alternative plasseringer.

Mulige skader og ulemper som oppføring av omsøkte hytter medfører må sees i lys av verneformålet for nasjonalparken. Bygging av hyttene vil føre til at det vil bli flere tekniske inngrep, noe som kan redusere området villmarkspreg. Videre vil terrenginngrep kunne skade truede og sårbare arter, samt vegetasjonen for øvrig. I perioden hvor hyttene oppføres vil det midlertidig kunne bli mer motorferdsel, støy og uro i området.

Biologisk mangfold

Børgefjell/Byrkije er et viktig område for en rekke fugl og pattedyr. Spesiell vektlegges områdets referanseverdi som kanskje det eneste området i Norge med en, over tid, levedyktig bestand av fjellrev. Området er også nasjonalt referanseområde i det henseende. I tillegg til fjellrev kan sædgåss og snøugle neves som svært truede arter som bruker området. Selve bygginga av hyttene med ferdsel og det fysiske inngrepet er en del av vurderingen, vilkår om tid på året for frakt av materialer og utstyr kan vurderes ved en evt. innvilgelse av søknad. Den andre delen vil være vurdering av hvilken påvirkning bruken av gjeterhyttene vil ha på dyrelivet, og hvilke følgeeffekter etableringen av hyttene vil ha. Den ene hytte tenkes plassert ved Litle Kjukkelen. Områdene rundt er særlig viktige viltområder i nasjonalparken. Her er det registrert flere forskjellige sårbare og truede arter.

Reindriftsnæringens behov for å oppføre gjeterhytter ved Litle Kjukkelen og Viermajælla begrunnes med behovet for å effektivisere reindriften og øke sikkerheten for utøverne slik som redegjort for tidligere i saksutredningen. Dette må vurderes opp mot mulige skader og ulemper oppføring av hyttene vil medføre på verneverdiene og naturmangfoldet i området.

En positiv effekt ved oppføring av gjeterhyttene kan bli at reindriftas behov for motorferdsel inn i området blir redusert, da utøverne slipper å kjøre til og fra området for å føre tilsyn samt bedre kontroll på reinflokkene for å unngå sammenblanding og store flokker.

Prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Søknaden må vurderes etter naturmangfoldlovens prinsipper i lovens § 8 til 12 hvor det er tiltakets påvirkning på naturmangfoldet som skal vurderes.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

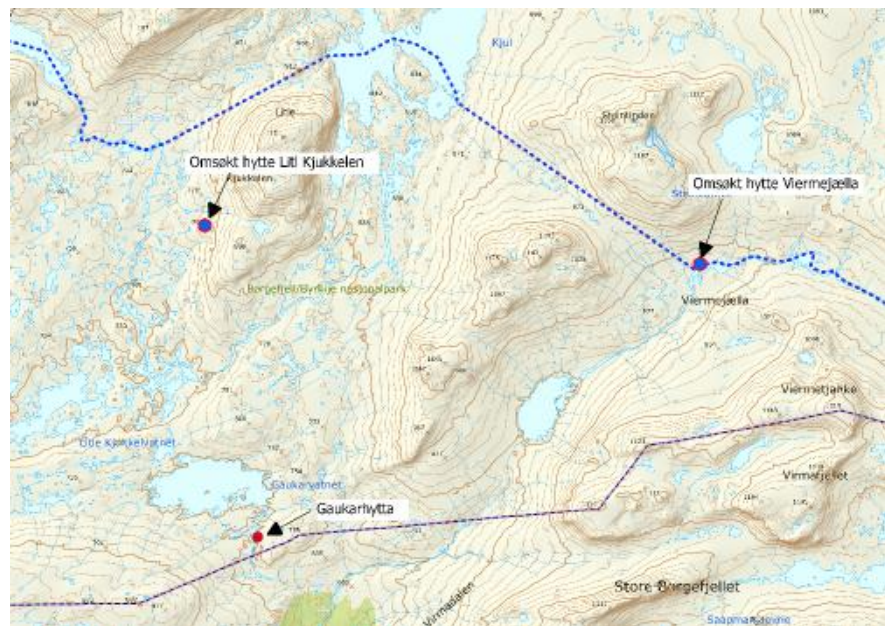
Det fremgår av naturmangfoldloven § 8 at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er mulig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapen om naturmangfoldet i

området er hentet fra tidligere saksdokumenter, søknad, distriktsplan, forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark, artskart og naturbase.

Området hvor gjeterhytte vest for Little Kjukkelen ønskes lokalisert, er ifølge Naturbase hekkeområde for storlom som i Norsk Rødliste for arter av 2015 er kategorisert som livskraftig. I rødliste av 2010 som ble brukt som kunnskapsgrunnlag ved forrige søknadsrunde var status nært truet. I hekketida er arten sårbar for forstyrrelser. Arten antas å ha en stabil bestand i Midt- og Nord-Norge.

I naturbase foreligger det også registreringer på at dette var et svært viktig område for arter som snøugle, fjellrev og dverggås. For fjellrev er Børgefjell fortsatt et nasjonalt svært viktig område. Det er registrert fjellrevhi i området og ettersom fjellrev er blitt prioritert art med egen forskrift må tiltakshaver avklare med Miljødirektoratet om det eventuelt kreves dispensasjon før tiltak iverksettes. Når det gjelder snøugle er det flere år siden siste dokumenterte hekking i Børgefjell, men habitatet ansees likevel som svært verdifullt for arten. Dverggåsa er så sterkt truet at det kun er et fåtall individer igjen i Norge. Fra begynnelsen av 1990 tallet har det ikke blitt registrert hekking utenfor Finnmark fylke, Børgefjellområdet er et av de siste områdene utenfor Finnmark hvor det er registrert hekking. Det er iverksatt tiltak for å ivareta og sikre arten hvor den fennoskandiske bestanden har gode resultater å vise til. Bestanden som for et tiår tilbake var på randen til utryddelse har nå hatt en liten økning. Tidligere viktige områder for arten bør derfor forsøkes ivaretatt med tanke på reetablering.

Den omsøkte hytta ved Little Kjukkelen vil bli liggende i et relativt klart avgrenset landskapsrom. Dette området er særlig produktivt, berggrunnen består av kalkholdige bergarter som marmor og kalkglimmerskifer og andre næringsrike stoffer som grønnstein og amfibolitt. Stedvis er det tykt morenedekke i området. I denne delen av nasjonalparken er det mange sjøer og elver og rikt dyreliv. Det er ingen tekniske inngrep i dette området.

Området hvor gjeterhytta i Viermejaella ønskes plassert er en dal med store landskapskvaliteter som framstår som urørt. Det er ikke bygninger eller andre innretninger i dalen. Berggrunnen er skrinn og store deler av området består av gneis dekt av morenemateriale. Det er ikke registrert spesielt sårbare arter i det aktuelle området.

I forvaltningsplanen for nasjonalparken, side 29 heter det at oppføring av gjerder, sanketrøer og andre anlegg i reindriften skal være forankret i distriktsplanen, jf reindriftenlovens regler. Distriktsplanen bør være så god på områdene barmarkskjøring, lufttransport, behov for gjeterhytter og permanente gjerder, bruer og klopper at de kan brukes som faglig grunnlag for forvaltningsmyndighetens vurderinger av eventuelle tiltak og aktiviteter. Nødvendige nye gjeterhytter og anlegg (permanente gjerder ol.) for reindriften skal være forankret i godkjent distriktsplan. Videre heter det at eventuelle nye hytter eller gammer for bruk i reindriften ikke bør

overstige en størrelse på 25m² og skal utformes og plasseres minst mulig synlig i terrenget. Det skal også være en restriktiv holdning til utvidelser. Nasjonalparkstyret må i sin saksbehandling vurdere om distriktsplan er omfattende nok til å brukes som faglig grunnlag for forvaltningen av nasjonalparken og for behandling av søknaden.

Føre-var-prinsippet § 9

Verneformålet for Børgefjell nasjonalpark er som nevnt å bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder for å sikre biologisk naturmangfold og et naturlig forekommende plante- og dyreliv med bl.a. truede og sårbare arter, samt å ta vare på geologiske forekomster og kulturminner.

Når det gjelder ønske om oppføring av gjeterhytte ved Litle Kjukkelen er det et viktig område for en rekke sårbare og truede arter. Området er særlig produktivt, med et rikt dyreliv. Verneformålet for nasjonalparken er å sikre et plante- og dyreliv med truede og sårbare arter. Forvaltningsmyndigheten skal i den grad det er mulig redusere eller forhindre aktiviteter eller inngrep som er en trussel mot sårbare arter og naturmangfoldet ellers. Mangel på kunnskap om aktuelle tiltak/aktiviteter og konsekvenser av disse må vektlegges ved behandling av søknaden med henvisning til føre-var-prinsippet, jf nml § 9.

Den siste gjeterhytta ønskes plassert i Viermejølla. Dette området har store landskapskvaliteter og fremstår som urørt da det ikke er bygninger eller andre innretninger i dalen. En hytte her kan frata områdets preg av å være urørt og vil dermed være i strid med verneformålet som blant annet er å bevare naturområdet fritt for tekniske inngrep.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Tiltaket må vurderes i lys av prinsippet om samlet belastning, jf nml § 10. Det kan være vanskelig å vurdere omsøkte tiltaks samlede belastning på området når bruken og effekten av motorkjøretøy er uklar. Dette gjelder også om hvordan gjeterhyttene vil kunne påvirke motorferdselen i fremtiden. Tilsvarende om gjeterhyttene vil påvirke bruken av området ved at personell oppholder seg mer i området. Dette gjelder ikke bare for reindriftsutøvere, men også ved at andre brukergrupper oppsøker hyttene. Erfaringsmessig ser en at slike hytter kan tiltrekke seg folk som besøker området og som bruker hytten som vindskydd, samlingspunkt ol.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Nasjonalparkstyret må vurdere vilkår om avbøtende tiltak i saken, avhengig av sakens utfall. Hvis tiltaket medfører miljøforringelse skal kostnadene med retting og/eller tilbakeførelse bæres av tiltakshaver (Jf. § 11 i nml.) Naturmangfoldloven § 11 må derfor tillegges derfor vekt.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Nml § 12 sier at skal legges vekt på den driftsmetode, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater og innebærer at det kan stilles vilkår om dette ved en eventuell dispensasjon. I foreliggende tilfelle vil nok prinsippet ha særlig betydning for valg av plassering av hyttene, og også for krav om utforming og materialbruk. Hyttene må ha en plassering som i minst mulig grad skader verdifull vegetasjon eller forstyrrer dyrelivet, samtidig som hyttene ved utforming og lokalisering skal tilpasses landskapet.

Som det fremgår av verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 bokstav a) så kan nasjonalparkstyret gi tillatelse til oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift og oppsyn. Behovet for gjeterhytter må vurderes opp mot mulige skader og ulemper for naturmangfoldet og verneformålet.

Nasjonalparkstyret må vurdere om foreliggende kunnskap er tilstrekkelig i forhold til reindriftsnæringens bruk og påvirkning, særlig om behovet for barmarkskjøring før og etter en eventuell oppføring av gjeterhyttene.

Nasjonalparkstyret må også vurdere om det foreligger ny kunnskap og informasjon ift. tiltaket som medfører at tidligere vedtak fattet av Fylkesmannen i Nordland og Direktoratet for naturforvaltning kan omgjøres. Om effekten av tiltaket har positiv eller negativ innvirkning på naturmangfoldet og verneverdiene.

Nasjonalparkstyrets mandat ihht. delegasjon er å vurdere tiltaket ihht. verneforskriftens bestemmelser. Det er reindriftsforvaltningen som behandler søknaden ihht. reindriftslovens bestemmelser og Hattfjelldal kommune som behandler søknad i forhold til plan- og bygningsloven. Nasjonalparkstyret må derfor i sin saksbehandling være bevist sin rolle og sitt mandat. Statskog som grunneier skal også godkjenne tomt til slike hytter.

I saksutredninger settes det opp to alternativer utkast til vedtak, nasjonalparkstyret får ut fra saksutredning bruke det faglige og politiske skjønn til å utarbeide endelig vedtak med vilkår:

Alt I

Med hjemmel i verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 bokstav a) gir Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre dispensasjon fra verneforskriften til Tjåehkere sijte for oppføring av 2 reingjeterhytter i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark ihht. søknad av 24.02.2017

Begrunnelse:

Nasjonalparkstyret mener at tiltaket ikke har spesiell negativ innvirkning på verneverdiene eller naturmangfoldet og at reindriftens behov for hytter må være overordnet hensynet til verneverdiene for nasjonalparken.

Alt II

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre avslår søknad av 24.02.2017 fra Tjåehkere sijte om dispensasjon for oppsetting av 2 reingjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark jfr. verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 bokstav a.

Begrunnelse:

Tiltaket vil påvirke verneverdiene og naturmangfoldet i nasjonalparken negativt. Effekten av tiltakets påvirkning er ikke tilstrekkelig beskrevet, om de positive effektene vil være større enn de negative effektene ved etablering av reingjeterhytter i området. Ut fra kunnskapsgrunnlaget er det rimelig å anta at reingjeterhyttene vil ha negativ innvirkning på sårbare og truede arter i området og medføre økt samlet belastning, hyttene vil påvirke landskapsbildet negativ ved at villmarkspreget områder får tekniske installasjoner. Manglende kunnskap om effektene medfører at føre-var-prinsipp må vektlegges. Det er en del reindriftshytter i nasjonalparken fra før, og det er ikke ønskelig med en økning i antall husvære. Det er ikke vurder alternative løsninger med bruer.

Habilitet:

I punkt 6 i vedtektene for nasjonalparkstyret står følgende:

«Kommuneloven kap. 6 om saksbehandlingen i folkevalgte organer kommer til anvendelse så langt de passer, med de tilpasninger som er fastsatt i denne vedtekten. Kommuneloven § 40 gjelder tilsvarende»

I kommunelovens § 40 pkt. 3 står det at forvaltningsloven kap. II om regler for inhabilitet gjelder. I forvaltningslovens kapittel II står følgende:

*Kapittel II. Om ugildhet.
§ 6. (habilitetskrav).*

En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

- a) *når han selv er part i saken.*
- b) *når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken.*
- c) *når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part.*
- d) *når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte.*
- e) *når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for*
 1. *et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller*
 2. *et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.*

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet, blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.

Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete.

Forvaltningslovens § 8 sier at:

I kollegiale organ treffes avgjørelsen om inhabilitet av organet selv, uten at vedkommende medlem deltar. Dersom det i en og samme sak oppstår spørsmål om ugildhet for flere medlemmer, kan ingen av dem delta ved avgjørelsen av sin egen eller et annet medlems habilitet, med mindre organet ellers ikke ville være vedtaksført i spørsmålet. I sistnevnte tilfelle skal alle møtende medlemmer delta.

Medlem skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre ham ugild. Før spørsmålet avgjøres, bør varamann eller annen stedfortreder innkalles til å møte og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad.

I saksforberedelsen er det tatt kontakt med juridisk kompetanse for å få faglige vurderinger omkring habilitetsspørsmålet i saken. Da i forhold til om Sametingsrepresentanter som også er reineiere med egne sidaandeler i Tjåhkere sitje kan bli vurdert som inhabil til å behandle saken. Det er nasjonalparkstyret selv, som kollegiale organ iht. forvaltningslovens § 8 som avgjør om medlemmer en habile til å behandle en sak. Men forvaltningslovens § 3 gir klare føringer for når et medlem kan erklæres som inhabil.

Et av spørsmålene angående habilitet er om Tjåhkere sitje kan defineres som «*et selskap som er part i saken*» jfr. forvaltningslovens § 6 pkt. e2) og at reineiere/sidaandelshavere kan defineres som «*medlem av styret eller bedriftsforsamling*» og derigjennom være inhabile. Dette temaet ble behandlet av Alstadhaug herredsrett i 1998, da i forhold til om distriktet var et foretak som kunne ilegges foretaksstraff. Konklusjonen til herredsretten var at reinbeitedistriktet var et foretak i relasjon til straffelovens bestemmelser.

Tidligere leder og nåværende leder i Tjåhkere sitje sitter som faste medlemmer av nasjonalparkstyret og har på vegne av distriktet stått som søkere for tiltaket og arbeidet aktivt for saken siden 1996. Nasjonalparkstyret kan da vurdere habiliteten til disse opp mot forvaltningslovens § 6 pkt. e2), alternativt opp mot forvaltningslovens § 6 2. ledd som sier følgende:

«Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet, blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part».

Tilsvarende må nasjonalparkstyret vurdere habiliteten til styremedlem Inger Marit Eira-Åhrén som reineier i Tjåhkere sitje. Her kan nasjonalparkstyre ha med seg at Eira-Åhrén var styreleder i områdestyret for Nord-Trøndelag i 2012 da områdestyret behandlet søknad om dispensasjon for omsøkte reingjeterhytter i møte 20.12.2012. Områdestyret erklærte Inger Marit Eira-Åhrén inhabil for behandling av saken jfr. forvaltningslovens § 6, 2 ledd.

Tilbakemeldingene fra juridiske hold er at det synes åpenbart at flere av representantene kan erklæres inhabile ihht. de føringene som ligger forvaltningslovens bestemmelser.

Ut fra ovennevnte må nasjonalparkstyret vurdere medlemmenes habilitet til å behandle søknaden jfr. forvaltningslovens bestemmelser. Samt være klar over at feil lovtolkning kan medføre at vedtak blir kjent ugyldig.

Vedlegg:

- Søknad av 24.02.2017 fra Tjåhkere sitje – søknad om oppføring av 2 hytter i Børgefjell nasjonalpark.
- Brev av 08.03.2018 fra Tjåhkere sitje – beskrivelse av behov for gjeterhytter i Børgefjell
- Distriktsplan for Tjåhkere sitje
- Kart over husvære for reindrift i Børgefjell nasjonalpark

Tjåehkere sijte

V/ Algot Jåma

7898 Limingen

Nasjonalparkforvalter for

Byrkije Nasjonalpark

Sender søknad om oppføring av 2 stk hytter i Byrkije nasjonalpark .Dette er to hytter som vi har søkt om tidligere. Hvis det er behov for ytterlige opplysninger ta kontakt med undertegnede.

For Tjåehkere sijte

Algot Jåma

Søknad om godkjenning av gjeterhytte i reindriften Iht. Reindriftsloven § 21 - rett til husvære, buer og lignende

Søknaden sendes fylkesmannen i søkerens reinbeiteområde

1. Opplysninger om søker			
Navn <i>Tjækkere Sijte</i>			
Adresse		Postnr. <i>7848</i>	Poststed <i>Limmingen</i>
Telefon <i>97092014</i>	E-post adresse <i>abjaam@online.no</i>		
Distrikt / siida		Reinbeiteområde	

2. Opplysninger om søknaden / gjeterhyttens plassering	
Omsøkte plassering / sted: (kartsisse/gnr.bnr./GPS-pkt.)	Distrikt / siida: (Sommer- eller vinterbeite)
Reinbeiteområde	Kommune
Er oppføring iht. til bruksreglene for siidaen / distriktet?	☒ Ja ☐ Nei
Hytta skal plasseres / er plassert på statsgrunn; foreligger det festekontrakt?	☒ Ja ☐ Nei
Hytta skal plasseres / er plassert på Finnmarkseiendommen; foreligger det skjøte?	☐ Ja ☐ Nei
Hytta skal plasseres / er plassert på privat grunn; foreligger det uttalelse fra siida / distrikt / sameby?	☐ Ja ☐ Nei
Hytta skal plasseres / er plassert på privat grunn; foreligger det avtale med grunneier?	☐ Ja ☐ Nei
Tiltakets art	☒ Nybygg ☐ Tilbygg ☐ Riving ☐ Overtakelse av eksisterende
Hyttens størrelse i m ² :	
Bebygd areal - BTA eksisterende	<i>27 m²</i> m ²
(utvendig) BTA nytt	<i>27 m²</i> m ²
Bruksareal - BRA eksisterende	<i>27 m²</i> m ²
(innvendig) BRA nytt	<i>27 m²</i> m ²
Målte avstand til annen bygning	m ²
Krav til byggegrunn (pbl §28-1):	
- Skal byggverket plasseres i flomutsatt område?	☐ Ja ☒ Nei
- Skal byggverket plasseres i skredutsatt område?	☐ Ja ☒ Nei
- Foreligger det vesentlig ulempe som følge av natur- og miljøforhold?	☐ Ja ☒ Nei

3. Reindrifftslovens § 21 oppstiller to vilkår for å godkjenne gjeterhytte; søker må inneha retten til å utøve reindrift og det må foretas nødvendighetsvurdering av søkers behov for husvære.
Beskriv næringsmessig behov for gjeterhytte (bruk eget ark om nødvendig)

Området der hytta skal plasseres er langt fra eksisterende hytter, og vindrifte har ett sterkt behov for husvære i området i forbindelse med utøvelse av vindriften i området. Det være seg gjeting, ettersyn, og til samling og flytting av renen

4. Underskrift

Dato

24.02.2017

Søkerens underskrift

Tor Træckbær sigte Algot Jæms

Vedlegg som skal følge søknaden

- Kartskisse: fargekart 1:50 000 og 1:5000
- Skjøte/festekontrakt dersom det foreligger
- Uttalelse fra siida / distrikt
- Avtale med grunneier (dersom privat grunn)
- Tegning av hytta, plan-, snitt- og fasadetegning i målestokk 1:50 eller 1:100
- Tiltakshaver er selv ansvarlig for at tiltaket innarbeides i siidaens / distriktets distriktsplan / bruksregler.

Begrepsforklaring:

BRA - Bruksareal (Tiltakets indre areal, inkludert innervegger, måles fra innsiden av ytterveggene)

BTA - Bruttoareal (Tiltakets ytre areal, inkl. balkong, alle etasjer medregnet)

For mer informasjon

Lov om reindrift (reindrifftsloven) av 5. juni 2007 finnes på: www.lovdata.no

Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter finner du her: www.dibk.no

858

GiNT

Geografi i Nord-Trøndelag

Sti
Sjaar

1093

Sjåkelenjaevr

1122

1106

1180

Steintinden

Sjaaretjahke

1064

Steinvatnet
Sjaarejaevrie

971

1143

1143

1070

en
anie

Viermejaella

877

1021

954

1095

Vi
Viel

Viermet;

1123

Viri

1148

1219

1218

Søknad om godkjenning av gjeterhytte i reindriften

Iht. Reindriftsloven § 21 - rett til husvære, buer og lignende

Søknaden sendes Fylkesmannen i søkerens reinbeiteområde

1. Opplysninger om søker			
Navn <i>Tjæchkeu sijte</i>			
Adresse		Postnr. <i>7898</i>	Poststed <i>Lirningen</i>
Telefon <i>97092014</i>	E-post adresse <i>al-jaameonline.no</i>		
Distrikt / siida <i>Tjæchkeu sijte</i>		Reinbeiteområde <i>Nord-Trøndelag</i>	

2. Opplysninger om søknaden / gjeterhyttens plassering	
Omsøkte plassering / sted: (kartkisse/egn.br./GPS-pkt.)	Distrikt / siida: (Sommer- eller vinterbelle)
Reinbeiteområde	Kommune
Er oppføring iht. til bruksreglene for siidaen / distriktet?	☒ Ja ☐ Nei
Hytta skal plasseres / er plassert på statsgrunn: foreligger det festekontrakt?	☒ Ja ☐ Nei
Hytta skal plasseres / er plassert på Finnmarkseiendommen: foreligger det skjete?	☐ Ja ☐ Nei
Hytta skal plasseres / er plassert på privat grunn: foreligger det uttalelse fra siida / distrikt / sameby?	☐ Ja ☐ Nei
Hytta skal plasseres / er plassert på privat grunn: foreligger det avtale med grunneier?	☐ Ja ☐ Nei
Tiltakets art	☒ Nybygg ☐ Tilbygg ☐ Riving ☐ Overtakelse av eksisterende
Hyttens størrelse i m ² :	
Bebyggd areal - BTA eksisterende	<i>27 m²</i> m ²
(utvendig) BTA nytt	<i>27 m²</i> m ²
Bruksareal - BRA eksisterende	<i>27 m²</i> m ²
(innvendig) BRA nytt	<i>27 m²</i> m ²
Minste avstand til annen bygning	m ²
Krav til byggegrunn (pbl §28-1):	
- Skal byggverket plasseres i flomutsatt område?	☐ Ja ☒ Nei
- Skal byggverket plasseres i skredutsatt område?	☐ Ja ☒ Nei
- Foreligger det vesentlig ulempe som følge av natur- og miljøforhold?	☐ Ja ☒ Nei

3. Reindrifftslovens § 21 oppstiller to vilkår for å godkjenne gjeterhytte; søker må inneha retten til å utøve reindrift og det må foretas nødvendighetsvurdering av søkers behov for husvære. Beskriv næringsmessig behov for gjeterhytte (bruk eget ark om nødvendig)

Området der hytte skal plasseres er langt fra eksisterende hytter, og reindrifften har et sterkt behov for husvære i forbindelse med utøvelse av reindrifta i området.

Det skal søges gjetering, ettersyn, også til samling og flytting av reinen

4. Underskrift

Dato

24.02.2017

Søkerens underskrift

For Tjækkene sakte Algot Jåmo

Vedlegg som skal følge søknaden

- Kartkisse: fargekart 1:50 000 og 1:5000
- Skjøte/festekontrakt dersom det foreligger
- Uttalelse fra eiida / distrikt
- Avtale med grunneier (dersom privat grunn)
- Tegning av hytta, plan-, snitt- og fasadetegning i målestokk 1:50 eller 1:100
- Tiltakshaver er selv ansvarlig for at tiltaket innarbeides i eiidaens / distriktets distrikteplan / bruksregler.

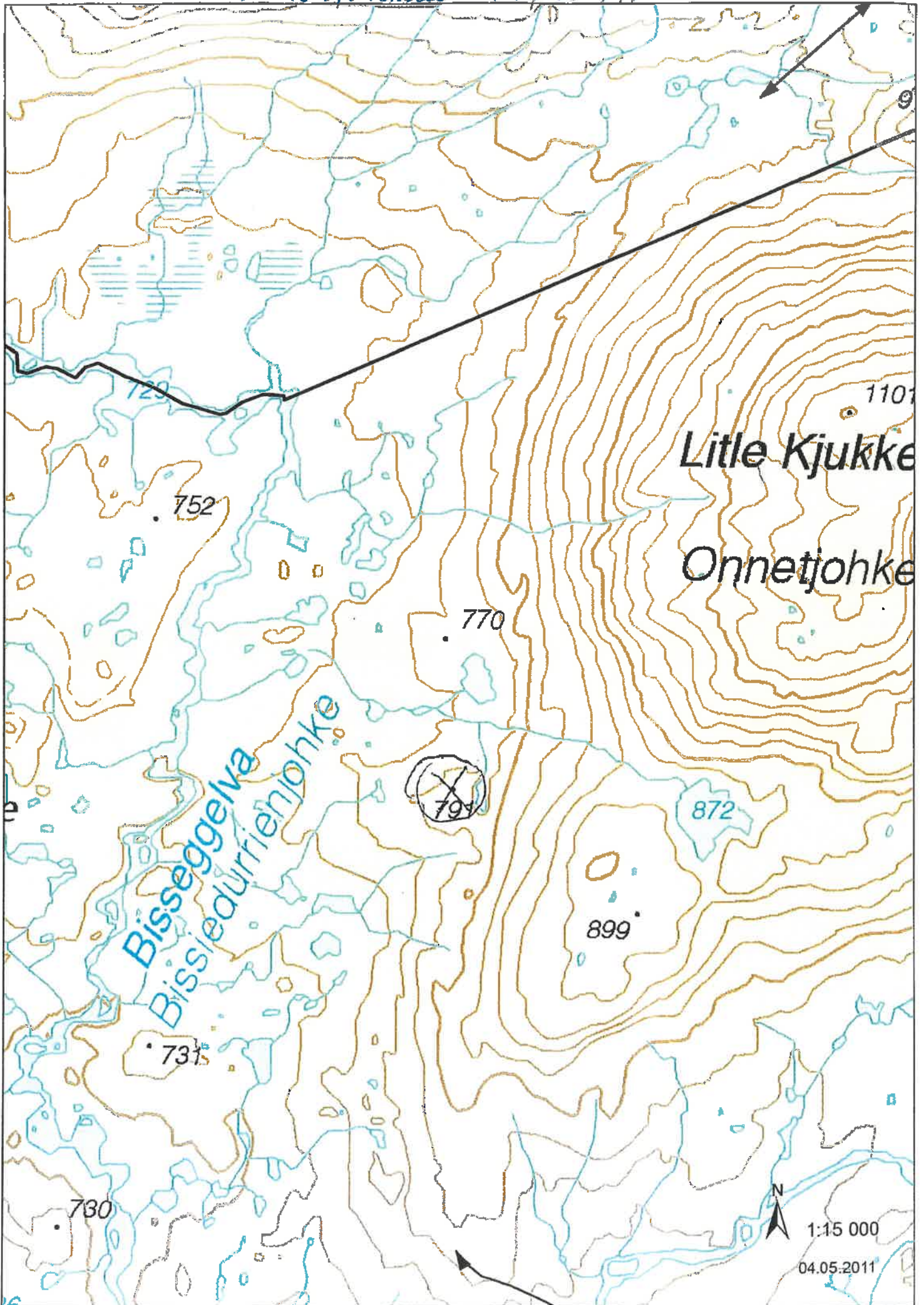
Begrepsforklaring:

BRA - Bruksareal (Tiltakets indre areal, inkludert innervegger, måles fra innsiden av ytterveggene)
BTA - Bruttoareal (Tiltakets ytre areal, inkl. balkong, alle etasjer medregnet)

For mer informasjon

Lov om reindrift (reindrifftsloven) av 5. juni 2007 finnes på: www.lovdatab.no
Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter finner du her: www.dibk.no

Storve tjo hkele Høyde 791

Litle Kjukke

Onnetjohke

Bisseggelva
Bissedürriehjohke

791

1:15 000

04.05.2011

Noerhte-Trøndelagen båatsoe-burriej reereme
Reindrifftsforvaltningen Nord-Trøndelag

Adresseliste

Dij.buerkiest./Deres ref.:

Mij.buerkiest./Vår ref.:

2011/1930 / 12782/2011/ EI/ 514.7

Biejjie/Dato:

21.06.2011

— **Søknad om gjeterhytte i reindriften. Søknad om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel. Viermejjælla i Hattfjelldal kommune.**

Reindrifftsforvaltningen har mottatt søknad om godkjenning av gjeterhytte i reindriften ved Viermejjælla fra Østre Namdal reinbeitedistrikt (rbd). Søknaden er datert 14.06.2011, og har vedlagt kart som viser plassering. I ettertid har vi mottatt tegning av gjeterhytten.

Området er i kommuneplanens arealdel for Hattfjelldal kommune definert som båndlagt område, båndlagt etter naturvernloven og tiltaket er ikke i tråd med overordnet plan. Hattfjelldal kommune er planmyndighet etter plan- og bygningsloven og etter avtale med kommunen sender vi også ut søknaden på høring i forhold til dispensasjon fra kommuneplanens arealdel, pbl § 19-1.

I følge reindrifftslovens § 21 har den som har rett til å utøve reindrift, rett til å oppføre gjeterhytte som er nødvendig for reindriften. Etter forskrift om godkjenning av gjeterhytter i reindriften § 1, 3.ledd skal det legges vekt på at hytta får en hensiktsmessig plassering så vel reindrifftsmessig som ut fra andre relevante hensyn, og at grunneier og andre berørte interesser ikke blir unødig belastet.

Vi har mottatt 4 søknader angående gjeterhytter fra distriktet. Alle ligger noe i det samme området, i/ rundt Børgefjell. Vedlagt kart dat 21.06.2011 viser alle anlegg i reindriften registrert på reindrifftens arealbrukskartet i Børgefjell. I tillegg er de 4 omsøkte plassene avmerket.

3 av gjeterhyttene ligger innenfor Børgefjell/ Byrkije nasjonalpark. I følge forvaltningsplan for verneområdet skal slike søknader videresendes Fylkesmannen i berørt fylke, med en reindrifftsfaglig vurdering. Fylkesmannen vil så vurdere søknaden opp mot verneforskriften for nasjonalparken. Berørt kommune skal vurdere søknaden opp mot plan- og bygningsloven.

I forhold til Fylkesmannen i Nordland videresender vi herved søknaden med reindrifftsfaglig vurdering med tanke på avklaring mot verneforskriftene. Fylkesmannen er også høringspart i forhold til behandling etter reindrifftsloven. I forhold til dispensasjon etter plan- og bygningsloven og godkjenning etter reindrifftsloven sendes saken på høring til alle adressater for uttalelse.

Adresse - Adresse

7760 Snåsa

Tellefovne - Telefon

74138050

www.reindrift.no

Telefakse - Telefaks

74138051

Østre Namdal reinbeitedistrikt (rbd) består av 12 siidaandeler og er i praksis delt i to grupper; Jåma/Dærga- og Steinfjell-gruppen. En av siidaandelene driver i samarbeid med Hotagen sameby i Hestkjølen. I forbindelse med utarbeidelse av bruksregler for distriktet har de vedtatt at de skal være en gruppe/ sijte.

Distriktet har vinterbeitene hovedsakelig mellom Snåsavatnet, Namsen og Rv. 17. I tillegg benyttes områder i Grong og Lierne nord for Sanddøla. Vår- og høstbeiter ligger på øst siden av E6 i Grong og Lierne kommuner, og videre nordover opp til Børgesfjell. På vår-, sommer- og høst oppholder rein seg i Børgesfjell. Jåma/Dærga-gruppen foretar kalvmerkingen litt nordøst for Namsvatnet, mens Steinfjell- gruppen holder til nord for Namsvatnet, ved Jengelvatnet. Etter merking slippes rein tilbake til området og den beiter i Børgesfjell hele sommeren og utover høsten. I september-november samles rein for slaktning. Etter slaktningen flyttes rein til vinterbeiter lengre sør. Innsynsløsning for reindriftens arealbrukskart finnes på www.reindrifft.no. Arealbrukskartene er under oppdatering og distriktet har tegnet inn noen endringer for sine beiter. Arbeidet er ikke avsluttet og dermed ikke publisert på innsynsløsingen.

Østre Namdal rbd har avtale med Byrkije rbd om å kunne benytte områdene inn i Byrkije rbd til vår og sommerbeiter. I nordvest har Østre Namdal rbd tegnet inn vårbeite/ kalvingsland opp Rørskardet til Simskardelva. I nordøst har også Østre Namdal avtale om å benytte områder opp mot Gapsfjella til sommerbeiter.

Nordøst ved Namsvatnet, i Johkegaske, er det vedtatt en reguleringsplan for gjeterhytter i reindriften. Dette har fra langt tilbake vært sommerboplass for reineiere i området. Her har de fleste siidaandelene egne gjeterhytter. Innenfor Børgesfjell nasjonalpark har distriktet 3 gjeterhytter, ved Lothere, Gaukere og ei felles med det svenske sametinget ved grensegjerdet i øst, ved Jetnamsklumpen. Gjeterhytta ved Gaukere er i dårlig forfatning og distriktet ønsker å føre opp nybygg i stedet.

Børgesfjell er et viktig område for Østre Namdal rbd i barmarksperioden. Vegetasjon og høyereliggende områder gjør at det er et svært bra beite gjennom hele sommeren. Rein finner hele tiden næringsrike, ferske vekster der snøen etter hvert tiner av. Rein er et arktisk dyr, og tåler varme og insekter dårlig. Snøfonner og høye fjelltopper gir mulighet for avkjøling og avbrekk fra insektene.

Reindriftsagronomen mener det er viktig for distriktet å ha tilgjengelige gjeterhytter i Børgesfjell. Gjeterhytter vil forenkle gjetingen med at de kan være tilstede i området over lengre tid. Reinen skal gjetes gjennom hele perioden og det er store avstander. Gjeterhyttene vil redusere behovet for transport frem og tilbake i området. De vil også være en sikkerhet for gjeterne. Det er skrinn vegetasjon og ved regn vokser elver og bekker raskt, slik at det kan være vanskelig å passere. I forhold til Viermejølla ligger denne helt inntil distriktsgrensa. Etter avtale med nabodistrikt beiter rein inn i Byrkije rbd deler av sommeren, og Viermejølla får en sentral plassering.

Etter naturmangfoldlovens §§8-12 skal det foretas en vurdering av søknaden opp mot prinsipper for offentlig beslutningstaking. Etter det vi kan se i naturdatabasen (www.dirnat.no) er det ikke andre konkrete registreringer, enn at det ligger i nasjonalpark. Ut i fra at området ligger innenfor nasjonalpark og Fylkemannen skal vurdere og godkjenne i forhold til verneforskriftene, forutsetter vi at naturmangfoldlovens §§8-12 blir ivarettatt i den forbindelse.

Distriktet har utarbeidet bruksregler som er under behandling, men ennå ikke er godkjent. Der er det planlagt to fremtidige hytter inne i Børgefjell og en ved Tomasvatnet. Søknaden om oppføring av hytte ved Viernejælla er i tråd med bruksreglene.

Etter høringsrunden skal kommune behandle søknaden som en dispensasjon etter plan- og bygningsloven. I forhold til reindriftsloven skal gjeterhytten behandles av områdestyret som gir sin vurdering. Så vil søknad om godkjenning av gjeterhytte oversendes Reindriftssjefen for endelig behandling.

Vi ber om at uttalelser til søknaden sendes både Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag og Hattfjelldal kommune, innen 15.08.2011.

Med hilsen

Kjell Kippe
Reindriftsagronom

*Elsesari Iversen
Rådgiver*

Dijredaejjan tellefovne/Saksbehandlers telefon: 74138057

Kopi til:
Østre Namdal rbd v/Algot Jåma Fjellbo 7898 LIMINGEN

Vedlegg:
Søknad datert 14.06.2011, med vedlegg
Kart over gjeterhytter og anlegg i Børgefjell dat 21.06.2011

Boazodoallohálddahus • Reindrifftsforvaltningen
Báatsoe-burriej reereme

Tjáehkere Sijte v/Algot Jáma
Fjellbo
7898 LIMINGEN

Din čuj./Deres ref.:

Min čuj./Vår ref.:
2011/1724 /19998/2013/PJS/606

Dáhton/Dato:
05.12.2013

**TJÁEHKERE SIJTE - VEDTAK OM OPPFØRINGSTILLATELSE TIL TRE GJETERHYTTER
PÅ BØRGEFJELL NASJONALPARK ETTER REINDRIFTSLOVENS § 21**

Søker: Navn: Tjáehkere sijte
 Distrikt: Østre-Namdal
 Område: Børgefjell nasjonalpark

Lokalisering: Sted: Gaukaren – Lille Kjukelen - Viermejjella
 Distrikt: Østre-Namdal
 Kommune: Hattfjelldal, Nordland reinbeiteområde

Saksframstilling:

Tjáehkere sijte søkte 14.06.2011 oppføringstillatelse etter reindrifftslovens § 21 til tre gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark. Gjeterhyttene er tenkt lokalisert henholdsvis på Lille Kjukelen, Viermejjella og Gaukaren. På sistnevnte lokalitet er det en eksisterende gjeterhytte som er forfallen og distriktet ønsker og oppføre en ny hytte ved siden av ettersom Sametinget definerer hytta som kanskje ett automatisk fredet kulturminne. Søker har i søknaden vist til det reindrifftsmessige behovet ved at området ligger langt fra eksisterende hytter og at siidaen har behov for husvære i forbindelse med gjeting (tilsyn) av rein samt husvære i området når flytting gjennomføres og av sikkerhetsmessige hensyn til gjeterne.

Søknadene har vært ute på en ordinær høring, av høringsuttalelsene er det flere høringsparter som har innsigelser til søknadene. Kulturminnemyndighetene minner om meldeplikten ved eventuelt funn av kulturminner, jf. Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 annet ledd. Sametinget viser til at eksisterende gjeterhytte ved Gaukaren kan være opp mot 100 år gammel og at den da mulig er ett automatisk fredet kulturminne og kan derfor ikke rives uten at det foreligger dispensasjon fra Riksantikvaren. Sametinget har ikke innsigelse til oppføring av ny hytte på lokaliteten men at en ny hytte plasseres slik at den ikke influerer på eksisterende hytte.

De omsøkte hyttene er lokalisert innenfor Børgefjell nasjonalpark som har egne vernebestemmelser. Søknadene er behandlet etter verneforskriftene av Fylkesmannen i Nordland som var daværende forvaltningsmyndighet for nasjonalparken. Søknad om dispensasjon for oppføringstillatelse til tre gjeterhytter fra verneforskriftene ble avslått av, blant annet med henvisning til føringer gitt i forvaltningsplanen. Fylkesmannen mente at det ikke var klargjort hvilken betydning hyttene ville få i forhold til aktiviteten i området, blant annet eventuelle konsekvenser av endret barmarkskjøring. Fylkesmannen mente likevel at hvis det fremmes søknad om restaurering av eksisterende hytte ved Gaukaren ville denne søknaden bli innvilget.

Fylkesmannens sitt vedtak ble påklaget og klagebehandlet med det resultat at Fylkesmannen ikke fant grunnlag for å omgjøre vedtaket og oversendte saken til Direktoratet for naturforvaltning. Direktoratet behandlet klagen og skriver avslutningsvis følgende sitat: *Som det fremgår av verneforskriftens § 3 pkt 1.3 bokstav a) så kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift og oppsyn. Behovet for gjeterhyttene skal vurderes opp mot mulige skader og ulemper for naturmangfoldet og verneformålet i nasjonalparken. Direktoratet mener at vi har ikke tilstrekkelig kunnskap om hvordan reindriftnæringen bruker området, særlig flere konkrete opplysninger om behovet for barmarkskjøring før og etter en eventuell oppføring av gjeterhyttene. Dette er opplysninger som vil være tilgjengelige for oss ved en gjennomarbeidet og godkjent distriktsplan, jf. reindriftslovens § 62. Direktoratet tar med dette ikke klagen fra Tjåahkere Sitje og Østre Namdal reinbeitedistrikt til følge. Det presiseres at vi ikke har tatt endelig stilling til om hvorvidt hyttene skal tillates oppført, men at vi på grunn av manglende kunnskap om reindriftnæringas aktivitet i området, jf. nml § 9, ikke finner å kunne gi dispensasjon til omsøkte hytter. Direktoratet tar ikke klagen fra Tjåahkere Sitje v/Algot Jåma og Østre Namdal reinbeitedistrikt til følge. Klagen er endelig avgjort og kan ikke påklages.*

Reindriftsagronomen har vist til at de omsøkte hyttene er omtalt i distriktets bruksregler som er godkjent av områdestyret i 2011 for Tjåahkere Sitje. Reindriftsagronomen har påpekt at det er bruksreglene som skal danne grunnlaget for distriktsplanen og at framtidig distriktsplan ikke vil ha andre opplysninger om gjerder og faste anlegg enn de som fremkommer av bruksreglene. Det vises også til at reindriftsagronomen etter en reindriftsfaglig vurdering hadde funnet at det er behov for hyttene slik omsøkt. Den faglige vurderingen er begrunnet med at det er viktig for distriktet å ha tilgjengelige hytter i Børgefjell. Gjeterhyttene vil forenkle gjetingen med at de kan være tilstede i området over lengre tid. Reinen skal gjetes gjennom hele perioden og det er store avstander. Gjeterhyttene vil redusere behovet for transport frem og tilbake i området. De vil også være en vesentlig sikkerhet for gjeterne. Det er skrinn vegetasjon og ved regn vokser elver og bekker raskt, slik at det kan være vanskelig og risikofylt å passere elvene.

Områdestyret for Nord-Trøndelag har i møte 12.12.2012 vurdert at distriktet har behov for gjeterhyttene og anbefaler at det gis godkjenning etter reindriftsloven, men setter en betingelse om at konkret plassering og utforming må avklares med vernemyndigheten og Hattfjelldal kommune. Videre fremgår det av områdestyrets vedtak at områdestyret kan ikke se at det av gjeldende reindriftslov kan utledes noe krav om at distriktsplanen skal inneholde noe vesentlig mer omfattende opplysninger om distriktets gjeterhytter og motorferdsel enn det som fremgår av

arealbrukskart, bruksregler og distriktsplan fra 2001. Områdestyret i Nord-Trøndelag ber Fylkesmannen i Nordland/ Direktoratet for Naturforvaltning gjenoppta saken og om nødvendig innhente de opplysninger som måtte kreves slik at kunnskapsgrunnlaget blir tilstrekkelig og at det med nødvendige justeringer kan fattes et positivt vedtak.

Reindriftsforvaltningens vurdering:

Det er etter Reindriftsforvaltningens syn viktig å begrense omfanget av inngrep i reindriftsområder av hensyn til beiteområdene. Godkjenning til gjeterhytter gis når det er vurdert å være tilstrekkelig behov for husvære. Ettersom de omsøkte hyttene ligger innenfor Børgefjell nasjonalpark omfattes de også av eget regelverk jf. forskrift om Børgefjell nasjonalpark FOR-2003-08-29-1101.

Forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken har avslått søknadene og direktoratet for naturforvaltning har ikke tatt klagen fra distriktet til følge. Avslaget begrunnes med manglende kunnskap om reindriftsnæringas aktivitet i området og opplysningene ville vært tilgjengelig for direktoratet ved en gjennomarbeidet og godkjent distriktsplan. Jf. naturmangfoldslovens § 9, kan derfor direktoratet ikke gi dispensasjon til de omsøkte hyttene.

Når ett tiltak trenger tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom annet ikke følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Det vil si at forvaltningsmyndigheten må gi sin endelige tillatelse til de omsøkte tiltakene før en eventuell tillatelse kan gis etter reindriftsloven. Reindriftsdirektøren vil derfor anbefale at distriktet i samråd med forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken belyser reindriftsnæringens aktivitet i området slik at forvaltningsmyndigheten får innblikk i distriktets bruk av områdene slik at det eventuelt kan gis dispensasjon til de omsøkte hyttene.

På bakgrunn av det ovennevnte vil reindriftsdirektøren gjøre følgende vedtak.

Reindriftsstyret gjorde følgende vedtak i sak 69/89:

Med hjemmel i paragraf 3 i forskrifter om godkjenning av gjeterhytter i reindriften av 1. nov. 1982, gis Reindriftsdirektøren fullmakt til å avgjøre saken. Endret ved forskrift 19. sep. 2007 nr. 1075.

Vedtak:

Reindriftsdirektøren vedtar herved følgende:

Med hjemmel i «lov 15. Juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven)” om godkjenning av gjeterhytter i reindriften” § 21 avslås søknaden til Østre Namdal Reinbeitedistrikt om tillatelse til oppføring av 3 gjeterhytter på Børgefjell i Hattfjelldal kommune.

Begrunnelse:

Forvaltningsmyndigheten for Børgefjell nasjonalpark må godkjenne tiltakene etter vernebestemmelsene før tiltakene eventuelt kan tillates etter reindriftslovens § 21. Østre Namdal reinbeitedistrikt anbefales derfor til å gå i dialog med forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken slik at forvaltningsmyndigheten får de nødvendige opplysninger om reindriftsnæringens aktivitet i

Børgefjell slik at det eventuelt kan gis dispensasjon fra verneforskriften til de omsøkte gjeterhyttene.

Klagerett:

Vedtaket kan påklages til Landbruks og matdepartementet innen tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes Reindriftsforvaltningen i Alta, og må være innlevert postoperatør innen utløp av klagefristen. Som part har de rett til innsyn i sakens dokumenter, i den grad dette følger av forvaltningsloven § 18 og § 19.

Ved henvendelse, vennligst oppgi referanse.

Med hilsen

Ola Chr. Rygh
Direktør

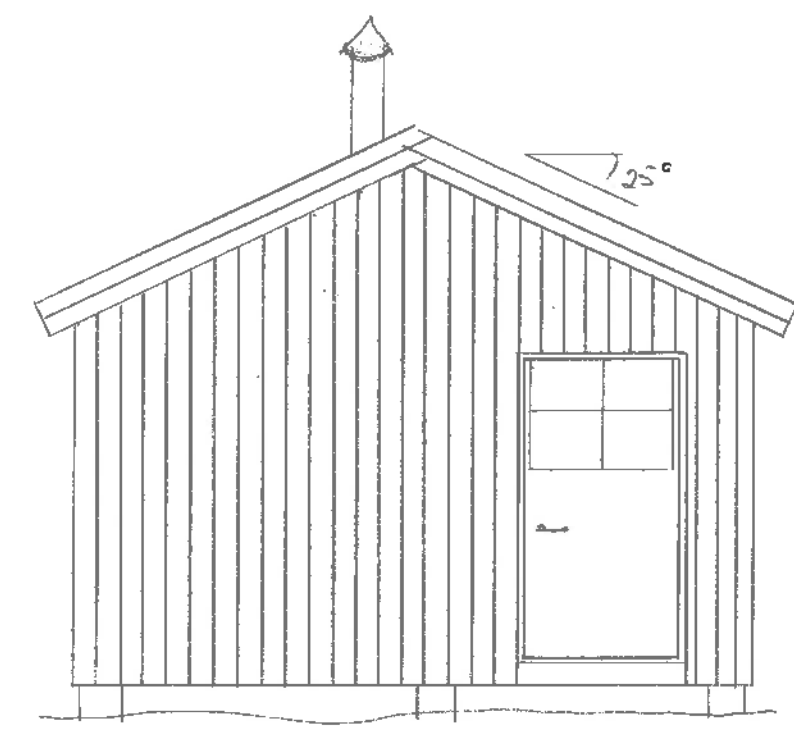
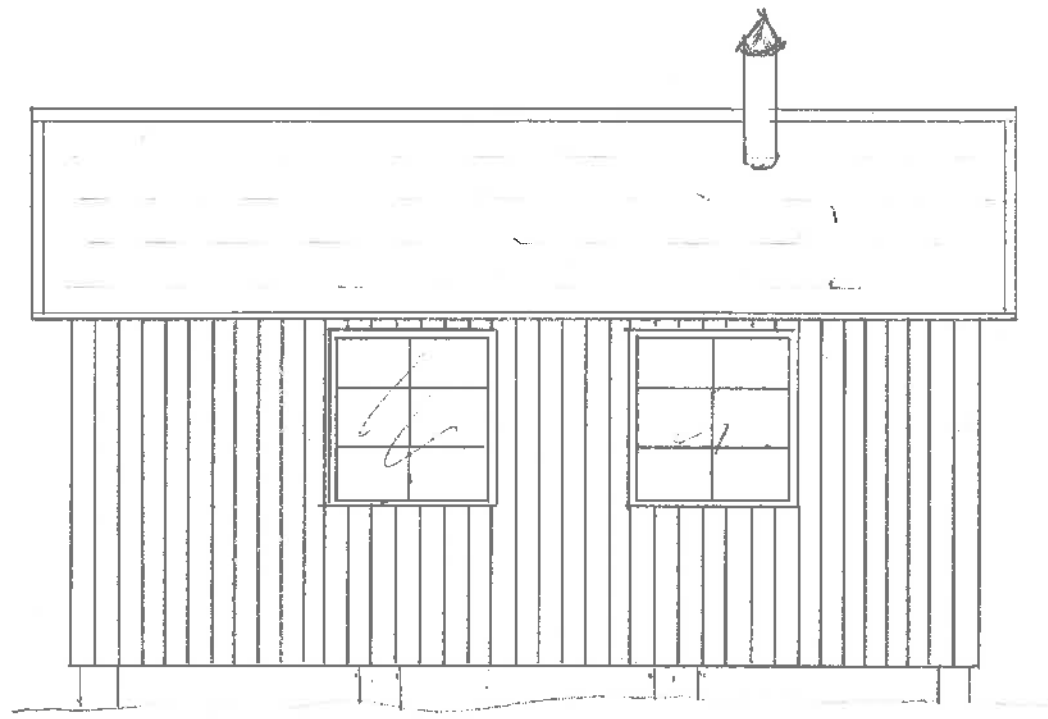
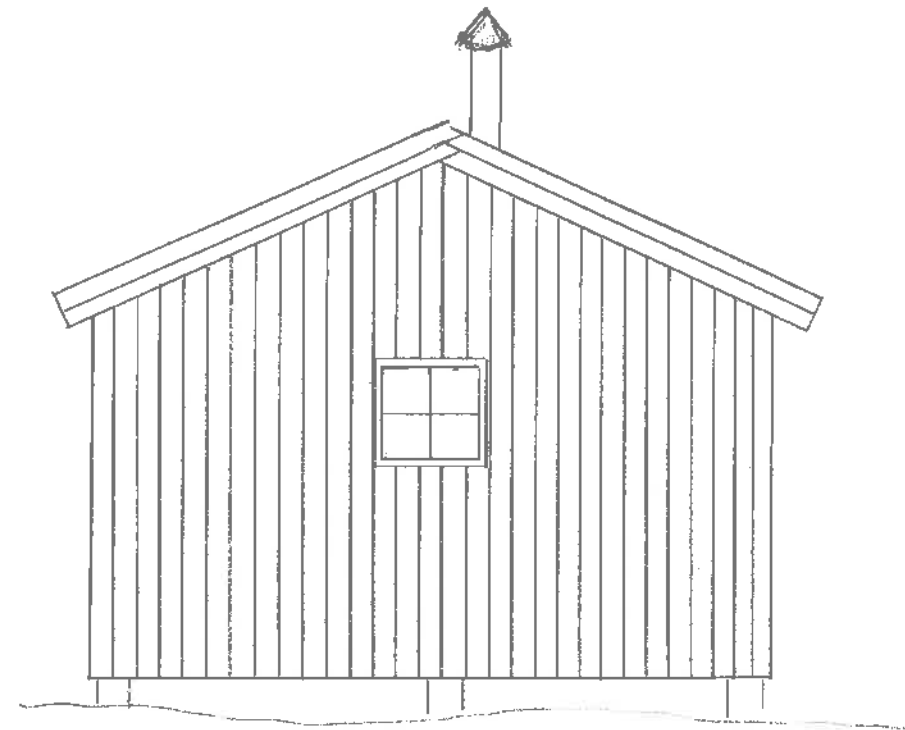
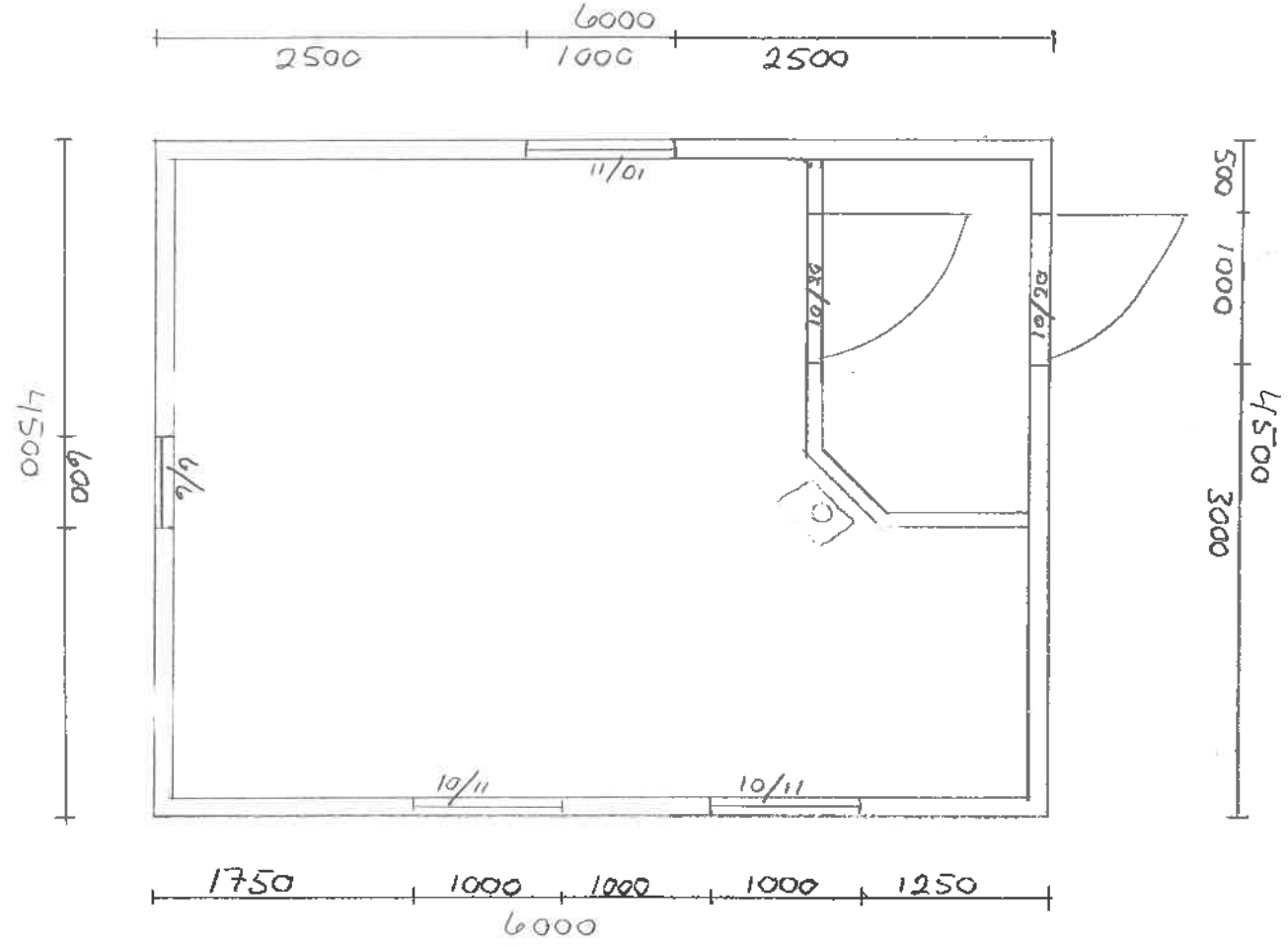
Per Johnny Sara
Råddeaddi/Rådgiver

Saksbehandlers telefon: 78457033

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Statens hus	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
RF-Trøndelag			

Östra Nordinge Reinbåtedistrikt	
10/1-17	Mål 1:50
Hytte	areal 27 m ²
Tegn	KBJ.

Tjåehkere sijte

v/Anta Joma

8/3 2018

Stallvikveien 2173

7893 Skorovatn

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroel/Børgefjell nasjonalparkstyre

Postboks 2600

7734 STEINKJER

Gjeterhytter i Byrhkie.

På muntlig forespørsel fra forvalter kommer en forklaring av Tjåehkere sijtes behov for gjeterhytter i Byrhkie.

Tjåehkere sijte består av 12 siidaandeler og er i praksis delt i to grupper; Jåma/Dærga- og Steinfjell-gruppen. I tillegg driver en av siidaandelene i samarbeid med Hotagen sameby i Hestkjølen. I forbindelse med bruksreglene har distriktet vedtatt at de skal være en sijte/ gruppe.

Tjåehkere sijte har vinterbeiter hovedsakelig mellom Snåsvatnet, Rv 17 og Namsen. I tillegg benyttes områder i Grong og Lierne kommuner nord for Sanddøla. Vår- og høstbeiter ligger på østsiden av E6 i Grong og Lierne kommuner, og videre nordover opp til Børgefjell. På vår, sommer og høst oppholder rein seg i Børgefjell. Jåma/Dærga-gruppen foretar kalvmerkingen litt nordøst for Namsvatnet, mens Steinfjell-gruppen holder til nord for Namsvatnet, ved Jengelvatnet. Etter merking slippes rein tilbake til området og den beiter i Børgefjell hele sommeren og utover høsten. I september – november samles rein til slakting. Etter slaktingen flyttes rein til vinterbeiter lengre sør.

Byrhkie er et viktig område for Tjåehkere sijte i barmarksperioden. Vegetasjon og høyere liggende områder gjør at det er et svært bra beite gjennom hele sommeren. Rein finner hele tiden næringsrike, ferske vekster der snøen etter hvert tiner av. Rein er et arktisk dyr, og tåler varme og insekter dårlig. Snøfonner og høye fjelltopper gir mulighet for avkjøling og avbrekk fra insektene.

Tjåehkere sijte har en avtale med Byrije sijte om å kunne benytte områdene inn i Byrkije til vår og sommerbeiter. I nordvest har Tjåehkere tegnet inn vårbeite/ kalvingsland opp Rørskardet til Simskardelva. I nordøst har også Tjåehkere avtale om å benytte områder opp mot Gapsfjella til sommerbeiter.

Nordøst ved Namsvatnet, i Johkegaske, er det vedtatt en reguleringsplan for gjeterhytter i reindriften. Dette har fra langt tilbake vært sommerboplass for reiene i området. Her har de fleste siidaandelene egne hytter. Innenfor Børgefjell NP har distriktet tre gjeterhytter; ved Lothere, Gaukere og ei felles med det svenske sametinget ved grensegjerdet i øst, ved Jetnamsklumpen.

De nye gjeterhyttene er tenkt bygd likt med et areal på 27 m² pluss uthus/do. Området der hyttene er tenkt bygd ligger langt fra eksisterende hytter. De vil forenkle gjetingen med at de kan være tilstede i området over lengre tid. Reinen skal gjetes gjennom hele perioden og det er store avstander.

Det er viktig for hele området at reinflokkene til forskjellige gruppene holdes mest mulig adskilt slik at de ikke samles i for store flokker, slik at slitasjen på beitet og terrenget ikke blir for stort.

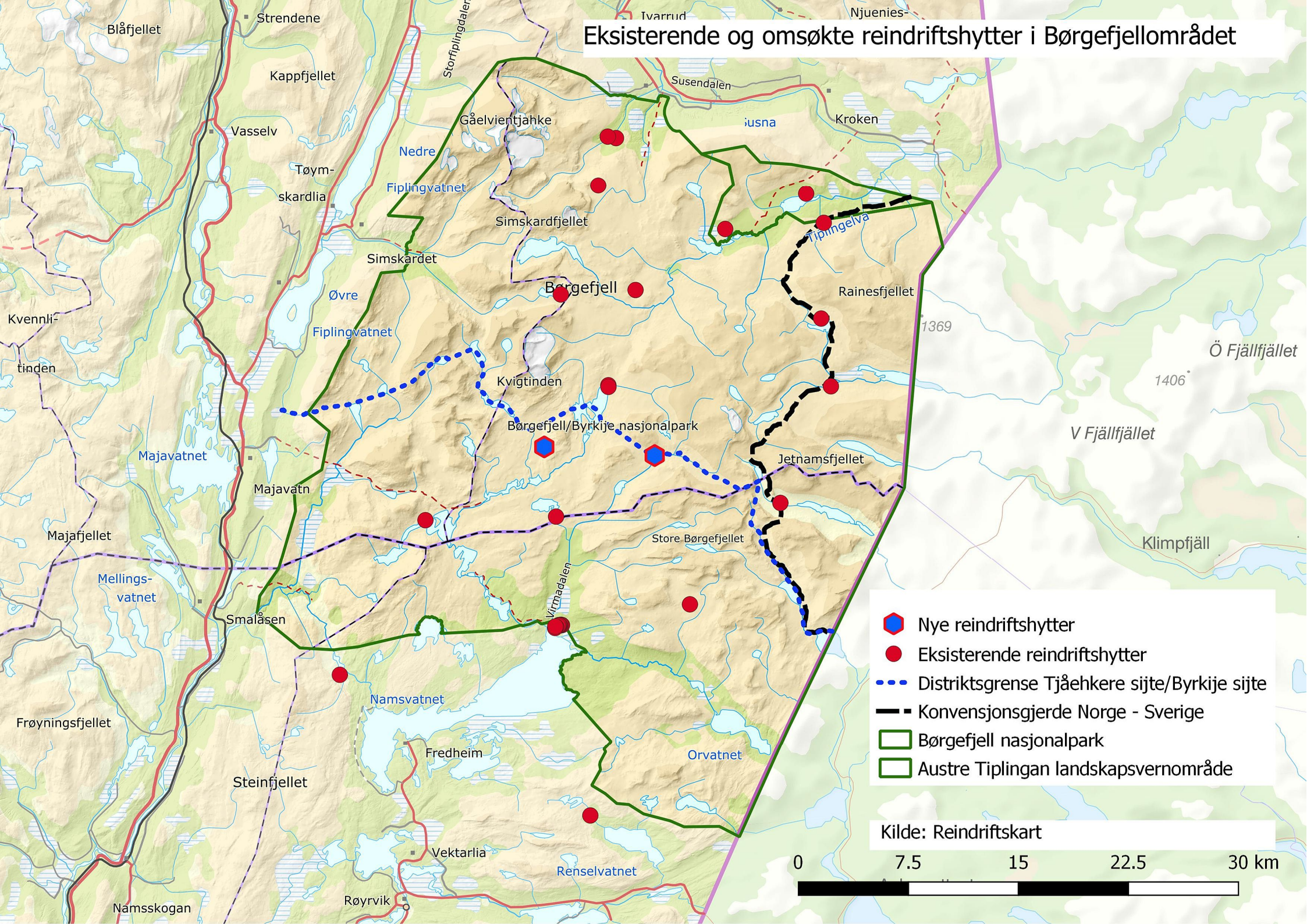
Gjeterhyttene er også svært viktige av sikkerhetshensyn til gjeterne som er ute. Det er store elver og ved nedbør vokser de svært raskt, slik at det et kan være svært vanskelig og risikofyllt å passere. Noen ganger umulig. Ved uvær kan hyttene være forskjellen mellom liv og død.

Gjeterhyttene vil bidra til å redusere bruken av motorkjøretøy da gjeterne kan være i området over lengre tid.

Tjåehkere sijte

Anta Joma

Eksisterende og omsøkte reindriftshytter i Børgefjellområdet

- Nye reindriftshytter
- Eksisterende reindriftshytter
- Distriktsgrense Tjåehkere sijte/Byrkije sijte
- Konvensjonsgjerde Norge - Sverige
- Børgefjell nasjonalpark
- Austre Tiplingan landskapsvernområde

Kilde: Reindriftskart

